

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

106382

İSTANBUL TARİHİ YARIMADA ve ÇEVRESİNDE
CUMHURİYET DÖNEMİ İLKÖĞRETİM OKULLARI
MİMARİSİ (1923 – 1938)

Mimar Melik KÜÇÜK

F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı Rölöve Restorasyon Programında
Hazırlanan

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doç. Dr. Daniel Brikson

Tez Danışmanı : Y. Doç. Dr. Faruk TUNCER

Faruk Tuncer

İSTANBUL, 2001

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM BAKANLIĞI
EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ŞEKİL LİSTESİ.....	v
HARİTA LİSTESİ.....	vii
ÇİZELGE LİSTESİ	viii
ÖNSÖZ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
2. OSMANLI DÖNEMİ VE CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM VE İLKÖĞRETİM KURUMLARI	3
2.1 Osmanlı Döneminde Eğitim ve İlköğretim.....	3
2.1.1 Medreseler.....	3
2.1.1.1 Medresenin Tanımı ve Gelişimi.....	3
2.1.1.2 Mimari Özellikleri	4
2.1.2 Sıbyan Mektepleri.....	10
2.1.2.1 Sıbyan Mektepleri Tanımı ve Gelişimi	10
2.1.2.2 Mimari Özellikler.....	10
2.2 Cumhuriyet Dönemi Eğitim ve İlköğretim	15
2.2.1 Cumhuriyet Dönemi Eğitim Sistemi ve Gelişimi	15
3. İSTANBUL CUMHURİYET DÖNEMİ İLKÖĞRETİM OKULLARI(1923-38)	17
3.1 Cumhuriyet Dönemi Mimari Akımların Eğitim Yapıları Mimarisine Etkileri	17
3.1.1 I. Ulusal Mimarlık Akımı	17
3.1.2 II. Ulusal Mimarlık Akımı	18
3.1.3 Modern Mimarlık Akımı.....	19
3.2 İlköğretim Okulları Mimarisi.....	19

3.2.1	Bulundukları Çevre ve İstanbul İçindeki Konumları.....	19
3.2.2	Mimari Özellikleri	22
3.2.2.1	A Tipi Okul Özellikleri	22
3.2.2.2	B Tipi Okul Özellikleri	25
3.2.2.3	C Tipi Okul Özellikleri	28
3.3	Okul Analizleri (1923 – 1938).....	30
3.3.1	Akşemsettin İlköğretim Okulu.....	30
3.3.1.1	Tarihçesi	30
3.3.1.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi.....	30
3.3.1.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri.....	35
3.3.1.4	Koruma Sorunları.....	38
3.3.2	Katip Çelebi İlköğretim Okulu	39
3.3.2.1	Tarihçesi	39
3.3.2.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi.....	39
3.3.2.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri.....	44
3.3.2.4	Koruma Sorunları.....	47
3.3.3	Beyoğlu Sururi İlköğretim Okulu	48
3.3.3.1	Tarihçesi	48
3.3.3.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi.....	48
3.3.3.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri.....	52
3.3.3.4	Koruma Sorunları.....	55
3.3.4	Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu.....	56
3.3.4.1	Tarihçesi	56
3.3.4.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi.....	56
3.3.4.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri.....	60
3.3.4.4	Koruma Sorunları.....	63
3.3.5	Eyüp Merkez İlköğretim Okulu	64
3.3.5.1	Tarihçesi	64
3.3.5.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi.....	64
3.3.5.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri.....	68
3.3.5.4	Koruma Sorunları.....	71

3.3.6	Hekimoğlu Alipaşa İlköğretim Okulu	72
3.3.6.1	Tarihçesi	72
3.3.6.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi	72
3.3.6.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri	76
3.3.6.4	Koruma Sorunları	79
3.3.7	Karaahmet Paşa İlköğretim Okulu	80
3.3.7.1	Tarihçesi	80
3.3.7.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi	80
3.3.7.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri	84
3.3.7.4	Koruma Sorunları	87
3.3.8	Beyoğlu Ticaret Lisesi	88
3.3.8.1	Tarihçesi	88
3.3.8.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi	88
3.3.8.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri	92
3.3.8.4	Koruma Sorunları	95
3.3.9	Kadıköy Özdemiroğlu İlköğretim Okulu	95
3.3.9.1	Tarihçesi	95
3.3.9.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi	96
3.3.9.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri	100
3.3.9.4	Koruma ve Sorunları	103
3.3.10	Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu	104
3.3.10.1	Tarihçesi	104
3.3.10.2	Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi	104
3.3.10.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri	108
3.3.10.4	Koruma Sorunları	111
3.3.11	Fatih Gelenbevi Ortaokulu	111
3.3.12	Seyhülislam Hayri Efendi İlköğretim Okulu	114
4.	AHMET EMİN YALMAN İLKÖĞRETİM OKULU (1926)	116
4.1	Tarihçesi ve Yapım Yılı	116
4.2	Konumu ve Çevre Yapılarla Olan İlişkisi	116

4.3	Mimari ve Kullanım Özellikleri.....	121
4.3.1	Plan Özellikleri	121
4.3.2	Cephe Özellikleri	122
4.3.3	Strüktür ve Malzeme Kullanımı.....	123
4.4	Restitüsyon.....	127
4.5	Koruma Sorunları.....	127
4.5.1	Yapıdaki Bozulmalar ve Nedenleri	127
4.6	Restorasyon.....	128
4.6.1	Eklerin Kaldırılması.....	128
4.6.2	Bütünleme Önerileri.....	129
4.6.3	Sağlamlaştırma.....	129
4.6.4	Yeniden İşlevlendirme	130
5.	SONUÇ	131
KAYNAKLAR.....		132
EKLER		133
Ek 1	İstanbul İlköğretim Okulları Kuruluş Sıralaması (1923 –1938)	133
Ek 2	Resimler	139
Ek 3	Rölöve	153
ÖZGEÇMİŞ		154

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1	Diyarbakır Ali Paşa Medresesi planı	6
Şekil 2.2	Tekirdağ Rüstem Paşa Medresesi planı	6
Şekil 2.3	Haseki Mihrimah Sultan Medresesi planı.....	6
Şekil 2.4	Mehmet Ağa Medresesi Planı.....	7
Şekil 2.5	İstanbul Rüstem Paşa Medresesi planı.....	7
Şekil 2.6	Şehzade Medresesi kesiti	9
Şekil 2.7	Mehmet Ağa Medresesi	9
Şekil 2.8	Kepenekçi Hoca Sinan kesit	9
Şekil 2.9	Sıbyan mektepleri konumu	11
Şekil 2.10	Elhaç Süleyman Efendi Sıbyan Mektebi	11
Şekil 2.11	Yahya Paşa Sıbyan Mektebi.....	11
Şekil 2.12	Akarçeşme Sıbyan Mektebi plan şeması	13
Şekil 2.13	Emin Ağa Sıbyan Mektebi	13
Şekil 3.1	A Tipi ilköğretim okulu plan şeması.....	23
Şekil 3.2	B Tipi ilköğretim okulu plan şeması.....	26
Şekil 3.3	C Tipi ilköğretim okulu plan şeması.....	29
Şekil 3.4	Akşemsettin ilköğretim okulu vaziyet planı	33
Şekil 3.5	Akşemsettin ilköğretim okulu kat planları.....	36
Şekil 3.6	Katip Çelebi ilköğretim okulu vaziyet planı.....	42
Şekil 3.7	Katip Çelebi ilköğretim okulu kat planları	45
Şekil 3.8	Beyoğlu Sururi ilköğretim okulu vaziyet planı.....	50
Şekil 3.9	Beyoğlu Sururi ilköğretim okulu kat planları	53
Şekil 3.10	Ulubatlı Hasan ilköğretim okulu vaziyet planı	58
Şekil 3.11	Ulubatlı Hasan ilköğretim okulu kat planları	61
Şekil 3.12	Eyüp Merkez ilköğretim okulu vaziyet planı	66
Şekil 3.13	Eyüp Merkez ilköğretim okulu kat planları	69
Şekil 3.14	Hekimoğlu Ali Paşa ilköğretim okulu vaziyet planı.....	74

Şekil 3.15 Hekimoğlu Ali Paşa ilköğretim okulu kat planları	77
Şekil 3.16 Kara Ahmet Paşa ilköğretim okulu vaziyet planı	82
Şekil 3.17 Kara Ahmet Paşa ilköğretim okulu kat planları.....	85
Şekil 3.18 Beyoğlu Ticaret Lisesi vaziyet planı.....	90
Şekil 3.19 Beyoğlu Ticaret Lisesi kat planları	93
Şekil 3.20 Kadıköy Özdemiroğlu ilköğretim okulu vaziyet planı	98
Şekil 3.21 Kadıköy Özdemiroğlu ilköğretim okulu kat planları	101
Şekil 3.22 Vezneciler İşitme Engelliler ilköğretim okulu vaziyet planı	106
Şekil 3.23 Vezneciler İşitme Engelliler ilköğretim okulu kat planları	109
Şekil 4.1 Ahmet Emin Yalman ilköğretim okulu vaziyet planı	119
Şekil 4.2 Ahmet Emin Yalman ilköğretim okulu zemin kat planı	125
Şekil 4.3 Ahmet Emin Yalman ilköğretim okulu kat planları	126

HARİTA LİSTESİ

Sayfa

Harita 3.1 Tarihi Yarımada ve çevresi genel haritası	21
Harita 3.2 Akşemsettin ilköğretim okulu genel vaziyet planı.....	32
Harita 3.3 Katip Çelebi ilköğretim okulu prevititch	40
Harita 3.4 Katip Çelebi ilköğretim okulu genel vaziyet planı	41
Harita 3.5 Beyoğlu Sururi ilköğretim okulu prevititch.....	48
Harita 3.6 Beyoğlu Sururi ilköğretim okulu genel vaziyet planı	49
Harita 3.7 Ulubathı Hasan ilköğretim okulu genel vaziyet planı	57
Harita 3.8 Eyüp Merkez ilköğretim okulu genel vaziyet planı.....	65
Harita 3.9 Hekimoğlu Ali Paşa ilköğretim okulu genel vaziyet planı	73
Harita 3.10 Kara Ahmet Paşa ilköğretim okulu genel vaziyet planı	81
Harita 3.11 Beyoğlu Ticaret lisesi genel vaziyet planı	89
Harita 3.12 Kadıköy Özdemiroğlu ilköğretim okulu genel vaziyet planı.....	97
Harita 3.13 Vezneciler İşitme Engelliler ilköğretim okulu genel vaziyet planı.....	105
Harita 4.1 Ahmet Emin Yalman ilköğretim okulu prevititch.....	117
Harita 4.2 Ahmet Emin Yalman ilköğretim okulu genel vaziyet planı.....	118

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 3.1 Akşemsettin ilköğretim okulu bilgi kartı	34
Çizelge 3.2 Katip Çelebi ilköğretim okulu bilgi kartı	43
Çizelge 3.3 Beyoğlu Sururi ilköğretim okulu bilgi kartı	51
Çizelge 3.4 Ulubatlı Hasan ilköğretim okulu bilgi kartı.....	59
Çizelge 3.5 Eyüp Merkez ilköğretim okulu bilgi kartı	67
Çizelge 3.6 Hekimoğlu Ali Paşa ilköğretim okulu bilgi kartı	75
Çizelge 3.7 Kara Ahmet Paşa ilköğretim okulu bilgi kartı	83
Çizelge 3.8 Beyoğlu Ticaret lisesi bilgi kartı.....	91
Çizelge 3.9 Kadıköy Özdemiroğlu ilköğretim okulu bilgi kartı	99
Çizelge 3.10 Vezneciler İşitme Engelliler ilköğretim okulu bilgi kartı	107
Çizelge 4.1 Ahmet Emin Yalman ilköğretim okulu bilgi kartı	120

ÖNSÖZ

İstanbulda; tarihi yarımada ve çevresinde Cumhuriyet dönemi (1923-1938) ilköğretim okulları mimarisi hakkında yeterli bir çalışmanın yapılmamış olması, ayrıca ulusal mimarlık akımı süreci içerisinde inşaa edilmeye başlanan ilköğretim okullarının tespit ve belgelenmesi amacıyla tez konusu seçilmiştir.

Bu çalışmanın amacı: Cumhuriyet dönemi mimari üslubundan izler taşıyan ve Cumhuriyet dönemi kamu yapısı olarak inşaa edilen ilköğretim okullarının mimarisinin araştırılması, belgelenmesi, toplanan tüm verilerin doğrultusunda koruma ve değerlendirmeye yönelik önlemlerin alınmasını sağlamaktır.

İstanbul Tarihi yarımada ve çevresinde yoğunlaşan benzer mimari özelliklerde inşaa edilmiş ilköğretim okulları mimarisi, araştırma ve belgeleme çalışmaları tamamlanmıştır. Çalışma; haritalar, okul plan şemaları ve fotoğraflarla desteklenmiştir.

Çalışmalarım boyunca bana göstermiş olduğunu anlayış, güven ve destek için değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr.Faruk Tuncer'e,

Restorasyon Ana Bilim Dalı'nın diğer tüm öğretim üye ve yardımcılara,

Araştırmalarımda gereken izinleri vererek, kolaylık gösteren; ve bu tezi gerçekleştirmemi sağlayan resmi kurumlardan; T.C. İstanbul M.E.B Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü ve İstanbul il özel idaresi müdürlüğüne, Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulunun tüm personeline, ayrıca tez çalışmasında yardımcı olan tüm arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Melik KÜÇÜK, İstanbul 2001

ÖZET

Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşundan yıkılışına kadar geçen sürede Kamu yapılarının önemli bir birimi olan İlköğretim yapıları Cumhuriyet dönemiyle birlikte; gelen yenilikleri ile toplum yaşantısının sosyal gereği olarak yerini korumuş ve önemi dahada artmıştır.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında yeni kurulmakta olan bir mimari ortamda mevcut mimari çevrenin etkisi büyük bir öneme sahiptir. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş yıllarını yaşamış olan bu dönem mimarisine ait ilköğretim kurum yapıları incelenirken bunlara temel oluşturacak olan Osmanlı Devleti'nin eğitim sistemi ve eğitim kurumları mimari yapısına ayrıntılı olarak yer verilmiştir. 2. Bölümü oluşturan sıbyan mektepleri ve medreselerin mimari özellikleri; konumu, çevre yapılarla ilişkileri, plan şemaları, cephe özellikleri ve yapısal özellikleri ele alınmıştır.

Cumhuriyet Dönemi Mimarisinin bir diğer önemli özelliği ise, bu dönemde gerçekleşen birçok alandaki reformlar siyasi ve ekonomik yapılaşma hareketleridir. Bu dönem mimarisi bir çok yeniliğe tanık olmuştur bu nedenle 2. Bölümün devamında cumhuriyet mimarisi eğitim alanındaki gelişmeler ve yeni bir eğitim sisteminin kurulması üzerinde kısaca durulması öngörülmüştür. Klasik çağ osmanlı mimarisinin batı kökenli bir biçimleme anlayışıyla yozlaşmasına tepki olarak geliştirilen ulusal mimarlık akımı ve dönemin diğer mimari etkinliklerine araştırmanın 3. bölümünde yer verilmiştir. Böylece dönemin genel mimari görünümünü belirlemek amacıyla bu akımların oluşum ve gelişim süreçleri üzerinde durularak, Cumhuriyet dönemi ilköğretim okulları mimarisine etkilerini değerlendirme kapsamında mimari özelliklerinin ana hatlarıyla tanımlanması amaçlanmıştır. 3. Bölümün devamında ilköğretim okulları mimarisi genel tasarım ilkeleri ve okulların 1923 – 1938 döneminde bölgesel dağılımı incelenerek belirlenen tip projelerinin analizi çalışmaya yön vermiştir.

Çalışmanın esas kısmını oluşturan 3. Bölümün sonunda tespit edilen A tipi ve B tipi ilköğretim okullarının ayrıntılı mimari analizleri, mevcut durumları ve geçirdiği evrimler ele alınacaktır. 4. Bölümde ise okullarla ilgili çalışmanın devamında bir pilot bina seçilmiş ve yapımından bu yana özgün niteliğini koruyan bu okul, tip plan projesinde gerçekleşmiş olduğundan önemle üzerinde durulmuş, mevcut durumu belgeleme çalışmaları yapılarak rölöve projeleri hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet dönemi, ilköğretim, ilkokul, mimari özellikler, yapı

ABSTRACT

Era prevailing from establishment until fall of the Ottoman Empire, being an essential part of official buildings; primary education buildings, has increased their importance and preserved their position as a social life with coming improvements.

The existing architectural environment in the first years of the Republic has a great importance on the newly establishing architectural environment. While evaluating the primary education buildings which has witnessed the fall of the Ottoman Empire, a detailed study has been carried out on the education system and education organisations architecture. Sibyan schhols and medrese's forming the Section II and their architectural features, their interaction with surrounding buildings, plan schemes, elevation and structural features are evaluated.

Another property of early republic era architecture is the reforms, both political and economical reformation movements occurred. This era architecture has witnessed new improvements therefore it is found essential to place a point on the establishment of a new education system during the early republic education. National architecture developed as a response to the western based shaping concept on the classic ottoman architecture and other architectural influences are studied in Section 3 of the research. Thus placing an emphasis on the development and formation scopes in order to define the general architecture view, and the effects on the republic era primary school architecture are evaluated with basics. Section 3 includes primary school architecture general design principles and regional distribution of schools during 1923 – 1938 and they are evaluated as typical project analysis, which has guided the research.

In Section 3, by forming the main section of the study, a detailed architectural analysis of pre-defined A and B type primary school, existing conditions and evaluation is defined. In Section 4 a school has been chosen as a case study and being preserved its original features from construction and moreover being constructed from a type project, existing architectural drawings are prepared.

Keywords: Republic era, primary education, primary school, architectural feature, building

1 GİRİŞ

Okul kavramı islamiyetin başlangıcından itibaren varlığı bilinen bir kurumdur. Cumhuriyetin ilanıyla başlayan ekonomik, siyasi ve toplumsal yenilik hareketleri eğitim alanında da etkili olmuş ve tüm yurttaki eğitim seferberliği başlamıştır. Bu dönemde ülkemizde bir çok kamu yapısına gereksinim duyulmuştur. İlköğretim okulları yapılarında bunlardan bir tanesidir. Eğitim alanında; temel eğitimden başlayan kurumsallaşma çalışmaları ilköğretim yapılarının hızlı bir şekilde yapımına ve gelişimine olanak sağlamıştır.

İlköğretim yapıları mimarileri incelendiği zaman karşımıza tip projeler çıkmakta ve bu okullar M.E.B ve Bayındırlık İskan bakanlığı tarafından uygulanmaktadır.

Tez konusunun büyük bir bölümünü oluşturan cumhuriyet dönemi ilköğretim yapıları mimarisi incelendiğinde yine bir okul tipi projesiyle karşılaşırız. Çalışma, tarihi yarımada ve çevresinde yoğunlaşmış ve burada 10 İlköğretim okulu tesbit edilmiştir.

Bu çalışmayla; mevcut İlköğretim yapılarının; tasarım özellikleri, cephe ve yapım tekniği ayrıntıları irdelenerek; gelecekteki koruma çalışmalarına temel oluşturabilecek bir belgeleme yapılması amaç edinilmiştir..

Bu çalışma gerçekleştirirken izlenen yöntem; Osmanlı İmparatorluğunun eğitim sistemi ve eğitim kurumları mimari analizleriyle başlayarak; Cumhuriyetin ilk yıllarında yeni kurulmakta olan bir mimari çevrenin etkisi esas alınmıştır. Yapılar üzerine o dönemin siyasi, ekonomik izlerinin yanısıra; Ulusal mimarlık akımı ve diğer mimari akımların olumlu-olumsuz etkileri araştırılmıştır.

Tespiti yapılan okulların İstanbul içindeki konumları saptanmış ve komşu binalarla ilişkileri etüd edilmiştir. Mimari analiz safhalarında benzer plan tipli okullar birbirleri ile karşılaştırılarak özgün plan tipine malzeme, cephe özellikleri ve taşıyıcı sistemine ulaşılmaya çalışılarak araştırmanın sürekliliği sağlanmıştır.

Cumhuriyetin ilanını takiben araştırma kapsamına giren 10 adet İlköğretim yapısında I. Ulusal Mimarlığın izleri çok belirgin bir şekilde plan tipi ve cephe özelliklerine yansımıştır.

Tezin son bölümüne doğru gelindiğinde özgün bir şekilde en az müdahale ile günümüze kadar gelen Beyoğlu Ahmet Emin Yalman İlköğretim okulu ayrı bir bölüm içerisinde değerlendirilmiştir. Bu okulun koruma amaçlı rölöve projeleri hazırlanmış; Pervititch,

Pervititch, haritalar ve fotoğraflarla çalışma desteklenmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular saptanmış, koruma ve değerlendirme önerileri üzerinde durulmuş, önemli noktalar belirtilmiştir.

2 OSMANLI DÖNEMİ VE CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM VE İLKÖĞRETİM KURUMLARI

2.1 Osmanlı Döneminde Eğitim ve İlköğretim

Osmanlı İmparatorluğu'ndan günümüze kadar eğitim sisteminin kurumsallaşması ve gelişimi; içinde bulunduğu dönemin ekonomik, siyasi ve toplumsal gelişmelerine paralellik gösterir. Osmanlı Devleti'nde eğitim kurum yapısının biçimlenmesi, toplum yapısının özellikleri doğrultusunda gerçekleşmiştir. Geliştirilen eğitim sisteminde saray; hükümet ve askerlik işlerinde çalıştırılacak her türlü memuru kendi bünyesinde yetiştirmiştir. Saray okullarının dışında eğitim organı olarak Sıbyan Mektepleri ilk, Medreseler orta ve yüksek öğretim kurumlarıydı (Tekeli, 1997).

2.1.1 Medreseler

2.1.1.1 Medresenin Tanımı ve Gelişimi

Osmanlılarda medrese geleneği daha önceki Büyük Selçuklular ve Türkiye Selçuklularındaki medreselere dayanır. Osmanlı mimarisinin klasik döneminde etkin olan eğitim düzenindeki gelişmeler ve kültürel alandaki başarılar, medreselerin değişik koşullarda biçimlenmesine olanak sağlamış ve ilginç örnekler oluşturulmuştur (Aşkun, 1983)

Genellikle dini eğitimin vurgulandığı medreselerde 1909'da yenileştirme çabaları ile bir yasa çıkarılmış ve medrese eğitim programlarına dinsel içeriği bulunmayan dersler eklenerek eğitim süresi 12 yıla çıkarılmış*, 1914'te tüm İstanbul medreseleri tek bir örgüt içinde birleştirilerek eğitim süresi dörder yıllık üç bölüme ayrılmıştır. Meşrutiyet döneminde yapılan

* Medrese adı altında yapılan sınıflandırma içine, genel olarak islami ve diğer bilimlerin okutulduğu, orta ile yüksek öğretim arasında kademelenen düzeylerdeki okullar ile Hadis, Kuran ve Tıp Bilimlerinin birinde uzmanlaşan darülhadis, darülkurra, ve darütıp adı altında toplanan, yüksek düzeyde üç medrese türü girmektedir.

gelişmeler uygulansa bile Cumhuriyetin ilânıyla eğitimde sistemli değişimler sonucu 1924’de “Tevhid-ı Tedrisat”^{**} kanunu ile tüm medreseler kapatılmıştır. (Ahunbay, 1998).

2.1.1.2 Mimari Özellikleri

Medreselerde temel mimari bileşenler derslerin verildiği dersane ile öğrencilerin ve medrese görevlilerinin kaldıkları hücrelerdir.

Konumu ve Çevre ile İlişkisi

Medreselerin yerleşiminde asıl etken arsanın konumu ve boyutları olmaktadır. Büyük külliyelerde medreselerin camiyle birlikte, dik açılı bir yerleşme düzeni içinde, kible ve ana dik doğrultuda yönlendirildikleri gözlenmektedir.

Medreselerin diğer yapılarla ilişkisine bakıldığında; “bağımsız” olarak tasarlanmış yapılar ve külliye içinde yer almış yapılar olmak üzere iki grupta toplayabiliriz. Büyük külliyelerde medreseler genellikle ayrı bir avlu içinde biçimlenmişlerdir. Cami ile ortak avlulu medreseler Osmanlı mimarlığında Sinan döneminde uygulanmış ve kütsel ilişkiler bakımından daha olgun, etkili birleşimler ortaya konmuştur. Beşiktaş Sinan Paşa medresesiyle başlayan gelişim çizgisi Sokullu Kadirga Külliyesi’nde doruğa ulaştığı söylenebilir (Ahunbay, 1998).

Plan Şeması

Medrese plan düzenlerinin, medresenin bağımsız ya da bir külliye içinde yer almasıyla ilişkili olmadığı anlaşılmaktadır.

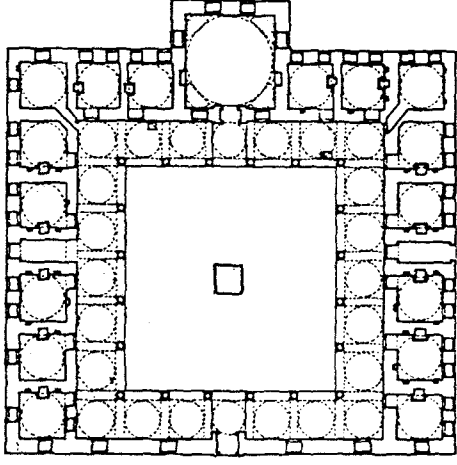
Eyvan biçiminde dersane, erken dönem Osmanlı mimarlığında kullanılmış ve klasik döneme gelindiğinde terk edilmiştir.*

Bu dönem de kullanılan plan düzenlerini 6 kümede toplamak mümkün olacaktır

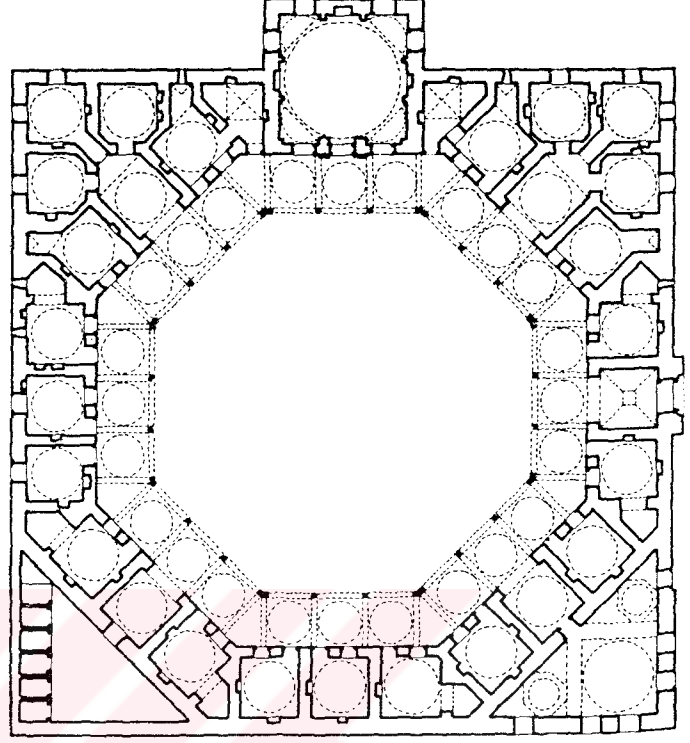
^{**} 3 Mart 1924 ve 430 sayılı “Tevhid-i Tedrisat” kanunu ile Şeriye Vekaleti tarafından yönetilen Darülmilâfiye medreseleri, Milli Eğitim Bakanlığına devredilince, bunlar dini törenleri yönetecek memurları yetiştirmek üzere İmam Hatip okulları haline getirilmiştir.

1. Tek Sıra Hücre Dizisinden Oluşan Çizgisel Düzen: Tek dizi hücreden oluşan bu plan düzeninde dersane hücrelerin bir ucunda yer almaktadır. Düzenli bir avlu geliştirilmemiştir (Süleymaniye Darülhadi).
2. Karşılıklı İki Hücre Dizisinden Oluşan Düzen: Hücrelerin karşılıklı olarak, iki sıra halinde dizildiği bu plan düzeninde, dersane genellikle avlu simetri eksenini üzerinde, hücrelerden bağımsız olarak yer almaktadır. Günümüze ulaşabilen 2 uygulama olarak Diyarbakır Ali Paşa (Şekil 2.1), Eyüp Sokullu Medreselerini örnek verebiliriz.
3. Hücrelerin I Oluşturacak Biçimde Dizildikleri Düzen: Bu plan düzeninde dershanenin yerine göre farklı birleşimler ortaya çıkmaktadır. Dersane hücrelerden ayrı avlunun boş bir kısmında olabildiği gibi hücre dizileri arasında ya da bir ucunda yer alabilmektedir. Tekirdağ Rüstem Paşa (Şekil 2.2), İstanbul Nişancı Mehmet Bey.
4. Hücrelerin U Düzeninde Dizilmesiyle Oluşan Düzen: Osmanlı medreselerinde en çok uygulanan düzendir ve dersane u'nun açık olan kısmında olabildiği gibi u'nun simetri eksenini içinde hücreler arasında da yer alabilmektedir. Haseki (Şekil 2.3) ve Üsküdar Mihrimah Sultan Medreseleri. *
5. Dörtgen Plan Şeması: Hücre dikdörtgen planlı avlunun çevresinde Şam Süleymaniye ve İstanbullu Mehmet Ağa (Şekil 2.4) biçimlerine dersane avlusunun uzun eksenini üzerinde yer almıştır.
6. Sekizgen Plan Şeması: Hücreler ve dershanenin sekizgen planlı bir avlu çevresinde yerleştikleri plan düzenidir. İlk örnek Amasya Kapıağası 1466, ikincisi İstanbullu Rüstem Paşa Medresesidir (Şekil 2.5).

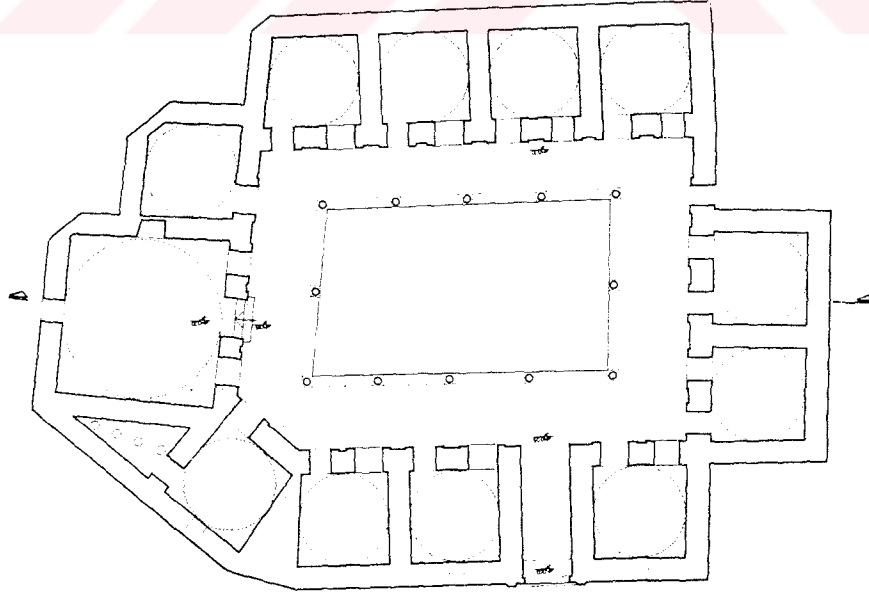
* Ahunbay,Zeynep, "Mimar Sinan'ın EğitimYapıları" adlı çalışmasında bu düzenin en çok kullanılan tip olduğunu örneklerle açıklamıştır.

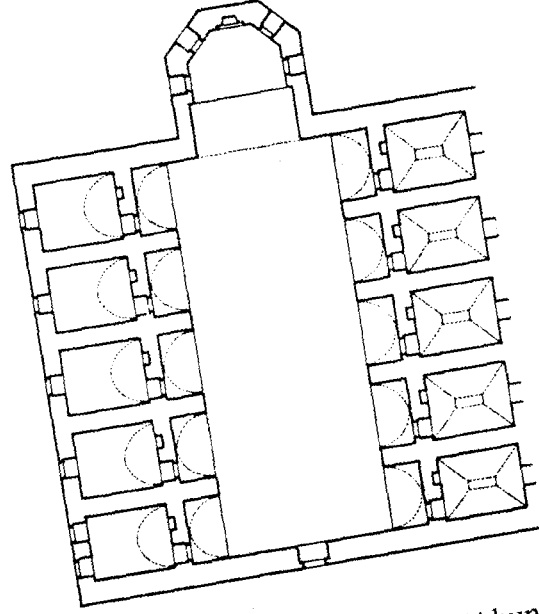
Şekil 2.1 Diyarbakır Ali Paşa (Ahunbay, 1998)

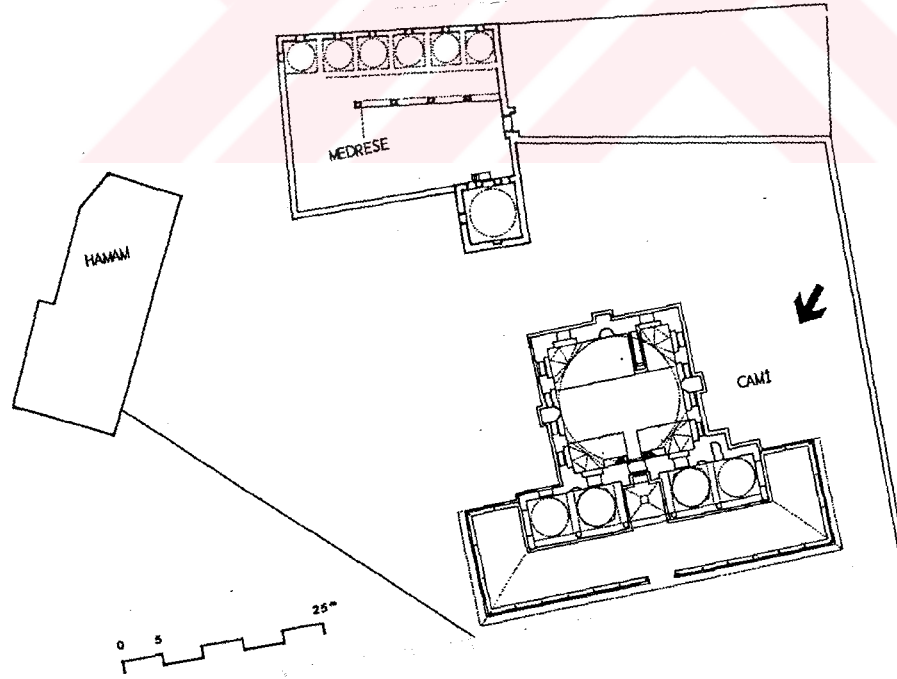
Şekil 2.2 Tekirdağ Rüstem Paşa Medresesi (Ahunbay, 1998)

Şekil 2.3 Haseki Mihrimah Sultan Medresesi (Ahunbay, 1998)

Şekil 2.4 Mehmet Ağa Medresesi (Ahunbay, 1998)

Şekil 2.5 İstanbul Rüstem Paşa Medresesi (Ahunbay, 1998)

Yapısal Özellikleri (Strüktür)

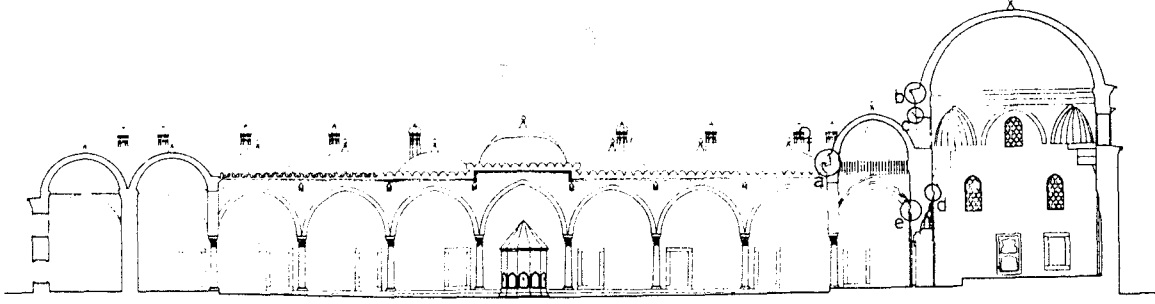
“Osmanlı medreselerini incelediğimizde ahşap, kargir ve karma düzenlerden oluşan strüktürü görüyoruz. Bunlardan ahşap medreseler günümüze kadar ulaşamamıştır. Kargir strüktürlü medreselerde düşey taşıyıcılar, hücre ve dershanede duvarlar; revaklarda ayak ve sütunlardır. Düşey taşıyıcılar kemerle birbine bağlanmaktadır. Kubbeye örtülen hücrelerde geçiş ögesi küresel üçgendir. Revaklarda kullanılan örtü birimleri daha fazla çeşitlilik göstermektedir, kubbenin yanı sıra çapraz tonoz sıkça kullanılmıştır.” * (Ahunbay, 1998).

Malzeme ve Cephe Özellikleri

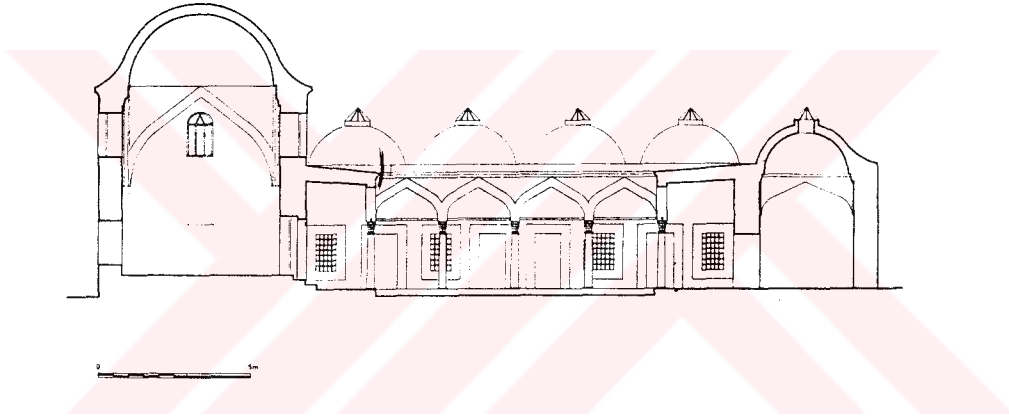
Medreselerde tümü kesme taş duvar örgülü yapı sayısı azdır. Duvar örgü teknikleri kesme taştan , taş-tuğla almalı ve moloz taş örgüye doğru kademelenmektedir. Aynı yapının değişik bölümlerinde farklı örgü bulunabilmektedir. İstanbul çevresinde yaygın olarak kullanılan duvar malzemesi küfeli taşıdır. Revak sütunları çoğunlukla Marmara mermerinden yapılmıştır. Hücre ve dersane döşemelerinde altıgen tuğla kullanımı yaygındır. Medreselerde avlu dış cepheler olmak üzere iki farklı nitelikte cephe düzeni kullanılmaktadır. Avlu çevresinde revaklar genelde aynı ritmi yineleyen öğeler olmakla birlikte , dersane giriş çevresinde farklı açıklıkta yerleştirilen sütunlarla değişik etkiler elde edilmiştir. Revak dizileri arasında böyle bir farklılaşma, eyvan bulunduğu durumlarda gözlenmektedir. Şehzade Medresesi (Şekil 2.6).

Dışta ise cephe duvar dokusu, pencere düzenleri, korniş çizgileri, kasnaklar ve geniş boyutlu kütlelerin yanyana geliş biçimleriyle farklılaşmaktadır. Hücre cephelerine açılan pencere sınırlı bir çeşitlenme göstermektedir. Hücrelerin beden duvarları sürekli bir kornişle bitirilmiştir. Dersane cephelerinde ise, beden duvarlarının orta bölümleri kasnak üstü düzlemine kadar yükseltilerek, beden duvarı-kasnak sürekliliği uygulanmıştır. Kepenekçi Sinan (Şekil 2.8), Mehmet Ağa Medresesi (Şekil 2.7).

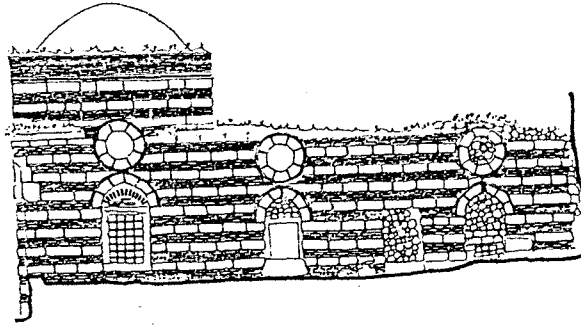
* Ahunbay , Eğitim Yapıları adlı çalışmasında örtü çeşitlerini detaylandırmıştır.

Şekil 2.6 Şehzade Medresesi kesit (Ahunbay, 1998)

Şekil 2.7 Mehmet Ağa Medresesi (Ahunbay, 1998)

Şekil 2.8 İkepenekçi Hoca Sinan Medresesi (Ahunbay, 1998)

2.1.2 Sıbyan Mektepleri

2.1.2.1 Sıbyan Mektepleri Tanımı ve Gelişimi

Sıbyan arapça bir kelime olan Sabi'nin çoğuludur ve küçük erkek çocuk anlamındadır. İsmi erkek çocuktan almasına rağmen kız çocuklarda eğitim görmüştür ve eşit haklarda okutulmuştur.

Sıbyan mekteplerinin Osmanlı devrine ait ilk yazılı programını Fatih Sultan Mehmet'in oğlu II. Beyazıt vakfiyesinde buluyoruz ve Sıbyan mektepleri programından başlangıçta sadece Kur'an okutmak ve namazla ilgili bilgiler öğretmek bulunuyordu.

1196-1781'de I. Abdülhamit yaptırdığı programda Arapça ve Farsça derslerin konmuş olması genel görüşe göre devrim sayılmaktadır. Hamidiye mektebi bu bakımdan 1254-1838'de açılmasına teşebbüs edilen Rüştiyelerin de başlangıcı sayılmaktadır. 1846'da basılan bir talimatnameden o devrin ders programını öğreniyoruz (Aksoy, 1968).

2.1.2.2 Mimari Özellikler

Konumu ve Çevre İlişkileri

Sıbyan Mekteplerinin belirli bir çevre içinde konumlanmasını iki farklı şekilde ele alabiliriz. Birincisi, bir külliye içinde yer alan Sıbyan Mektepleri, diğeri ise mahalle içlerine dağılmış olarak bulunan bağımsız yapılardır.

Külliye içinde bulundukları yere bakıldığında bu okullar, hemen sokağa açılan girişlere, kendi içlerine dönük avlu ve oyun bahçelerine sahiptir ve daima külliyenin bir dış köşesinde yer alırlar. (Şekil 2.9). Mahalle içinde tek yapı olarak yerleştirilen okulların daima köşebaşlarında olmaları dikkat çekicidir (Şekil 2.10). Bu okulların şehir dokusuna yayılma sıklığı ve ulaşım endişesinden ayrıca her iki yönden ışıklandırma ve havalandırma arzusundan bu şekilde yerleştirilmişlerdir. *

* Aksoy, Özgönül, Sıbyan mektepleri konumları çeşitliliği üzerine detaylı örneklendirmeler yapmıştır.

Plan Şeması

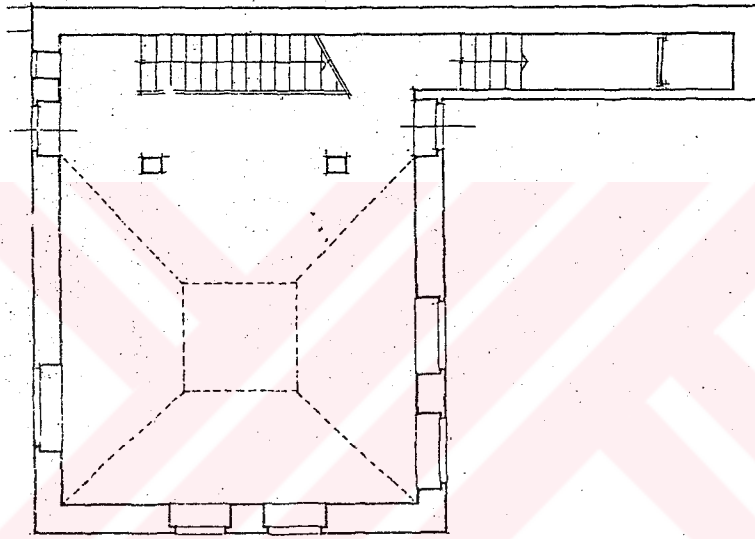
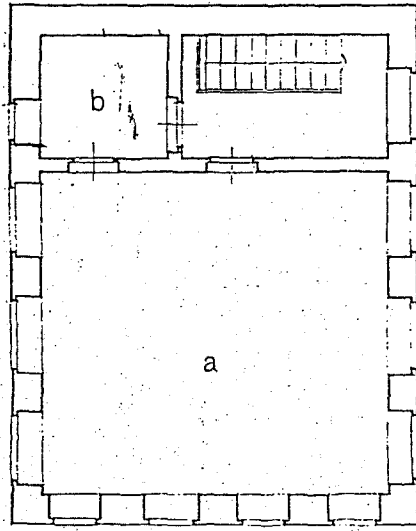
Sıbyan Mekteplerinin planlama özelliklerinden en önemlisi iki katlı yapılmış olmaları ayrıca üst katlarda sınıf hacimlerinin yerleştirilmiş olmasıdır. Bu okulların zemin katlarında ise dükkanlar, sebiller ve çeşmeler bulunmaktadır (Şekil 2.12).

Plan şeması, tek derslikli olarak düzenlenmiştir ancak büyük külliyelerde iki derslikli yapılarda mevcuttur. İstanbul'da bulunan Sıbyan Mekteplerinin bir çoğunda ise tek derslikli plan şemasında derslikten girilen bir oda bulunmaktadır (Şekil 2.13). Bu odaların öğretmenler odası olma olasılığı yüksektir.

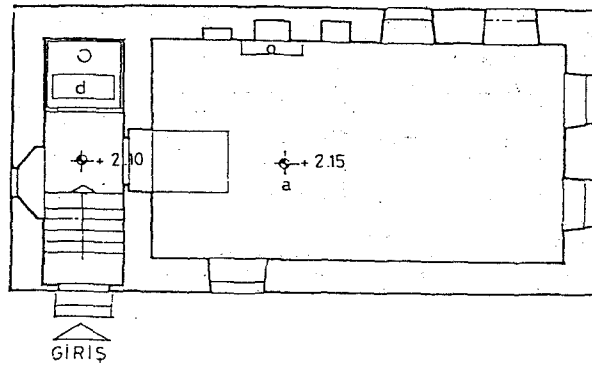
Osmanlı Sıbyan Mekteplerinin İstanbul'daki örneklerinde derslik boyutları 6.50-6.50 ile 8.00-8.00m arasında değiştiği ve dikdörtgen plan şemasının yok denecek az olduğu görülmüştür.

Kapılar, pencereler, merdivenler gibi mimari elemanlar ve diğer yapılar medreselere göre çok daha küçük yapılmışlardır.

Dersliklerin biçimlenişi boyutlarından da anlaşılacağı gibi kare olarak planlanmıştır. Osmanlı dinsel mimarisinin ana elemanı sayılan kare biçimlere dinsel yapılarda kubbenin getirdiği bir zorunluluk olsa da konutlarda da bir çok kare biçimli planlara rastlanılmaktadır (Şekil 2.11).

Şekil 2.12 Akarçeşme Sıbyan Mektebi plan şeması (Aksoy, 1965)

Şekil 2.13 Eminağa Sıbyan Mektebi plan şeması (Aksoy, 1965)

Malzeme ve Cephe Özellikleri

Kargir olarak inşaa edilen bu yapılarda duvar ve çatı oluşumunda Osmanlı geleneksel yapı malzemesi olan taş ve tuğla kullanılmıştır.

Sıbyan Mekteplerinde kubbe ve tonoz yapımında tuğla malzeme duvar oluşumunda ise moloz taş veya kesme taş kullanılmaktadır. Tuğla üzeri taş levha kaplama yapılmış yapılarda mevcuttur.

Cephe biçimlenişinde pencereler dikdörtgen açıklıklı ve üzerlerinde tuğla veya kesme taştan yapılmış içi dolu kemerler bulunmaktadır. Bu pencerelerin önü dökme demirden yapılmış parmaklıklardan oluşturulmuştur. Üst kat pencereleri kemerli olup alçı malzeme geometrik şekillerin içindeki boşluklara camların yerleştirildiği örnekler bulunmaktadır.

Cephedeki tüm pencerelerin etrafında kesme taştan veya mermerden söveler bulunmaktadır. Kubbe ve tonozların inşasında tuğla malzeme kullanılıyor. İçyüzleri sıvanmış dış yüzleride kurşun örtüyle kapatılmıştır. Çatı örtüsü bitiminde genellikle kirpi saçak kullanılmıştır (Şekil 2.11).

Tarihsel süreç içinde eğitim yapıları incelendiğinde özellikle medreselerde mekan organizasyonlarının eğitim işlevinin yanısıra yemek, yatma, toplu çalışma vb. işlevlere olanak tanıyan mekanlara sahip olduğu görülmektedir. Bu işlevsel özellikler, mekan kurgusunun ana belirleyicisi olmuştur. Bununla birlikte eğitim sisteminde ve toplum yapısında değişimler doğrultusunda plan şemaları da gelişim göstermiştir. Erken Osmanlı Döneminde medreseler; dikdörtgen plandan girişin karşısındaki kenara bitişen dersane çıkması ile oluşturulurken, Mimar Sinan dönemine gelindiğinde hücre dizilişleri ve dershanenin konumlanmasında çeşitli arayışlara gidilmiş ve farklı plan şemasında bir çok eğitim yapısı yapılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi eğitim sisteminin yapılanması, Osmanlı Dönemi eğitim kurumlarının kapatılması ile gerçekleşmiş olsa da o dönemde yapılmış olan mimari yapıların etkisi gözardı edilemeyecek derecede önem taşımaktadır.

Dönemin ilköğretim okulları mimarisi incelenirken belirlenen A ve B tipi plan şemalarının U şeklinde oluşumları, Osmanlı mimarisi tipik avlu çevresinde geniş U planlı üç kanatlı bir yapının plan şeması ile benzerlik göstermektedir. Yapım sistemi betonarme olarak inşa edilen Cumhuriyet dönemi eğitim yapılarının yığma yapı görünümünde oluşumu ve cephe

sisteminde pencere birimleri, çini panolar ve yapı boyunca devam eden silmeler Osmanlı mimarisinden izler taşımaktadır.

Bu bağlamda tezin 2. bölümünde genişçe yer verdiğimiz Osmanlı Eğitim Yapıları Mimarisi tezimizin ilerlemesinde önemli bir başlangıç noktası oluşturmaktadır.

2.2 Cumhuriyet Dönemi Eğitim ve İlköğretim

2.2.1 Cumhuriyet Dönemi Eğitim Sistemi ve Gelişimi

Cumhuriyet Devri; Türk Eğitim sisteminde, yüzyıllar boyu Batı Eğitim Sistemine ulaşmak için yapılan çabaların gerçekleştiği bir dönüm noktası olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim alanında atılan ilk adımlar kanun ve yasa tasarıları olmuş ve bunların yurt çapında yaygınlaşması amacıyla kurumlar oluşturulmuştur.

Eğitim uygulamaları için gerekli politika ve ilke kararlarının verilmesi ve hedeflerin saptanması amacıyla ilk kez 1 Mart 1922’de “MİLLÎ EĞİTİM KONGRESİ” yapılmış; bunu “HEYET-İ İLMİYE” ler izlemiş; sonra da bu amaçla “TALİM ve TERBİYE DAİRESİ” ile “TALİM ve TERBİYE KURULU” kurulmuştur.

1923 – 1924 ve 1926 yıllarında toplanan HEYET-İ İLMİYE, okulların “bilimsel” ve “demokratik” olmasına yardım etmiş ve eğitimde izlenecek politikalar konusunda yönetime yol göstermiştir. 1926 yılında oluşturulan “TALİM ve TERBİYE KURULU”nda öğretim programları ve ders kitapları ile yönetmelik ve yasa tasarıları hazırlanmıştır (Bülbül, 1991).

Cumhuriyetin ilk yıllarında çıkarılan iki önemli yasa eğitim sistemimizin yasası ve eğitimin yaygınlaştırılması konusunda önemli bir aşamadır. Bunlardan birisi 3 Mart 1924’de çıkarılan “TEVHİD-İ TEDRİSAT” kanunu diğeri ise 3 Kasım 1926’da çıkartılan yasa ile kabul edilen “HARF DEVRİMİ”dir. “TEVHİD-İ TEDRİSAT” yasası ile dini bir eğitim kurumu olan medreseler kaldırılmış ve Türk Eğitim Eğitim sistemi laik ve dünyevi bir nitelik kazanmış ve Türkiye içindeki bütün bilim ve eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlanmıştır. (İstanbul Eğitim Belgeseli)

Halk Devrimi’nin gerçekleşmesiyle yurt çapında yaygın eğitime geçilmesi amacıyla 1929 yılında Millet Mektepleri ve Halkevleri açılmıştır. Vatandaşlara okuma yazma yanında her çeşit eğitim etkinliklerinin proglamlandığı bu okullarda sağlık ve yurttaşlık bilgileri de kazandırılması amaç edinilmiştir. Bu çalışmalar sürdürülürken diğeri yanda ilköğretimi

yaygınlaştırma çabaları, öğretmen yetiştirme, okul binası yapma, devamı sağlama çalışmalarına ağırlık verilmiş, bu amaçla yasal önlemler alınmıştır.

22 Mart 1926 tarihli yasaya ilköğretim okulları;

- Şehir ve kasaba gündüz
- Şehir ve kasaba yatılı
- Köy gündüz
- Köy yatılı okulları olarak saptanmıştır.

İlkokulların öğrenim süresi beş yıl olmakla birlikte, yasa bu sürenin köy okulları için “en az üç yıl” olmasını öngörmüş, 1939 yılından sonra da tüm ilkokullarda beş yıla çıkarılmıştır.

Ortaöğretim Kurumları;

- Ortaokullar
- Liseler
- Öğretmen Okulları
- Köy öğretmen okulları

Yükseköğretim;

1933'te üniversite reformu ile İstanbul Darülfünun kaldırılmış; yerine çağdaş ölçütlere göre İstanbul Üniversitesi kurulmuştur.

Ankara 1925'te kurulan Hukuk Mektebi, 1940'da fakülte olmuştur. Ankara'da ilk fakülte 1936'da “Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi” olmuştur.

1938'ten sonra üniversite ve yüksekokulların sayısı artmıştır.

3 İSTANBUL CUMHURİYET DÖNEMİ İLKÖĞRETİM OKULLARI (1923-1938)

3.1 Cumhuriyet Dönemi Mimari Akımların Eğitim Yapıları Mimarisine Etkileri

Cumhuriyetin ilân edilmesinden günümüze kadar süre gelen zaman dilimi içinde gelişen mimarlık etkinliklerinin tümünü kapsayan Cumhuriyet mimarlığı dönemindeki mimari akımlar kronolojik düzende I.Ulusal Mimarlık, Akılcı-İşlevci Mimarlık ve II. Ulusal Mimarlık akım ve eğilimleridir. Bu mimari anlayışlar, Cumhuriyet öncesi Ziya Gökalp ile başlayan ‘Türk Ulusçuluğu’ düşüncesinin ürünü olmakla birlikte Batı etkisine karşı ulusal bir tepki olarak doğmuşlardır. (Tapan, 1992)

1920 ve 30’larda modernist akımlardan “uluslararası üslup” büyük yaygınlık kazanmış Almanya’dan başlamak üzere tüm Batı ve Orta Avrupa’da kısmen SSCB ve ABD’de 1930-40 arasında da Türkiye’de mimari manzaraların belirleyicisi olmuştur.

Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Okulları Mimarisi biçimlenişinde etkisi olduğu düşünülen mimari akımların özellikleri bu bölümde ele alınacaktır.

3.1.1 I. Ulusal Mimarlık Akımı

1908 yılında II.Meşrutiyetin ilanıyla başlayıp, 1930’larda sona eren yaklaşık yirmi yıllık dönemde, zamanın endüstri devrimini yaşayan Batı toplumunun geliştirdiği Batı seçmeciliğinden farklı olarak, salt ulusal bir bilinci yaratma amacıyla, Osmanlı ve hatta Selçuklu mimarlık öğelerinin yeni ürünlerde kullanılmasına çalışılmıştır (Tapan, 1992).

“Dönemin öncü mimarlarından Kemalettin Bey ve Vedat Tek, geçmiş mimarlık öğelerini çok iyi incelemiş ve bu birikimlerini dönemin mimarlık kuralları çerçevesinde kendi tasarımlarında kullanarak Türk mimarisine yeni bir biçimleme anlayışı getirmişlerdir. Toplumun simgesel gereksinmelerine cevap vermeyi amaçlayan mimarların başlıca yapıtları; okullar, iş hanları ve hükümet yapılarıdır.”*

* Yavuz, Yıldırım “Mimar Kemalettin ve Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi” adlı çalışmasında mimari yapı çeşitlerini değişik dönemlerde incelemiştir.

Eklektik bir tutumun ağır bastığı bu dönemde yapıların estetik görünümüne önem verilmiş Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde denenmiş değişik biçimli kemerler, cephelerde yeni düzenler içinde uygulanmışlardır. Cephelerde dikkat çeken noktalardan birisi, girişlere özel önem verilmesi, mermer sütunlar, çini panolar ile zenginleştirilmesidir. Genellikle yapıların planları, giriş aksına göre simetrik. Buna bağlı olarak cepheler de simetrik olarak düzenlenmiştir. Kullanılan yapı sistemi ne olursa olsun cephede tarihi bir görünüm vermek için ya kesme taşla kaplanmış ya da kesme taş görünümünde sıva derzleri oluşturulmuştur.

I. Ulusal Mimarlık akımı; zamanının olanakları ve estetik kabulleriyle uyuşan yapıların mimari elemanları, fonksiyonel bir amaca yönelmeden salt estetik kaygılarıyla biçimlenmiş ve yeni mimarlık işlevlerini gerçekleştirme olanağı bulamamıştır.

Daha çok simgesel nitelikteki bu akım, ulusal birliğin ve bağımsızlığın sağlanmasından sonra yerini Türkiye'ye gelen yabancı mimarların etkisiyle gerçekleşen Akılcı-İşlevci Mimarlık akımına bırakmıştır. 1927'den sonra Cumhuriyet dönemi mimarlığı, Türk toplumunun yapısında Batı anlamında gelişen değişikliklerin ışığı altında yeni bir görünüm kazanmıştır.

Genellikle, Alman ve Avusturyalı olan bu yabancı mimarlar, hem eğitim kurumlarının temel eğitim yöntemlerini saptamışlar hem de meslek alanındaki etkinlikleriyle Yeni Klasikçi davranışları yıkarak Türkiye'de daha çağdaş, daha köklü mimarlık atılımlarının gelişmesini sağlamaya çalışmışlardır. 1927'de Avusturyalı mimar Holzmeister'in yeni yönetimin gereksindiği yapıları planladığı ve bunları uygulama alanına soktuğu görülür. Biçimlendirmede o güne değin temel atılan üslup taklitçiliğine bir son verilir ve yeni yapıım sistemleri uygulama alanına sokulur, (Tapan, 1992).

3.1.2 II. Ulusal Mimarlık Akımı

1940'larda Batı'daki siyasi gelişmeler ayrıca ülkede yabancı mimarlara gösterilen tepkiler ve ulusçuluk propagandasının ağır basması II. Ulusal Mimarlık akımının doğmasına neden oldu. I. Ulusal Mimarlık akımında üretilen yapıların biçimlenişinde salt anıtsal Osmanlı-Türk mimarlık öğelerinin temel alındığı görülür. Buna karşılık II. Ulusal Mimarlıkta bu anlamdaki bir ulusçuluğun kaynağı Türk sivil mimarisi olmuştur. Bu akımın ortaya çıkışında *Sedad Hakkı Eldem'in önemli çabaları olmuştur. 1940-1950 arasında gelişen II. Ulusal Mimarlık akımında özellikle Türk sivil mimarlığı üzerindeki inceleme ve araştırmalara önem verilmiş;

elde edilen bulgular yapıların hem iç organizasyonlarında hem de cephe biçimlenişinde kullanılmasına çalışılmıştır (Tanyeli,1990).*

3.1.3 Modern Mimarlık Akımı

1920'lerin sonundan 1940'lara değin süregelen dönemde, mimarlık etkinlikleri Atatürk devrimlerine koşut gelişmiştir. Genelde, simgesel gereksinimlerden başka sorunları da mimarlık etkinlikleri içine alan Cumhuriyet dönemi mimarlığının çağdaş Batı mimarlık düşüncesiyle karşılıklı etkileşimini sağlayan dönemde, Türk mimarlarının Batı'yı bilinçli olarak değerlendirmelerine olanak sağlamıştır.

Batı'da BAUHAUS* etkisiyle yaygınlaşan, yalınlık, ekonomiklik, akılcılık ve işleve uygunluk gibi etkiler Türkiye'de 1930'lardan sonra geçerli olmaya başlamış, kent plancılığının ve mimarlığın bir bütün içinde düşünülmesi gereği fikri gene bu dönemde ağırlık kazanmıştır. Özellikle eğitim alanında akılcı ve toplumsal bir mimarlık örneği, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinin (1937-40) mimarı Taut gibi yabancı mimarlar yanında genç Türk mimarlarından Seyfi Arkan, gene Ankara'da Belediye Bankası Genel Müdürlüğü gibi özgün yapıtlar üretmişlerdir.

3.2 İlköğretim Okulları Mimarisi

3.2.1 Bulundukları Çevre ve İstanbul İçindeki Konumları

Cumhuriyet Dönemi İstanbul'daki İlköğretim Okullarını incelediğimizde aynı tip projelerin farklı bölgelerde farklı konumlarla oluşturulduğunu görüyoruz. Bu okulların yoğun olarak bulundukları bölge İstanbul'da yerleşimi eskilere dayanan ve o dönemdeki yerleşimin bulunduğu Tarihi Yarımada bölgesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

* *Sedad Hakkı Eldem'in, "mimari üslubun dışardan ithal edilemeyeceği, her memleketin kendine öz mimarisi olduğu, yapı malzemesinin yerli olması gerektiği", yapı tarzının yerli olması için bu tarzın yerli ihtiyaçlara, yerli işçi ve insanlara, yerli malzemelere uygun olması gerektiği" gibi düşünceleri önem taşımaktadır.

* BAUHAUS; Almanya'da 1919'da ünlü mimar Walter Gropius'un iki ayrı eğitim kuruluşunu, Weimar Güzel Sanatlar Akademisi ile yine Weimar'daki Uygulamalı Güzel Sanatlar Okulunu birleştirerek kurduğu tasarım enstitüsü.

Araştırma kapsamına alacağımız onüç okuldan dördü Fatih'te, üçü Beyođlun'da, ikisi Çapa'da, biri Balat'ta, biri Beyazıt'ta, biri Eyüp'te ve biri de Kadıköy'de bulunmaktadır.

Harita 3.1 Okulların tarihi yarımadaadaki dağılımı

3.2.2 Mimari Özellikleri

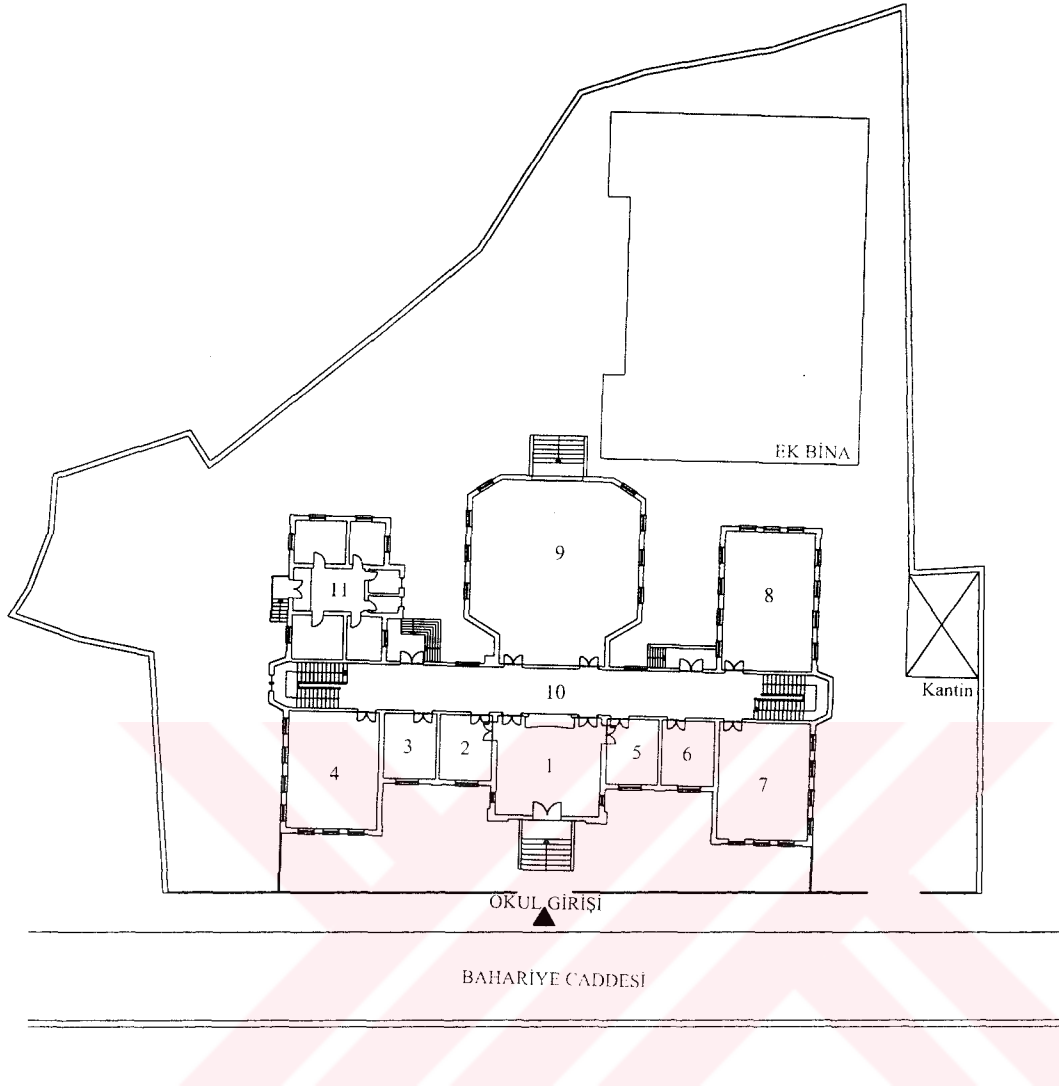
1923-38 Dönemi İstanbul'da Tarihi Yarımada ve çevresinde yapılmış olan ilköğretim okulları mimarisini incelediğimiz zaman iki farklı okul tipi (A ve B tipi) karşımıza çıkıyor. 1938 sonrası bunlara bir üçüncü tipin (C tipi) ilave edildiğini ve daha sonraları da bu okul tiplerinde artış olduğunu görüyoruz.

3.2.2.1 A Tipi Okul Özellikleri

Plan Tipleri

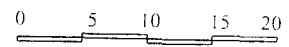
Ahmet Emin Yalman ve Akşemsettin İlköğretim okulları A tipi okul grubuna girmektedir. Bodrumla birlikte üç kattan oluşan bu plan şeması, 10 derslikli ve uzunlamasına gelişen U plan şeklindedir. Yapının orta ekseninde yer alan giriş aksı dışa doğru taşınarak vurgulanmış ve tam karşında yapı boşluğunda sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümü oluşturulmuştur. Altı basamakla erişilen zemin kat koridorunun her iki ucunda bulunan katlar arası bağlantıyı sağlayan merdiven bölümü yapı yüzeyinden dışa doğru taşınarak düşey sirkülasyon vurgulanmıştır.

Üst kat planına gelindiğinde yapıyı boyunca kateden koridorun bir tarafı arka bahçeye bakmakta diğer tarafında yan yana dizilen derslikler bulunmaktadır. Yapının orta ekseninde yer alan derslikten kullanılan açık çıkma balkon üst kat planına hareket kazandırmıştır.

GİRİŞ KAT PLANI
(A TİPİ OKUL PLAN ŞEMASI)

- 1-Giriş Holü -Atatürk köşesi
- 2-Müdür odası
- 3-Rehberlik odası
- 4-Derslik
- 5-Müdür Yardımcısı
- 6-Memur odası
- 7-Derslik
- 8-Derslik
- 9-Çok Amaçlı Salon
- 10-Koridor
- 11-Lojman

Şekil 3.1 A tipi Okul plan şeması (Ahmet Emin Yalman İlk.)

Cephe Özellikleri

Bu okul tipine örnek olan Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu ve Akşemsettin İlköğretim Okulu cephe biçimlenişleri bir tip projeye uygun şekilde tasarlanmıştır. Ancak Akşemsettin İlköğretim Okulu'nda değişen ihtiyaçlar doğrultusunda bu yapıya yapılan ekler cephe düzeninde de değişikliklere neden olmuştur.

A tipi okulun genel cephe özellikleri;

Her katta değişik pencere biçimleri kullanılmıştır. Tüm cephelerde giriş kat pencereleri basık kemerli, üst kattakiler sivri kemerli, bodrum kattakiler ise düz olarak kare ve dikdörtgen şeklinde oluşturulmuştur.

Yapının yer düzeyinden başlayıp saçak düzeyinin üzerine taşınılarak giriş doğrultusu vurgulanmış aynı zamanda kırma çatı çözümü de buna uygun biçimde düzenlenmiştir. Aynı cephe hareketi ön cepheye bakan köşelerde de tekrarlanmıştır.

Ön cephe biçimlenişine önem verilmiş bu cephede oluşturulan bir çok detay arka cephede tekrarlanmamıştır. Ön cephede köşelerde bulunan yapı kütlelerinde düşey elemanlarla birbirinden ayrılan üçlü pencere dizisi oluşturulmuştur. Giriş kapısının üstünde yer alan açık çıkma balkon eğrisel formda oluşturulan konsollara taşınmıştır. Giriş kütesinin köşelerindeki sütun görünümündeki çıkıntılar üzerine profilli silmeler yapılarak hareket kazandırılmıştır.

Ön cephede bezeme ögesi olarak, çini panolar pencere kemerlerinin köşelerine ve girişte oluşturulan sütunların üzerine yerleştirilmişlerdir.

Cephede süsleme ögesi olarak silmeler kullanılmış, ön cephe ve yan cephede yoğun olarak görülen bu süsleme biçimi arka cephede uygulanmamıştır.

Yapısal Özellikler

İncelemekte olduğumuz 3 farklı tip okulun da yapım sistemi, betonarme iskelet sistemine göre yapılmıştır. Cumhuriyet döneminde yapılmış olan ilkokul yapılarında uygulanan bu sistemde kolonlar gizlenmiş ve dolgu duvarlar oluşturularak yapı yığma bir görünüme bürünmüştür. Yapı boyunca uzanan koridorun ve ana giriş holünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir. Ancak C tipi okul plan tipinde bu sistem uygulanmamış, yapı içinde kolon yerleri belirli bir biçimde çıkıntı oluşturmuştur.

A ve B plan tipinde sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi yine betonarme olarak yapılmış yapı üzeri ahşap çatı konstrüksiyonu ile örtülmüştür. Ahşap çatı makasları ve çelik halatlarla desteklenmiştir. Bu konstrüksiyon yan duvarlarda bu sistemde taşıyıcı özellik göstermiştir. Karaahmetpaşa İlköğretim Okulu ve Beyoğlu Ticaret Lisesinde bu bölümün üzeri betonarme sistemde yapılmıştır. Buradan da bu çatı sisteminin de kendi içinde farklılıklar gösterdiği anlaşıyor.

Malzeme Kullanımı

Yapı genelinde duvarlar tuğla malzemeden yapılmıştır. Kapı ve pencere doğramaları ahşap malzemeden yapılmış fakat zaman içinde dış etkenlerden ve kullanımdan dolayı tahrip olan doğramalar çoğu okulda pvc doğrama olarak değiştirilmiştir. Girişte merdiven korkulukları yapımında ise mermer malzeme kullanılmıştır. Yapı cephesinde bezeme ögesi olarak çini panolar bulunmaktadır.

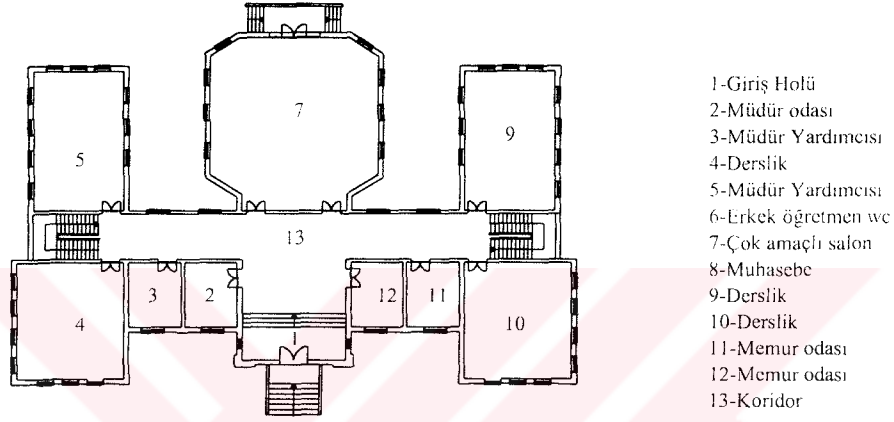
Özgün yapımında yer döşemesi desenli dökme karo mozaik, merdivenler de yine dökme karo mozaikten yapılmıştır. Yapı içinde katlar arası bağlantıyı sağlayan merdiven korkulukları demir malzemeden yapılmıştır.

Günümüzde bu yapıların bir çoğunda yapısal bozulmalardan ve çevresel etkenlerden dolayı malzeme değişiklikleri yapılmıştır. Özellikle aşınan merdiven basamakları mermer kaplanmış ve bazı mekanlarda yer döşemeleri seramik olarak değiştirilmiştir.

3.2.2.2 B Tipi Okul Özellikleri

Plan Tipleri

A tipi okul ile benzer plan özelliklerine sahip B tipi okulda; U plan şemasını oluşturan yan kolların biçimlenişi farklılık göstermektedir. Giriş eksenine doğrultusunda plan her iki yöne simetrik ve girişin tam karşısında sekizgen planlı salon yer almaktadır. Yapı kütleindeki hareketlilik bu okul planında da uygulanmıştır. Fakat yan cephede dışa taşınan merdiven bölümleri bu tipte düz devam ettirilmiş ve zemin kattan yarım kat inilerek bahçeye çıkış kapıları konmuştur. Bazı plan örneklerin de ise giriş merdivenleri iki yöne birden verilmiş önüne korkuluk getirilmiş veya bir başka örnekte plan şemasının sol kısmında bulunan lojman bölümünden dışarı merdivenlerden yan bahçeye çıkış sağlanmıştır. (Katip Çelebi İlköğretim Okulu)

ZEMİN KAT PLANI
 (B TİPİ OKUL PLAN ŞEMASI)

0 5 10 15 20

Şekil 3.2 B Tipi Okul plan şeması (Katip Çelebi İlk.)

Cephe Özellikleri

Bu plan şemasına ait okulların cephe biçimlenişi A tipine göre daha sade ve yalın gerçekleştirilmiştir.

B okul tipinin genel cephe özellikleri;

Giriş cephesinin üst katında balkona açılan bölüm geniş açıklıklı basık bir kemerle oluşturulmuş, diğer cephelerde tüm pencereler düz lento atılarak dikdörtgen şeklinde düzenlenmiştir. Yapının zemin kotundan başlayıp saçak düzeyinin üzerine taşırılarak cephede yapılan hareket bu okul tipinde de aynen uygulanmıştır.

Ön cephede diğer cephelerden farklı olarak, giriş katı ile üst kat pencereleri arasında oluşturulan dikdörtgen şekilde yapılan yapı yüzeyindeki girintiler ve yine üst kat pencerelerini çevreleyen kalın düz silmeler bulunmaktadır. Ön cephede köşelerde bulunan yapı kütlelerinde dörtlü, arada girinti olarak kalan yapı yüzeyinde ise ikili pencere dizisi düzenlenmiştir. Giriş kapısı ile üstünde yer alan açık çıkma balkon arasında da dikdörtgen panolar bulunmaktadır. Giriş merdiveninde mermerden geometrik desenli korkuluk yapılmıştır.

Yan cepheler aynı cephe biçimlenişine uygun olarak düzenlenmiştir. Diğer cephesi ön tarafa bakan yapı kütlelerinin yan cephesi sağır bırakılmıştır. Yapının orta ekseninde yer alan merdiven bölümünde bir pencere oluşturulmuş, diğer bölümü ise dörtlü pencere dizisinden oluşturulmuştur.

Arka cephede bulunan sekizgen planlı yapı kütleleri ve kırma çatı biçimi ile farklı bir cephe hareketi vurgulanmıştır. Ayrıca herhangi bir süsleme ögesi kullanılmamıştır.

Yapısal Özellikler

Aynı dönem içerisinde inşaa edilen ve tip proje olarak gerçekleşen A tipi okul ile aynı yapı sistemi uygulanmıştır ve benzer özellikler gösterir.

Malzeme Kullanımı

A tipi okul ile aynı dönem içerisinde inşaa edilen B tipi okullarda ,dönemin benzer ve aynı nitelikte malzemeleri kullanılmıştır.

3.2.2.3 C Tipi Okul Özellikleri

Cumhuriyet Dönemi İlköğretim okullarını incelediğimiz 1923-1938 döneminden sonra uygulanan farklı bir tip projeyle daha karşılaşmakta ve 1950'lerden sonra yapılmış bu plan tipine uygun dört ilköğretim okulunu da araştırmamız kapsamına almaktayız.

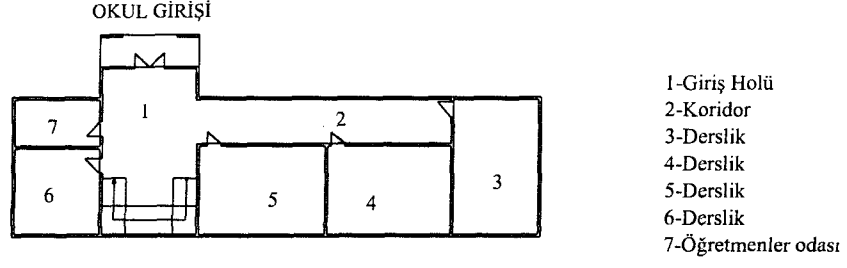
- Riyaziceci Salih Zeki İlköğretim Okulu (Fatih-1955)
- Tarık Us İlköğretim Okulu (Balat-1957)
- Hırka-ı Şerif İlköğretim Okulu (Fatih-1953)
- Karagümrük İlköğretim Okulu (Fatih-1924)

Plan Tipleri

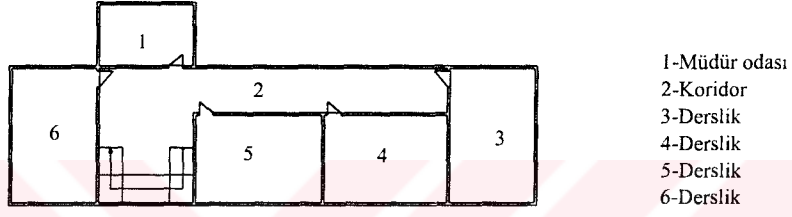
Aynı plan şemasında yapılan dört okuldan biri olan Tarık Us İlköğretim okulu, bodrumla birlikte dört katlı, diğerleri ise üç katlı olarak inşaa edilmiştir. Dikdörtgen şeklinde oluşan plan şemasında giriş bölümü yapıdan öne doğru taşınarak vurgulanmıştır. Plan, girişin sol tarafına doğru bir gelişim göstermiş ve okulların derslik sayısına göre farklı uzantıda yapılmışlardır. Girişten yedi basamakla erişilen zemin katta bulunan ve katlar arası bağlantıyı sağlayan merdiven girişin tam karşısında oluşturulmuştur. Dikdörtgen planı boylamasına kateden koridorun bir tarafı ön bahçeye bakan pencerelerden, diğer tarafı ise yanyana dizilen dersliklerden oluşmaktadır. Ayrıca bu katta müdür yardımcısı ve öğretmen odası bulunmaktadır.

Üst kat planına gelindiğinde karşımıza çıkan geniş bir hol koridora açılmakta ve yine koridor boyunca yanyana derslikler oluşmaktadır. Girişin üstüne doğru çıkma yapan bölümde müdür odası yer almıştır.

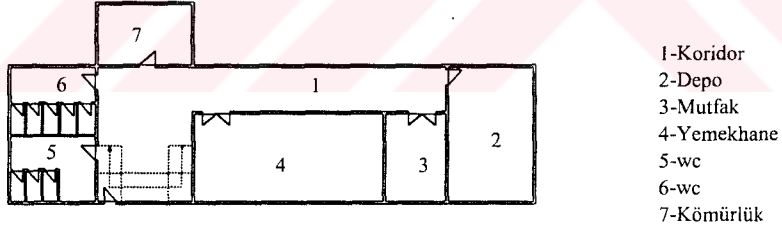
Zemin kat plan şemasının yinelendiği bodrum kata gelindiğinde ise lojman, kazan dairesi ve tuvaletler yer almaktadır. Bodrum kattan yarım kat yukarı çıkıldığında arka bahçeye geçiş mümkün olmaktadır.

C TİPİ PLAN ŞEMASI
ZEMİN KAT PLANI

BİRİNCİ KAT PLANI

BODRUM KAT PLANI

0 5 10 15 20

Şekil 3.3 C Tipi okul plan şeması

20. YÜZ YILLIK KÜLTÜR VE TURİZM
BÖLGE İRANİYAT KURUMU

Cephe Özellikleri

Cephe sisteminin oluşumunda tüm katlarda dikdörtgen açıklıklı pencere biçimleri kullanılmıştır. Yapı yüzeyinden taşırılarak vurgulanan giriş bölümünün saçak hizası yapıyla aynı hizada ve geniş olarak oluşturulmuştur. Bu bölümün üst katında üçlü pencere dizisi düzenlenmiş ve zemin kat ile üst katı birbirinden ayıran kalın profilli bir silme oluşturulmuştur. Yan cephe ve arka cephe yine belirli aralıklarla yerleştirilen pencere dizisinden oluşmaktadır.

Yapısal Özellikler

Betonarme iskelet yapım sistemine göre gerçekleştirilen bu yapıda duvarlar tuğla malzemeden yapılmıştır. Geniş ve kolonsuz biçimlenen hol mekânı nervür kiriş veya kafes kiriş kullanılarak geçilmiştir. C tipi okulun diğer tiplerden farklı olan bir özelliği de yapıda kullanılan taşıyıcı kolonların duvarlarla gizlenmemiş olmasıdır.

3.3 Okul Analizleri (1923 – 1938)

3.3.1 Akşemsettin İlköğretim Okulu

3.3.1.1 Tarihçesi

Okul Vali Süleyman Sami Bey zamanında 12 Ekim 1924 tarihinde müteahhit Asım Tanıl ve Sadi Kumbaracıya ihale edilmiştir. İhaleden sonra okul arsası istimlak edilmiş ve gereken formalitesi yapıldıktan sonra 04-03-1925 tarihinde inşaaata başlanmıştır.

1926 yılında 27. İlkokul tam olarak eğitim ve öğretime açılmıştır. Okula daha sonra semtin adı verilmiş ve Karagümrük İlköğretim Okulu'nun adı 8 yıllık eğitime geçilince Akşemseddin İlköğretim Okulu olmuştur.

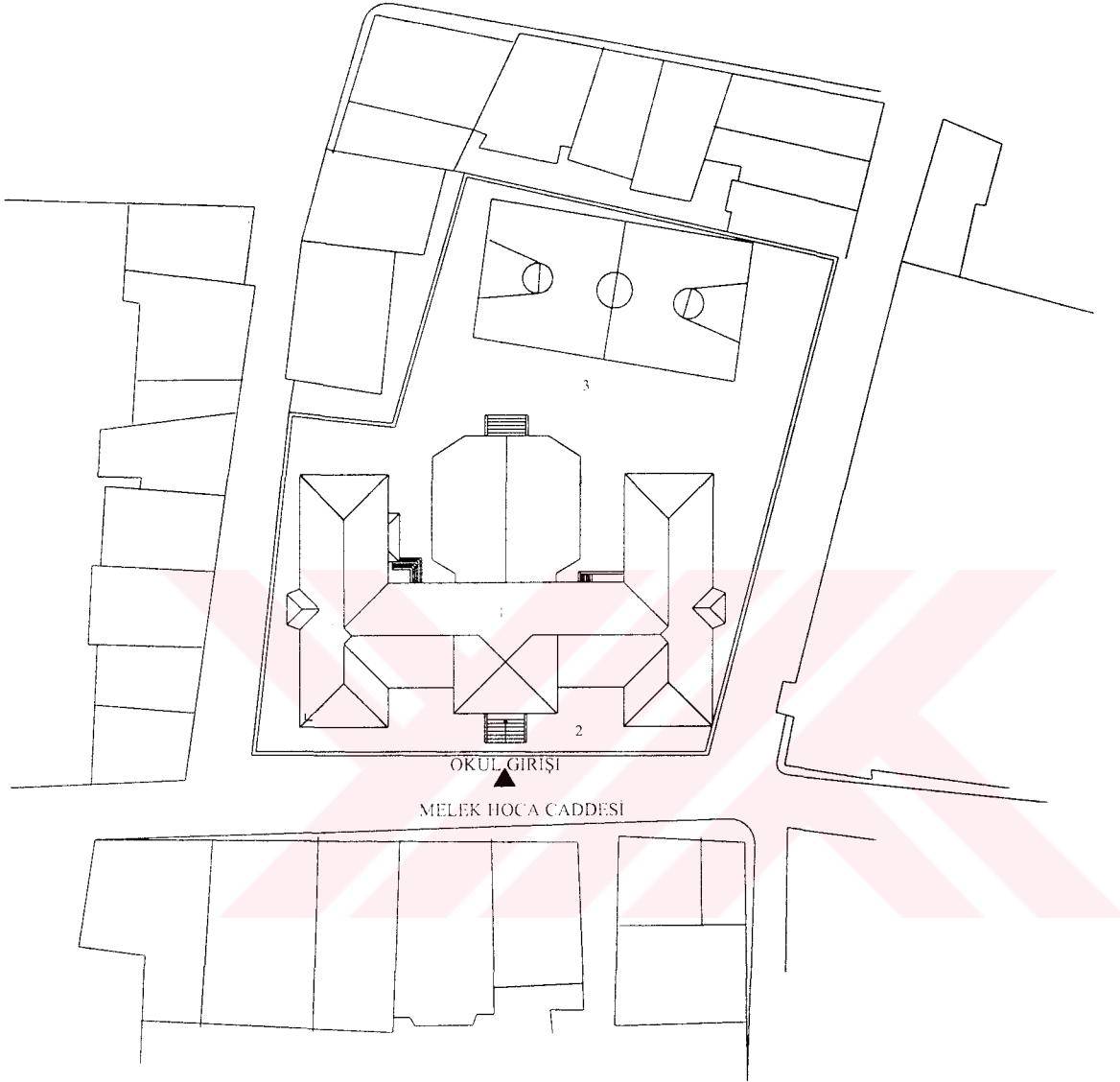
3.3.1.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

İstanbul'un Karagümrük semtinde Fevzi Paşa caddesi bir sokakla Melek Hoca caddesine bağlanmakta ve okulun yerleşimi bu caddeye paralel şekildedir.

Bulunduğu bölgede bir ilkokul yapısının daha mevcut olmasından bölgenin nüfus yoğunluğu anlaşılmaktadır. Fevzi Paşa caddesi ticari yapıların yer aldığı işlek bir cadde olmasına rağmen okulun çevresi konut yapılarından oluşmaktadır.

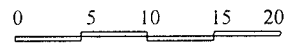
Okulun önünde yapı boyunca uzanan dar bir bahçe, arka tarafında ise geniş bahçe içinde basketbol sahası yer almaktadır.

VAZİYET PLANI

- 1-Akşemsettin İlköğretim Okulu
- 2-Ön bahçe
- 3-Arka bahçe

Şekil 3.4 Vaziyet Planı

Çizelge 3.1 Akşemsettin İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	1	Fotoğraf No :	3.1 / 3.2
Yapı Adı :	Akşemsettin İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1926
İlçe :	Fatih	Yapının Mimarı :	
Mahalle :	Keçeci Karabaş Mah.	Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Melek Hoca Cad.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :	67	Tescil No :	
Pafta No :	380	Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :	1604/10	Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas			
Kagir Yığma		Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem	x			
Çatı Örtüsü		x		
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orjinal değil	plastik doğrama		
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar	Orjinal			
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya kiremit	İyi durumda	
Döşeme	Orjinal	Dökme karo mozaik	Onarım gerekli	
İç Kapılar	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Merdiven Korkuluk	Orjinal değil	Demir	Onarım gerekli	

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	10
Ön-Arka Bahçe	Mevcut
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Yok
Komşu Binalar	Yok

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :
Milli eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü	
Yatırımlar ve Tesisler Bölümü Okul Tanıtma Kartı	Okul Müdürlüğü

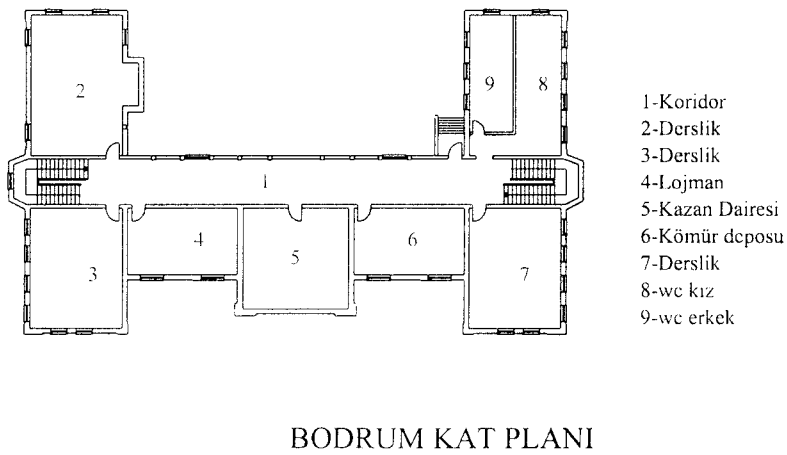
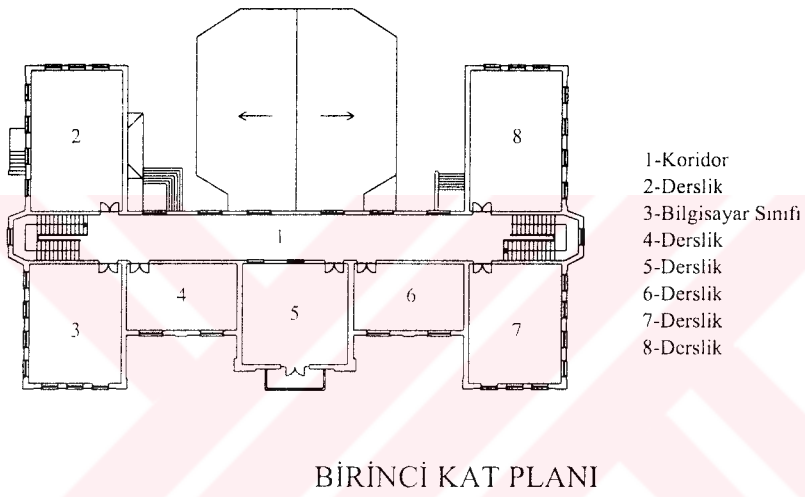
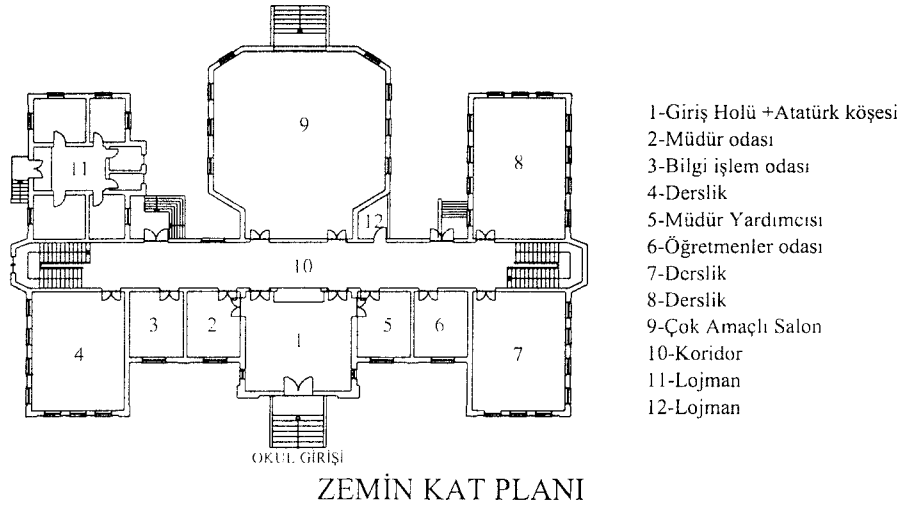
3.3.1.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

Plan Şeması

Araştırmamızın kapsadığı 3 değişik okul plan tipinden A tipine örnek oluşturan bu okul Ahmet Emin Yalman İlköğretim okulu ile aynı plan şemasında oluşmaktadır. Fakat okul yapısı genelinde yapılmış olan eklentiler ve müdahaleler sonucunda değişimler geçirmiştir.

Bodrumla birlikte üç kat olan yapı, 10 derslikli ve uzunlamasına gelişen U plan şeklinde oluşmuştur. U şeklindeki plan şeması yapıda oluşturulan çıkmalar ile hareket kazanmıştır. Giriş kısmı özellikle vurgulanmak üzere öne doğru taşırılmıştır (Resim 3.1). Girişten altı basamakla erişilen zemin kat ana giriş holü; koridora açılır ve tam karşısında sekizgen planlı çok amaçlı salon bulunmaktadır. Koridorun her iki ucunda katlar arası bağlantıyı sağlayan merdivenler yer almaktadır. Zemin kat planında üç derslik, bir lojman, bir müdür odası, müdür yardımcısı odası ve bilgisayar odası bulunmaktadır. Yapının sol kısmında bulunan lojman bölümüne dışarıdan giriş için kapı açılmış ve bina girinti kısmı kapatılarak ek lojman yapılmıştır. Çok amaçlı salonun sekizgen formu bozularak ek tuvalet oluşturulmuştur.

Özgün projede zemin kat koridorundan bahçeye açılan kapılardan lojman kısmındaki kapatılmış ve aynı yerinde bodrum katta açılmıştır. Bu okul plan şemasında bodrum katta sekizgen planlı mekan bulunmamaktadır. Diğer mekanlarda kazan dairesi, lojman ve öğrenci tuvaletleri bulunmaktadır. Üst kat planına gelindiğinde yapının orta aksında öğretmenler odası diğer mekanlarda derslikler bulunmaktadır.

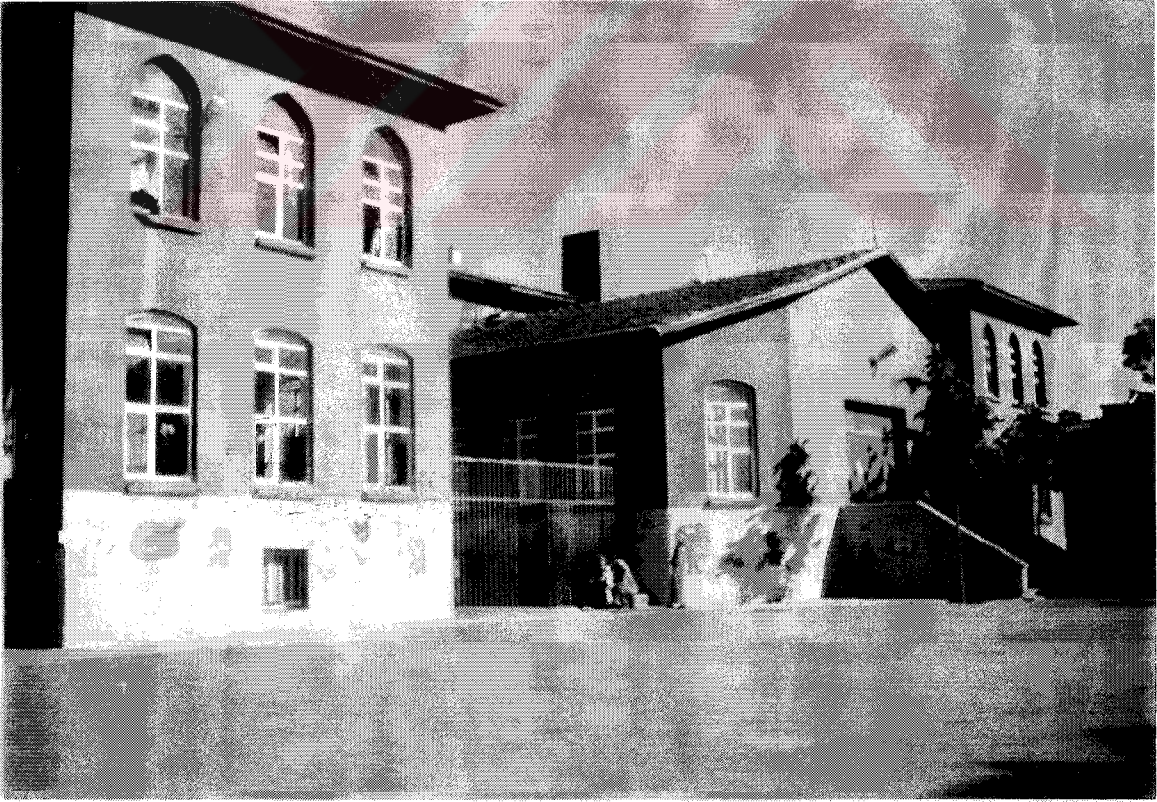

0 5 10 15 20

Şekil 3.5 Akşemsettin İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.1 Akşemsettin İlköğretim Okulu ön cephe

Resim 3.2 Akşemsettin İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

Ahmet Emin Yalman İlköğretim okulu ile aynı cephe özelliklerinde yapılan bu okulda, öne doğru çıkıntı yapan giriş kısmı ve ön cephe kurgusu, diğer cephelerden farklıdır. A tipi okul cephe özelliklerinden en önemlisi olan ön cephe biçimlenişinde değişik kemerli pencereler ve bunları çevreleyen silmeler, giriş kısmının iki köşesinde sütun görünümünde çıkıntılar, süsleme ögesi olarak çini panolar ve profilli silme örnekleri kullanılmıştır (Resim 3.1).

Yapı genelinde üst kat pencereleri sivri kemer, giriş katı pencereleri basık kemer ve bodrum kat pencereleri düz kare formunda düzenlenmiştir. Arka cephede bulunan sekizgen kütlenin pencereleri geniş basık kemer olarak oluşturulmuş ve bodrumda devam etmediği için bu kat hizasında pencere açılmamıştır (Resim 3.2).

Yapının yan cepheleri planın simetri özelliğinden dolayı aynı şekilde düzenlenmiş olmakla birlikte sol yan cepheden lojman çıkışı için bir kapı ve önünde merdiven oluşturulmuştur.

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

A tipi okul planında yapılmış olan bu okulun yapım sistemi, betonarme iskelet sistemine göre yapılmıştır. Bu sistemde kolonlar, kalın tuğla duvarlarla gizlenmiştir ve yığma duvarlar taşıyıcı özellik gösterir. Bina boyunca uzanan koridorun ve ana giriş holünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir. Sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi yine betonarme olarak yapılmış yapı üzeri ahşap çatı konstrüksiyonu ve çelik halatlarla taşınmıştır.

3.3.1.4 Koruma Sorunları

Akşemsettin İlköğretim Okulu, yapıldığı tarihten günümüze kadar gelmiş, mimari özellikleri bakımından nitelikli bir yapı olmasına rağmen özgünlüğünü kaybetmiştir. Bu doğrultuda yapı genelinde eklentiler kaldırılmalı, gerekli onarımlar yapılmalı ve korunması gerekli öğeler için gerekli önlemler alınmalıdır.

Yapının tüm ahşap pencere doğramaları pvc doğramalarla değiştirilmiş ve ana giriş merdiven korkulukları düz demirden basit bir düzende yenilenmiştir. Arka cephesinde yer alan ek bölümler ve okula geçişi kapatan demir parmaklıklar cephe görünümünü olumsuz yönde etkilemiştir.

Yapının okul kayıtlarına göre; 1987’de baca ve çatı onarımı, 1992’de elektrik tesisatı değişmiş, 1996’da dış cepheye kapı açılmış, 1999’da ise tuvaletler elden geçirilmiştir.

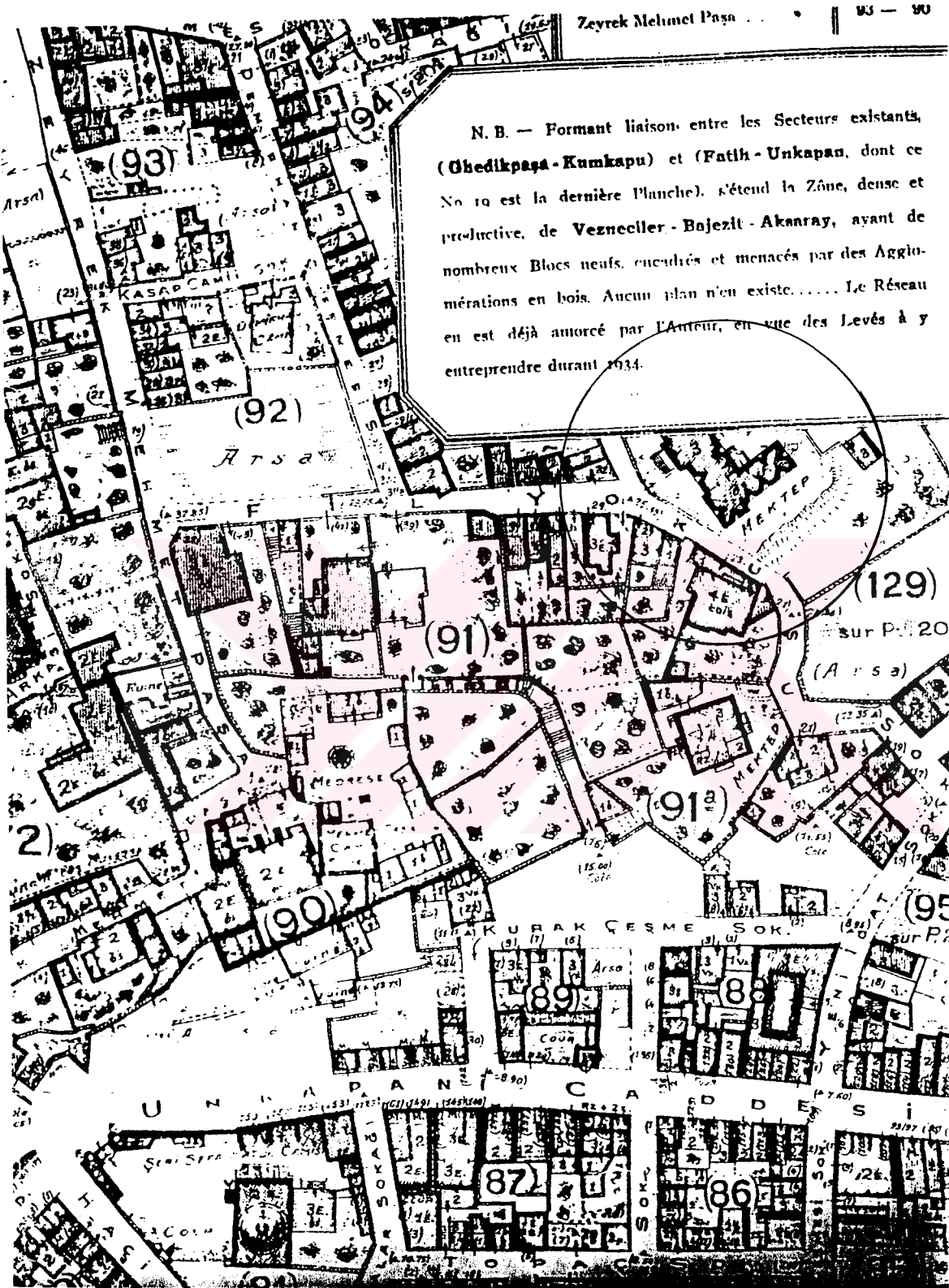
3.3.2 Katip Çelebi İlköğretim Okulu

3.3.2.1 Tarihçesi

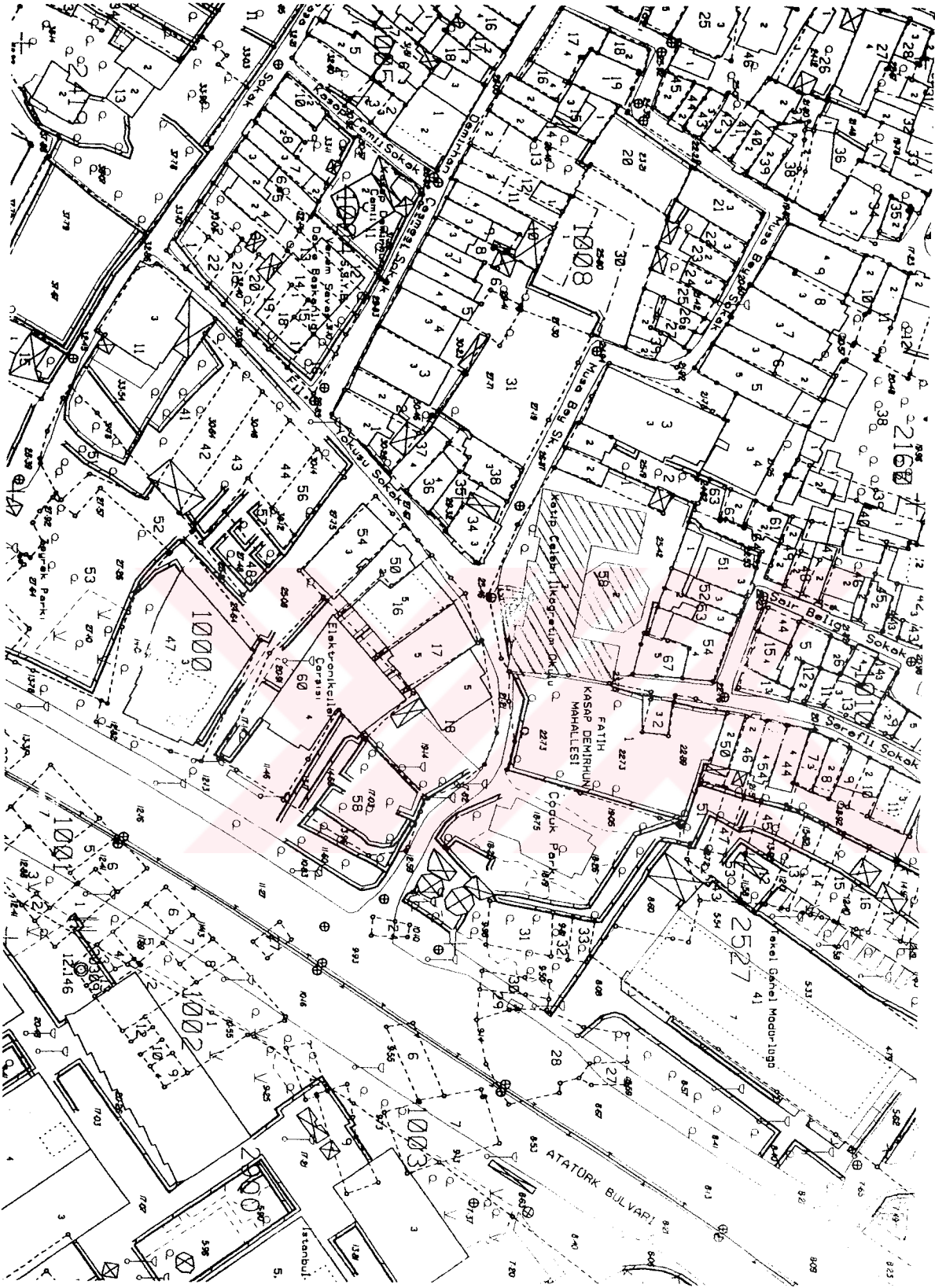
Okul, İstanbul ilinin 54. Okulu olarak 1932 yılında eğitim-öğretime başlamıştır. İstanbul’un ilk yapılan tek tip okullarından olan bu okulun planı U şeklindedir. Okul bahçesinin altında Bizans su sarnıcı bulunmaktadır. Yakın bir zamana kadar bu sarnıç, Fatih itfaiyesinin yedek su deposu olarak kullanılmıştır. 1995 yılına kadar büyük bir onarım geçirmemiş olan okul genel kapsamda onarım görmüştür (M.E.B. Arşivi).

3.3.2.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

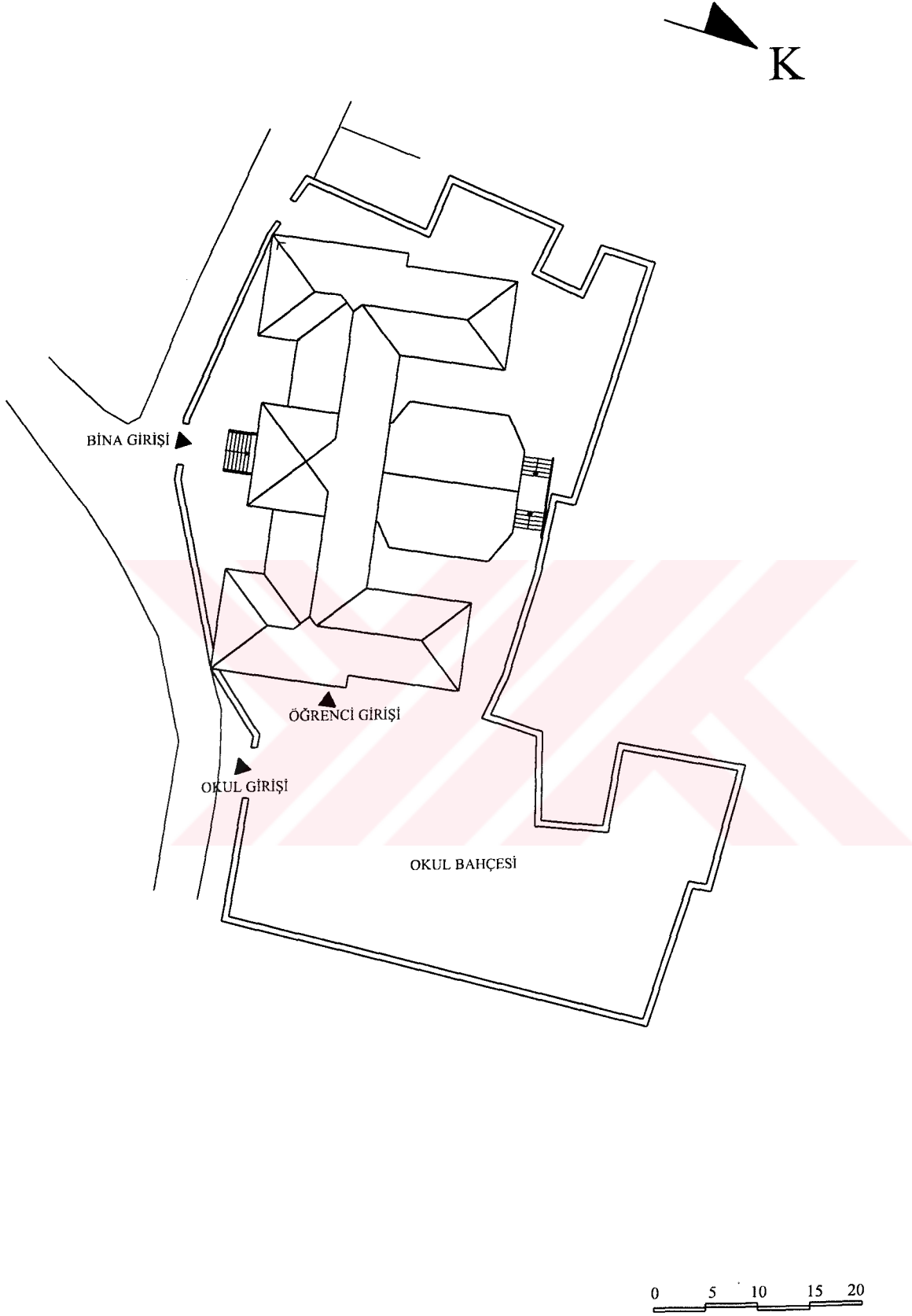
İstanbul’un Unkapanı semtinde Atatürk Bulvarından bir yokuşla ayrılarak ulaşılan bu yapı Musa Bey Sokak ve Yokuş Sokağın keşistiği noktada konumlanmıştır. Atatürk Bulvarı çeşitli ticari kuruluşların yer aldığı işlek bir cadde olduğu halde okulun yerleşimi yüksekte bulunduğundan dolayı caddeden kopuk konut yapılarıyla çevrelenmiştir. Okulun ön kısmında bina boyunca uzanan dar bir bahçe oluşturulmuş, arka kısmında ise yine geniş olmayan bir oyun alanı düzenlenmiştir. Okulun arkasında bulunan konut yapıları bahçe duvarıyla ayrılmış yine de okulla iç içe bir görünüme sahiptirler.

Harita 3.3 Katip Çelebi İlköğretim Okulu Pervititch Haritası

Harita 3.4 Katip Çelebi İlköğretim Okulu genel vaziyet planı

Şekil 3.6 Vaziyet planı

Çizelge 3.2 Katip Çelebi İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	2	Fotoğraf No :	3.3 / 3.4
Yapı Adı :	Katip Çelebi İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1932
İlçe :	Fatih	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Musa Bey sk.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :	242	Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :	2160/58	Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas			
Kağır Yığma		Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem		x		
Çatı Örtüsü		x		
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap		
Pencereler	Orjinal değil	plastik doğrama		
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar				
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya kiremiti		
Döşeme				
İç Kapılar	Orjinal değil	plastik doğrama		
Merdiven Korkuluk	Orjinal	Demir		

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	10
Ön-Arka Bahçe	Mevcut
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Yok
Komşu Binalar	Konut

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

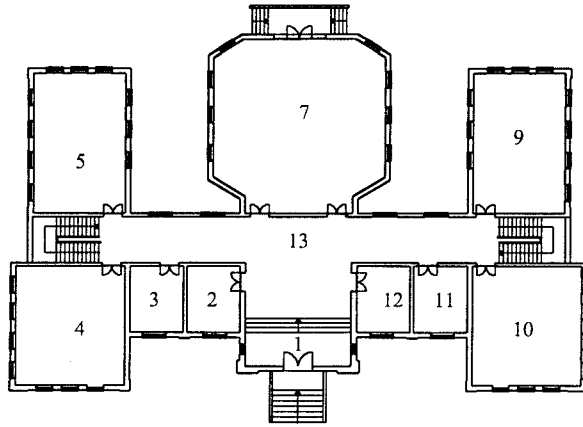
3.3.2.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

Plan Şeması

Katip Çelebi İlköğretim Okulu plan şeması oluşumuyla B tipi okul grubuna girer ve üç katlı olarak yapılmıştır. 6 basamaklı bir merdivenle erişilen okulun ana giriş holünde bir rüzgârlık oluşturulmuştur. Ana giriş holüne girildiğinde dört basamaklı bir merdiven bizi karşılamaktadır.

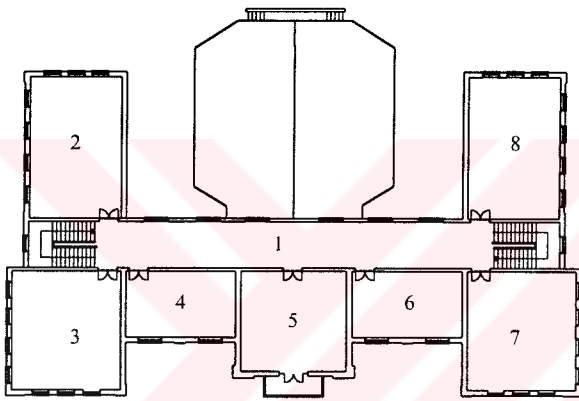
Okulun zemin katında iki derslik, iki ana sınıfı olmak üzere dört derslik, bir müdür odası, bir müdür yardımcısı odası, ders araçları odası ve çok amaçlı salon bulunmaktadır. Yapıya ek olarak, koridorun sol ucunda bulunan dersliğin yanına sadece bu katta çay ocağı oluşturulmuştur.

Bodrum kat planında ise koridorun bir bölümü kapatılarak lojman kısmına eklenmiş diğer kısma geçiş engellenmiştir. Bu katın diğer bölümlerinde tuvaletler ve depolar yer almaktadır. Yapının orta ekseninde girişin karşısında bulunan sekizgen yapının orta ekseninde planlı mekan bodrumda kazan dairesi olarak kullanılmaktadır. Üst kat planına gelindiğinde, yapının orta ekseninde girişin üstünde buluna mekan öğretmenler odası bulunmakta bu odadan kullanılan açık çıkma balkon yapıyla hareket kazandırmaktadır. Koridorun bir tarafına yanyana dizilen derslikler ve koridorun iki ucunda oluşturulan iki derslik üst katın diğer mekanlarını oluşturmaktadır. Bu katta altı derslik ve bir öğretmenler odası bulunmaktadır.

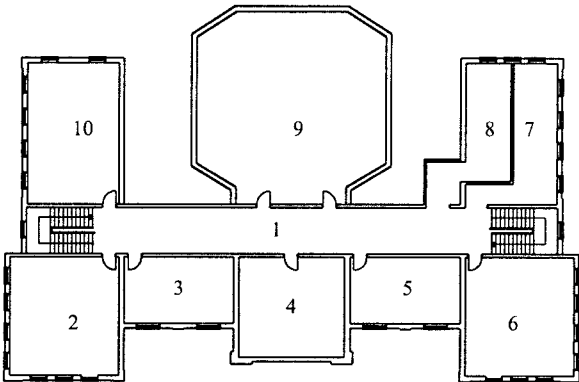
ZEMİN KAT PLANI

- 1-Giriş Holü
- 2-Müdür odası
- 3-Müdür Yardımcısı
- 4-Derslik
- 5-Müdür Yardımcısı
- 6-Erkek öğretmen wc
- 7-Çok amaçlı salon
- 8-Muhasebe
- 9-Derslik
- 10-Derslik
- 11-Memur odası
- 12-Memur odası
- 13-Koridor

BİRİNCİ KAT PLANI

- 1-Koridor
- 2-Derslik
- 3-Derslik
- 4-Derslik
- 5-Öğretmenler odası
- 6-Derslik
- 7-Derslik
- 8-Derslik
- 9-Bayan öğretmen wc
- 10-Müdür yardımcısı

BODRUM KAT PLANI

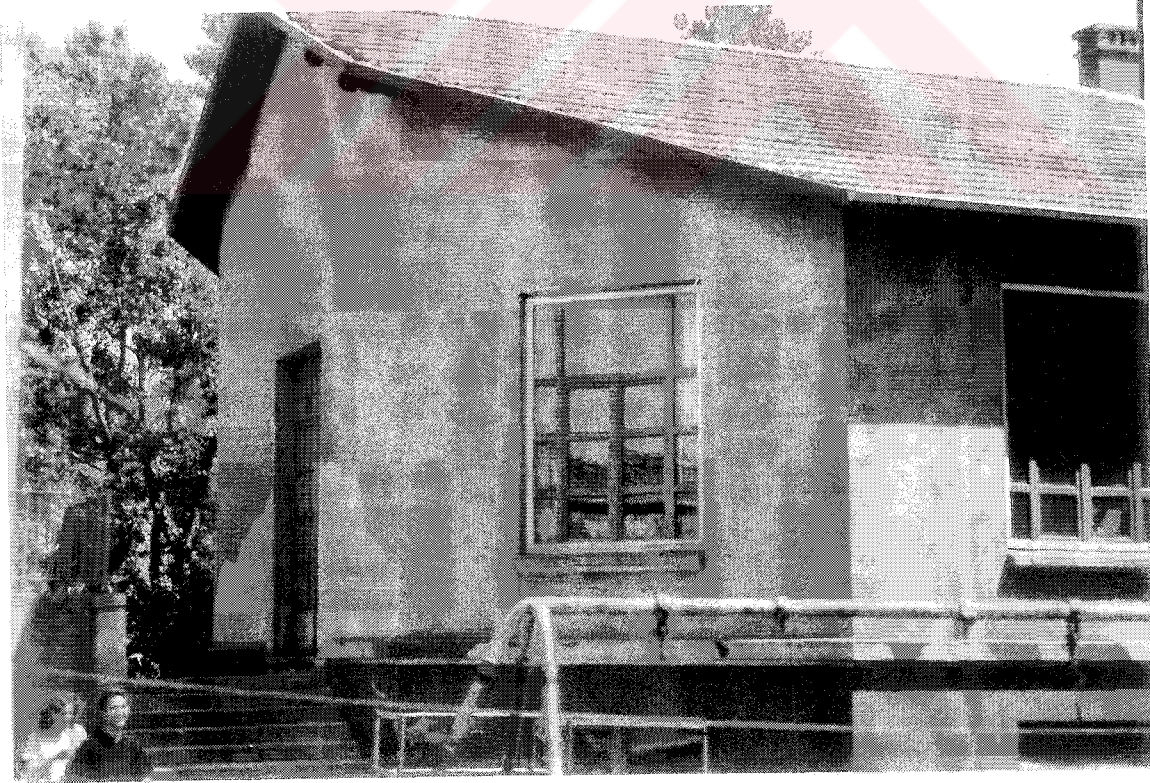
- 1-Koridor
- 2-Depo
- 3-Kütüphane
- 4-Kömürlük + depo
- 5-Lojman
- 6-Derslik
- 7-wc kız
- 8-wc erkek
- 9-Kazan dairesi
- 10-Lojman

0 5 10 15 20

Şekil 3.7 Katip Çelebi İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.3 Katip Çelebi İlköğretim Okulu ön cephe

Resim 3.4 Katip Çelebi İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

Giriş cephesinin üst katında balkona açılan bölüm geniş açıklıklı bir basık kemerle oluşturulmuş, diğer cephelerde ise diğer okulların aksine tüm pencereler dikdörtgen şekilde düzenlenmiştir. Yapıda zemin kotundan başlayıp çatıya kadar cephede yapılan hareketle giriş vurgulanmıştır (Resim 3.3). Dikdörtgen açıklıklı pencereler geniş bir silmeyle çerçevelenmiş ve bodrum kat pencereleri kare şeklinde oluşturulmuştur. Giriş bölümüyle hareketli bir cepheye sahip bu yapının yan cephesinin bir bölümü sağır bırakılmış, merdiven bölümüne bir pencere açılmış ve bahçe kapısı oluşturulmuştur. Yan cephenin diğer bölümü dörtlü pencere dizisi ve arka cepheye bakan kısma üçlü pencere dizisi diğer okullarda olduğu gibi aynen uygulanmıştır (Resim 3.4).

Arka cephede sekizgen planlı mekandan çıkış merdivenleri iki farklı yönde oluşturulmuş, zemin kat ve bodrum katında geniş dikdörtgen pencereler oluşturulmuştur. Bu yapıda arka taraftaki ek çayocağı bölümünün cephedeki etkisi özgünlüğü bozmaktadır..

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Yapım sistemi, betonarme iskelet sistemine göre yapılmıştır. Bu sistemde kolonlar gizlenmiş ve dolgu duvarlar oluşturularak yapı yığma bir görünüme bürünmüştür. Yapı boyunca uzanan koridorun ve ana giriş holünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir.

Sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi yine betonarme olarak yapılmış olup bu bölümün çatısı ahşap çatı makasları ve çelik gergi halatlarıyla gerilerek taşınmıştır. Çatı marsilya tipi kiremit ile örtülmüştür.

3.3.2.4 Koruma Sorunları

1995 yılında geçirdiği bir onarımda tüm tavanlar tamamıyla asma tavan yapılmış, yapıda zemin kat ve üst kat doğramaları pvc doğrama olarak değiştirilmiş ve üzeri ahşap kaplanmıştır. Bodrum katta ise kapı doğramaları kaplama yapılmadan pvc doğrama olarak değiştirilmiştir. Yapıdaki pencere ve kapı doğramaları yenilenmiş olsa da doğramaların bölümlenmesi özgün projeye uygun olarak yapılmıştır.

Yapıda ek olarak, arka tarafa tuvalet ve giriş kısmına rüzgarlık yapılmıştır. Yapının özgün görünümüne kavuşması amacıyla ilk olarak rüzgârlık ve çok amaçlı salonun asma tavan sistemi kaldırılmalıdır. Ayrıca pencere ve kapı doğramalarında ahşap malzeme seçilerek

yenilenmesi gerekmektedir. Bunların dışında arka bahçede yer alan tören alanı ve çocuk oyun alanında yeni bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir.

3.3.3 Beyoğlu Sururi İlköğretim Okulu

3.3.3.1 Tarihçesi

Okul, Beyoğlu 10. İlk Mektep 1930 – 1931 döneminde eğitim öğretime başlamıştır. İlk mezunlarını 1932 –1933 eğitim ve öğretim yılında vermiştir.

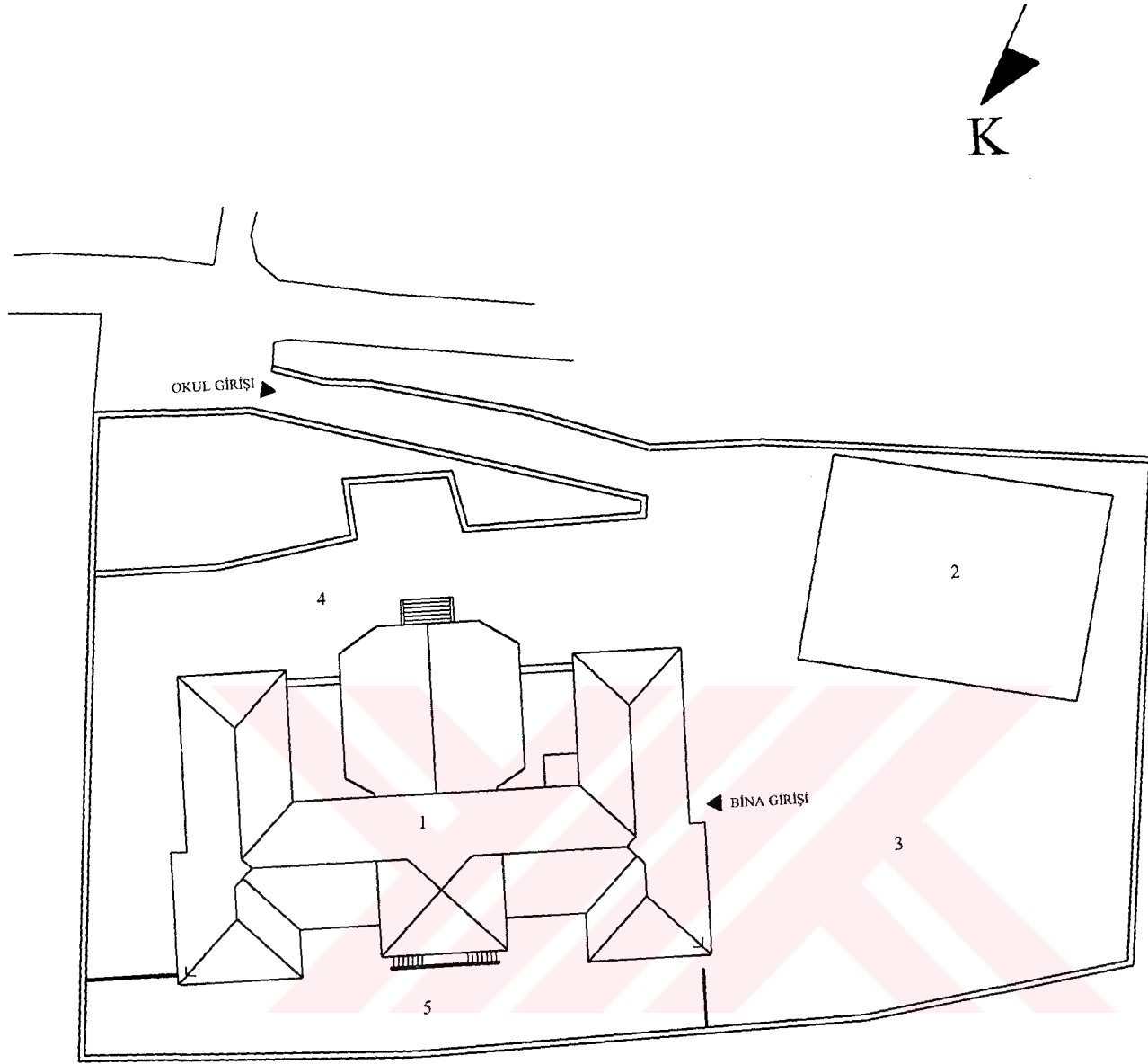
1946 –1947 ders yılında Beyoğlu Sururi I – II ilkokulları olarak, 1952 –1991 yılları arasında ise Sururi İlkokulu olarak eğitim ve öğretime devam etmiş 1991 –1992 yılından itibaren de Sururi İlköğretim Okulu olarak günümüze dek hizmet vermiştir.

3.3.3.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

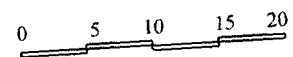
İstanbul'un Kasımpaşa sahilinden Dolapdere'ye uzanan Bahriye caddesine bakan yamaçta bulunan okul yapısı uzunlamasına caddeye paralel konumlandırılmıştır. Sahil tarafından binaya ulaşım park içinden kademelere düzenlenerek sağlanmıştır (Harita 3.6).

Binanın konumlandırılması, planlama ilkelerinden farklı bir kullanım getirmiş ve B tipi okul şemasının önemli bir özelliği olan giriş bu okul yapısında bahçeye bakan yan kapıdan yapılmıştır (Harita 3.8). İlk yapımında geniş bir bahçe sınırına sahip bu yapı, eğitim sistemindeki gelişmeler doğrultusunda ihtiyaca cevap verememiş ve bahçe içinde ek okul binası yapılmıştır. Okulun ön kısmındaki bahçe ise demir korkuluklar ile kapatılmıştır fakat günümüzde kullanılmaktadır.

Cumhuriyet Dönemi ilköğretim yapısı olan Ahmet Emin Yalman İlköğretim okulunun da bu bölgede yer alması o dönemdeki yerleşimin yoğun olarak bu civarda olduğunun bir göstergesidir. Bölgenin önemli bir konuma sahip olan Bahariye caddesinde ticaret yapıları mevcuttur, ancak iç kısımlara girildikçe tarihi konut yapıları ve camiler karşımıza çıkmaktadır.

- 1-Sururi ilk.
- 2-Ek bina
- 3-Yan bahçe
- 4-Ön bahçe
- 5-Arka bahçe

Şekil 3.8 Vaziyet planı

Çizelge 3.3 Beyoğlu Sururi İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	3	Fotoğraf No :	3.5 / 3.6
Yapı Adı :	Beyoğlu Sururi İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1930
İlçe :	Fatih	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Keramet Sk.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :		Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :		Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas			
Kagir Yığma		Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem		x		
Çatı Örtüsü		x		
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orjinal değil	plastik doğrama		
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar				
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya kiremit	Onarım gerekli	
Döşeme	Orjinal			
İç Kapılar	Orjinal değil	Ahşap		
Merdiven Korkuluk	Orjinal değil	Mermer	İyi durumda	

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	14
Ön-Arka Bahçe	Ön bahçe kullanım dışı
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Yok
Komşu Binalar	Bahçe sınırında ek okul binası.

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

3.3.3.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

Plan Şeması

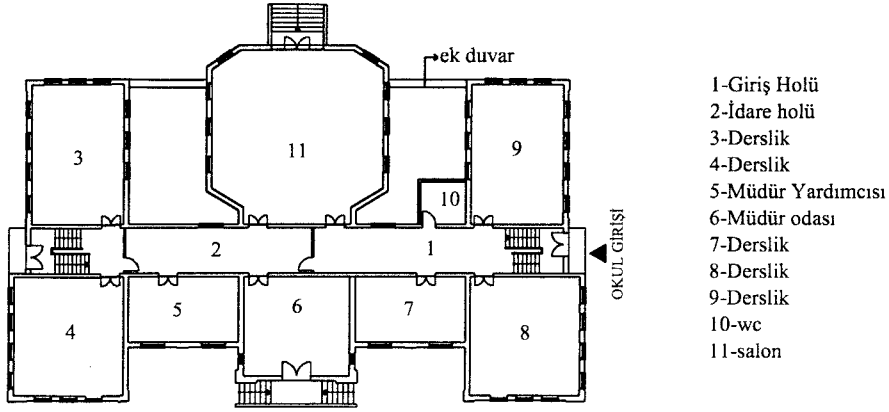
Bodrumla birlikte üç kat olarak yapılan Beyoğlu Sururi İlköğretim Okulu B tipi okul plan şemasına bir örnektir. Fakat bölgede nüfus yoğunluğunun artması ve eğitimde yapılan değişiklikler nedeniyle artan öğrenci sayısını karşılamak amacıyla 10 derslik olarak tasarlanan yapıda derslik sayısı 14'e çıkartılmış ve bu eklentiler sonucu farklı mekan birimleri oluşmuştur.

Yan bahçe kapısından girildiğinde yarım kat yukarı çıkılarak erişilen zemin katta üç derslik, çok amaçlı salon, idari bölüm ve tuvalet bulunur. Ayrıca koridorun diğer tarafında bulunan 2 dersliğe ise geçiş; koridorun bir bölümü kapatılarak öğretmen odası olarak kullanıldığı için bodrum katın koridorundan dolaşarak mümkün olmaktadır.

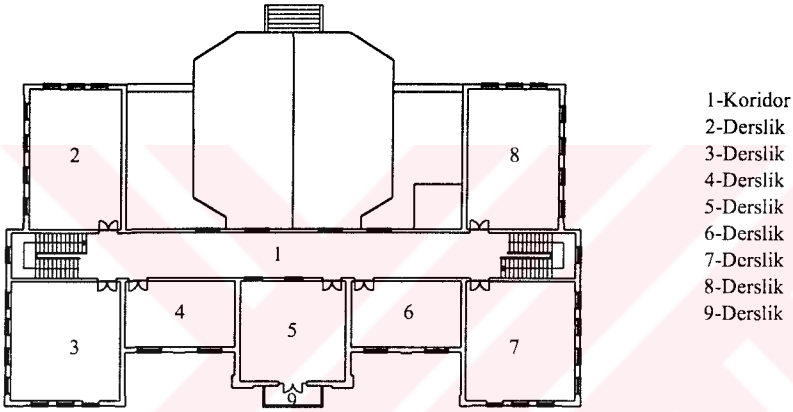
B tipi okul planında giriş bölümünde geniş olarak tasarlanan ve koridora açılan ana giriş holü bu okulda daha sonra yapılan bir uygulama ile kapatılmış ve müdür odası olarak düzenlenmiştir.

Koridorun her iki ucunda oluşturulan merdivenlerle yarım kat inilerek bodrum kata gelindiğinde iki derslik, bir lojman, bir kazan dairesi, bir koruma derneği ve tuvaletler bulunmaktadır. Bunun yanında yapının sekizgen formdaki bölümüne doğru koridordan kapı açılarak yapılan ek birim bu katta çayocağı zemin katta ise tuvalet olarak kullanılmaktadır.

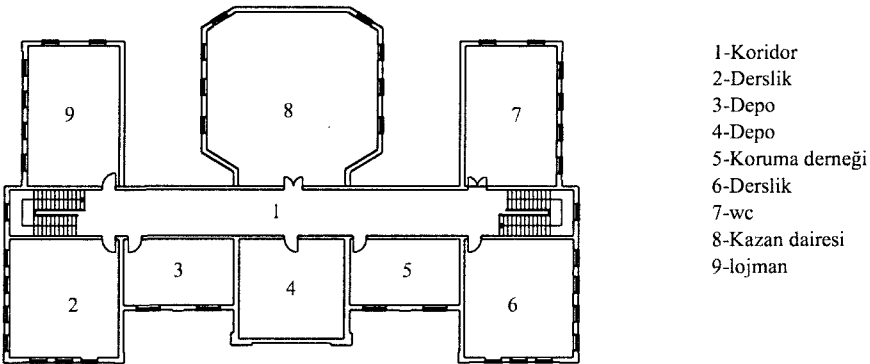
Yapının üst katında 7 derslik ve bu dersliklerin açıldığı bina boyunca uzunlamasına gelişen koridor yer almaktadır.

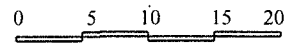
ZEMİN KAT PLANI

BİRİNCİ KAT PLANI

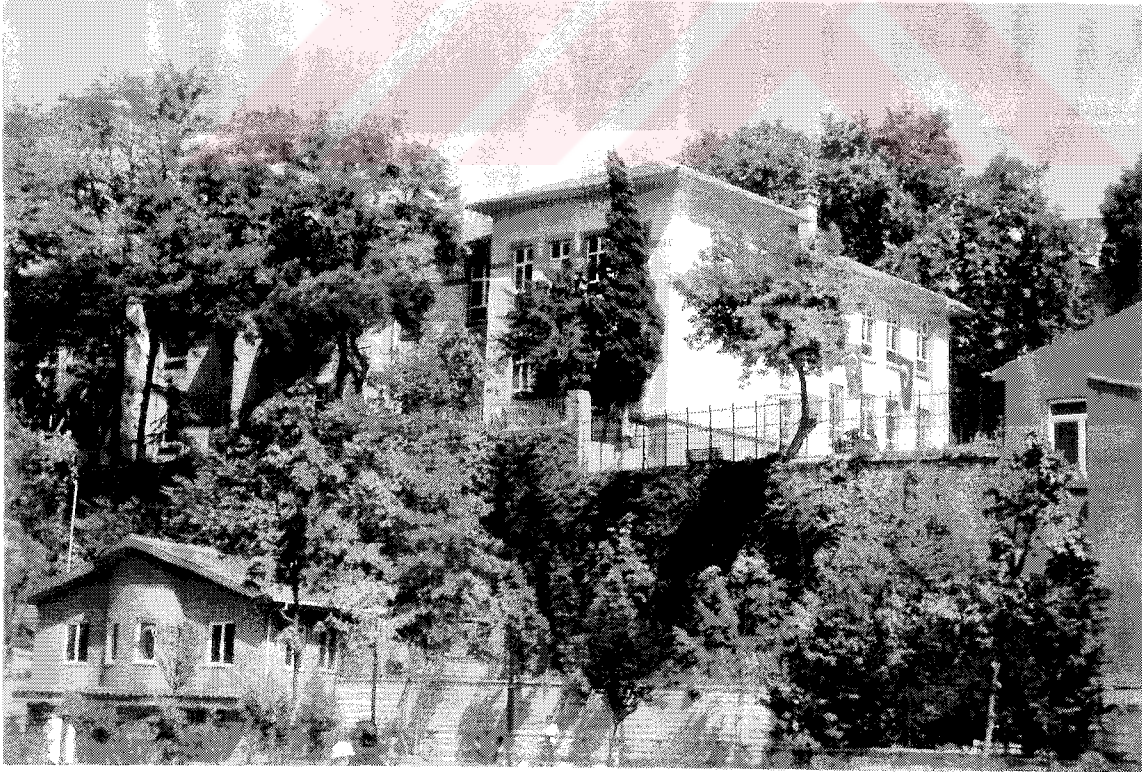
BODRUM KAT PLANI

Şekil 3.9 Beyoğlu Sururi İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.5 Beyoğlu Sururi İlköğretim Okulu ön cephe

Resim 3.6 Beyoğlu Sururi İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

Cephe sistemi biçimlenişinde dikdörtgen formda tek tip pencere biçimi yer almaktadır. Fakat pencere genişlikleri açısından kullanıldığı yere göre farklılıklar gösterir. Ön cephede yapıdan dışa taşınarak vurgulanmış yapı kütleleri dörtlü pencere düzeninde dikdörtgen modüllerden oluşmakta, içte kalan yapı cephesinde ise ikili pencere düzeninde pencere genişlikleri daha geniş olarak düzenlenmiştir. Üst kat pencerelerinin bir bölümüne kadar çevreleyerek ön cephe boyunca dönen kalın düz silme yan ve arka cephelerde devam ettirilmemiştir. İki kat arası belirlenmek amacıyla yapılan dikdörtgen panolar sıva hareketleri ile oluşturulmuştur. Ön cephesinde oluşturulan silmeler ve giriş bölümüyle hareketli bir cepheye sahip bu yapının yan cephesinin bir bölümü sağır bırakılmış, merdiven bölümüne bir pencere açılmış ve bahçe kapısı oluşturulmuştur. Yan cephenin diğer diğer bölümü dörtlü pencere dizisi ve arka cepheye bakan kısma üçlü pencere dizisi diğer okullarda olduğu gibi aynen uygulanmıştır (Resim 3.6).

Zemin kat ile bodrum arasında ise yine düz bir silme tüm yapı boyunca devam etmiştir. Arka cephede (güneydoğu cephesi) sekizgen ile iki yanında bulunan yapı kütlelerinin arasına duvar örülmüş ve bir kapı ile bahçeye çıkış sağlanmıştır.

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Yapım sistemi, betonarmedir. Bu okulda da kolonlar ve bacalar dolu tuğla duvarlar içersinde gizlidir ve bu duvarlar taşıyıcı özelliktedir. Yapı boyunca uzanan koridorun ve ana giriş holünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir.

Sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi yine betonarmedir ve çatı konstrüksiyonu ahşap çatı makası ile oluşturulmuştur ve çatı örtüsü olarak marsilya tipi kiremit kullanılmıştır.

3.3.3.4 Koruma Sorunları

Okulun bahçe sınırları içinde ek bina olmasından ötürü yapıda ek olarak sadece çayocağı yapılmış ve koridorun bir kısmı bölme duvarla kapatılarak öğretmenler odası olmuştur. Okul genelinde ahşaptan yapılmış çift kanatlı kapılar tek kapı olarak değiştirilmiştir. Tüm okul genelinde ise pencere doğramaları pvc doğrama olarak değiştirilmiştir.

İlkokul olarak yapılan bu yapıda korunma amacıyla yapı genelinde küçük çaplı bir onarım yapmak ve eklentileri kaldırmak kaydıyla okulun özgünlüğü korunabilir.

3.3.4 Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu

3.3.4.1 Tarihçesi

Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu, İstanbul'a Cumhuriyetin 10.yıl armağanı olarak yaptırılan aynı plandaki 10 okuldan biridir.1932-1933 eğitim-öğretim yılında 55. İlkokul adıyla açılan bu okul daha sonraları; 1948-49 eğitim öğretim yılında Eğrikapı Ulubatlı Hasan İlkokulu II, 1954 yılında Eğrikapı Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu I,1958'de ise "Ulubatlı Hasan İlkokulu" olarak günümüze dek adını devam ettirilmiştir.

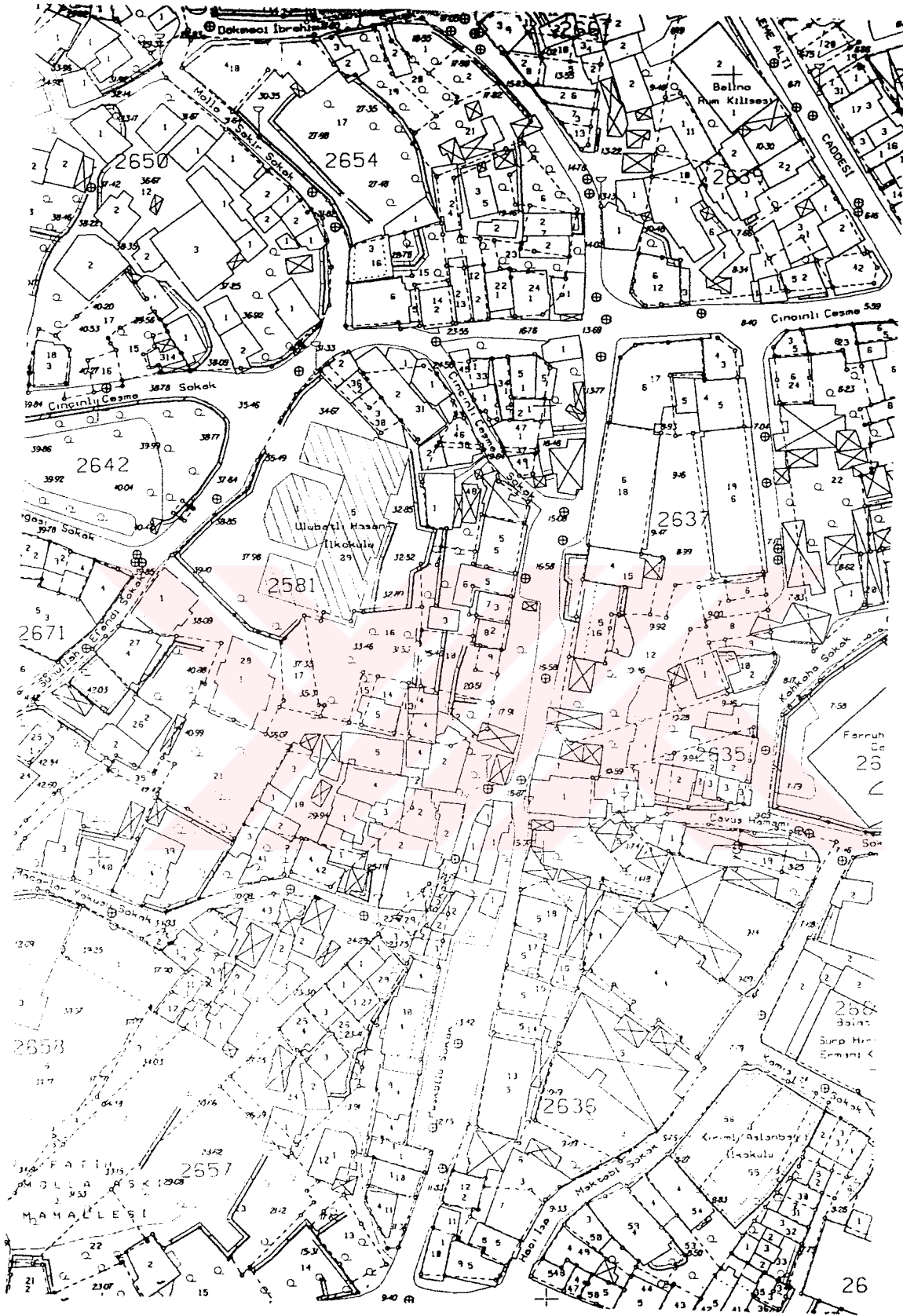
19.06.1997 tarih ve 305 sayılı İstanbul Valilik onayı, 23.06.1997 tarih ve 316 sayılı İstanbul Milli Eğitim Bakanlığı yazısı ile ilköğretim okulu olmuştur (M.E.B.Arşivi).

3.3.4.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

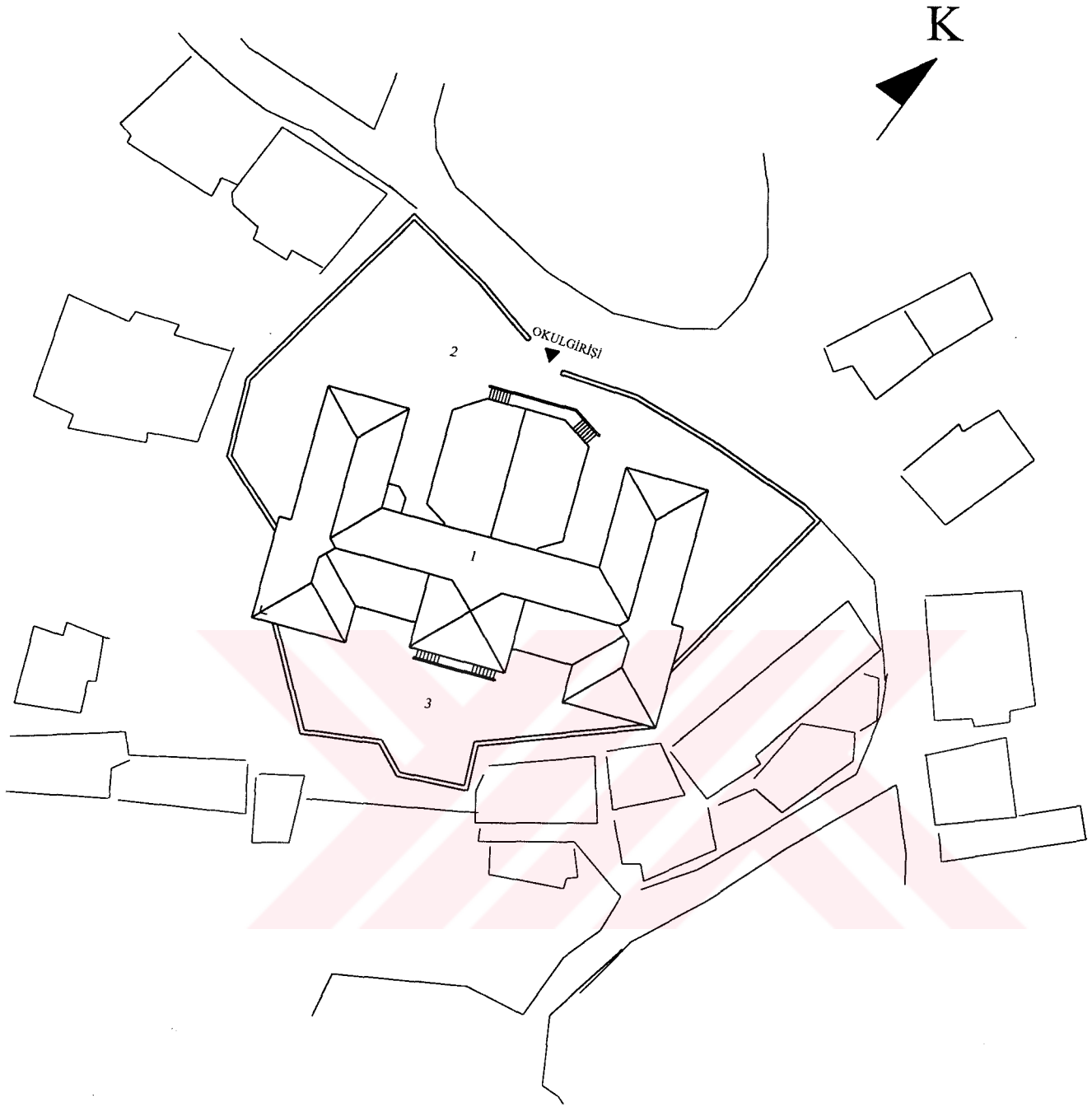
Mollaaskı Mahallesi ve Sunullah Efendi sokakta Haliç'e nazır olarak konumlanan okuldan bakıldığında Haliç'in büyük bir kısmı, iki yakası, Topkapı Sarayı, Ayasofya Müzesi ve Yeni Camii görülmektedir.

Binanın konumlandırılması, planlama ilkelerinden farklı bir kullanım getirmekte ve B tipi okul plan şemasında önem verilen giriş bölümü bu okulda sekizgen planlı salondan yapılmaktadır. Bu tür bir uygulamaya örnekte Beyoğlu Sururi İlköğretim Okulu gösterilebilir.

Haliç sahilinden yukarılara çıkılarak ulaşılan bu okulun çevresi konut yapılarından oluşmaktadır. Ayrıca okul girişinin karşısında geniş bir park alanı düzenlemesi yapılmıştır. Okulun giriş tarafında geniş bir bahçesi ve basket sahası bulunmakta, Haliç'e bakan ön bahçesine de giriş bina içinden sağlanmaktadır.

Harita 3.7 Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu genel vaziyet planı

- 1-Ulubalı Hasan İlköğretim okulu
2-Ön bahçe
3-Arka bahçe

0 5 10 15 20

Şekil 3.10 Vaziyet planı

Çizelge 3.4 Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	5	Fotoğraf No :	3.7 / 3.8
Yapı Adı :	Ulubatlı Hasan İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1932
İlçe :	Fener-Fatih	Yapının Mimarı :	
Mahalle :	Molla Aşkı Mah.	Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Sunullah Efendi Sk.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :	480	Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :	2581/29	Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:	Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas		
Kagir Yığma	Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x	

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem		x		
Çatı Örtüsü			x	
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar
		1997 I	
		1998 II	

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap		
Pencereler	Orjinal değil	plastik doğrama		
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar				
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya kiremiti		
Döşeme	Orjinal değil			
İç Kapılar	Orjinal	Ahşap		
Merdiven Korkuluk	Orjinal değil	Mermer		

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	11
Ön-Arka Bahçe	Ön bahçe kullanım dışı
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Mevcut
Komşu Binalar	Konut

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

3.3.4.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

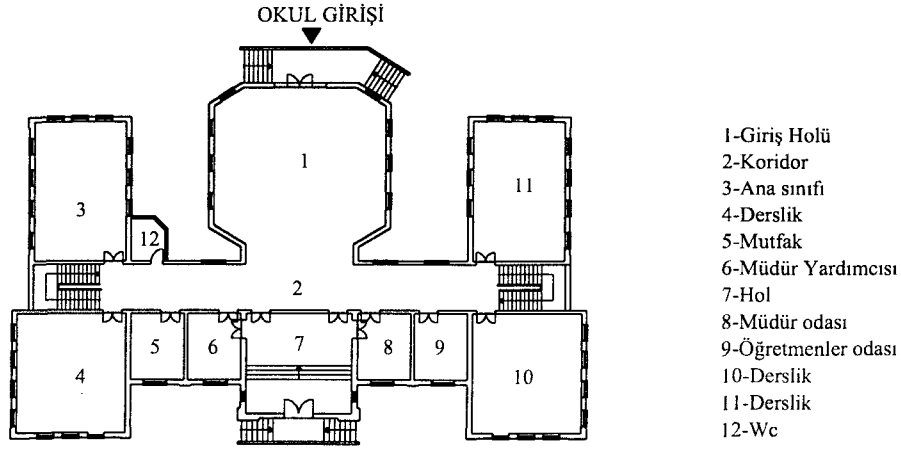
Plan Şeması

B tipi okul plan şemasına bir örnek olan bu yapıya, zamanla gelişen ihtiyaçlar doğrultusunda bazı mekân birimleri eklenmiş ve mekânların da kullanım özellikleri değişmiştir.

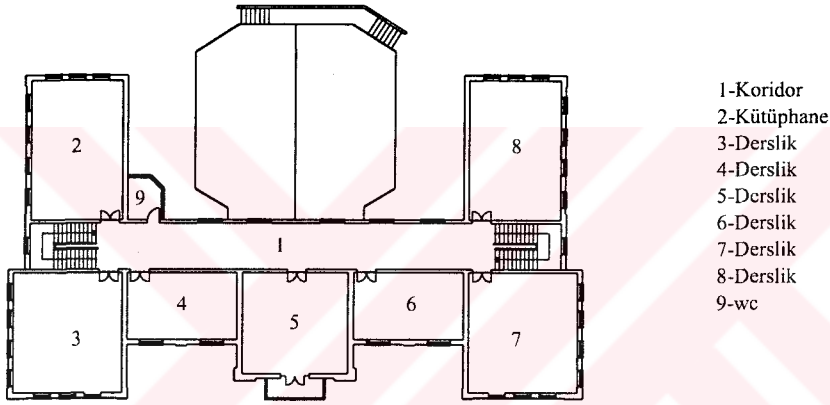
Girişin yapıldığı sekizgen planlı mekân okulun giriş holünü oluşturmakta ve buradan koridora geçilmektedir. Yapı boyunca uzanan koridordan tüm birimlere geçiş sağlanmaktadır. Zemin kat planında üç derslik, ana sınıfı, öğretmen odası, müdür odası, müdür yardımcısı odası, mutfak ve ek olarak yapılan tuvalet bölümü bulunmaktadır. B tipi okulda yer alan yan bahçeye çıkışlar bu okulda uygulanmamıştır.

Zemin kat plan şemasının yinelendiği bodrum kat planında da laboratuvar, kalorifer dairesi, arşiv, lojman, iş atölyesi, çok amaçlı salon ve tuvaletler yer almaktadır.

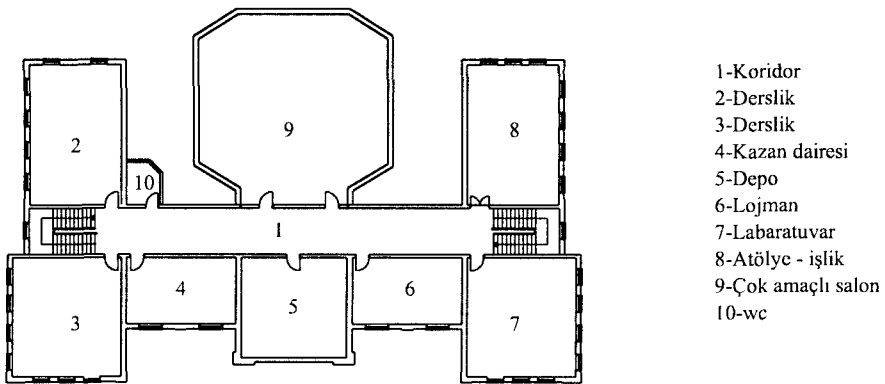
Üst kat planında ise koridorun doğu tarafında beş derslik, batı tarafında iki derslik ve yapı boyunca ek olarak yapılan tuvalet bölümü bulunmaktadır. Yapının orta ekseninde bulunan derslikten ön tarafa çıkma yapan balkona açılan kapı bulunmaktadır.

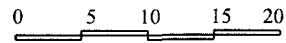
ZEMİN KAT PLANI

BİRİNCİ KAT PLANI

BODRUM KAT PLANI

Şekil 3.11 Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.7 Ulubathı Hasan İlköğretim Okulu arka cephe

Resim 3.8 Ulubathı Hasan İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

Yapının sokak tarafından görünüşü ile esas cephe algılanamamakta ve B tipi okulların önem verilen ve de vurgulanan cephesi yapının arka tarafında kalmaktadır. Sekizgen yapının önüne sonradan eklenen mermerden yapılmış merdiven ve giriş için açılan kapı cephenin özgün niteliğine bir ölçüde zarar vermiştir. Aynı zamanda arka cephede yapılan tuvalet eklentisi de yapının cephe düzenini kötü etkilemektedir (Resim 3.8).

Yapıda ön cephenin üst katında balkona açılan bölüm geniş açıklıklı basık kemerle oluşturulmuş, diğer cephelerde tüm pencereler düz lento atılarak dikdörtgen şekilde düzenlenmiştir. Ön cephede silmeler ve dikdörtgen panolar oluşturularak yapı yüzeyinde hareketlilik sağlanmıştır (Resim 3.7).

Yan cepheler aynı cephe biçimlenişine uygun olarak düzenlenmiştir. Diğer cephesi ön tarafa bakan yapı kütesinin yan cephesi sağır bırakılmıştır. Yapının orta eksen üzerinde yer alan merdiven bölümünde bir pencere oluşturulmuş, diğer bölümü ise dörtlü pencere dizisinden oluşmuştur.

Arka cephede bulunan sekizgen planlı yapı kütesi ve kırma çatı biçimi ile farklı bir cephe hareketi vurgulanmıştır. Ayrıca bir süsleme ögesi kullanılmamıştır.

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

B tipi okul grubuna giren bu okulun yapım sistemi, betonarme olarak yapılmıştır. Bu sistemde kolonlar, taşıyıcı yığma duvarlara gizlenmiş olup yığma yapı görünümü verilmiştir.

Yapı boyunca uzanan koridorun ve ana giriş holünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir. Sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi yine betonarme olarak yapılmıştır. Çatı sisteminde ise tipik ve özgün konstrüksiyon ahşap çatı makasları uygulanmıştır.

3.3.4.4 Koruma Sorunları

1997 yılında İl Özel İdaresi'nin küçük onarım ile çatı aktırılmış, yağmur iniş boruları, pvc yağmur olukları, çinko dereler ile ahşap pencerelerin bir kısmı pvc pencere olarak yenilenmiştir.

1998 yılında da okul büyük bir onarıma alınarak elektrik sistemi sıva altına alınmış ve lambasına kadar tamamen yenilenmiştir. 1997 yılında yenilenemeyen bütün pencereler pvc pencere olarak değiştirilmiştir.

Bodrum kattaki sekizgen planlı salon ve diğer mekânlar tamamen fayans ve kalebodurla kaplanarak derslik olarak düzenlenmiştir. Sekizgen salondan okul girişi yapılmış, merdiven basamakları ve merdiven holü duvarları komple mermerle kaplanmış, kapıları da değiştirilerek yenilenmiştir. 1998-1999 yılında ise daha önce mevcut binaya kapı açılarak ek olarak yapılmış olan tek katlı tuvalet yıkılarak üç katlı olarak yeniden yapılmıştır (Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu Arşivi).

3.3.5 Eyüp Merkez İlköğretim Okulu

3.3.5.1 Tarihçesi

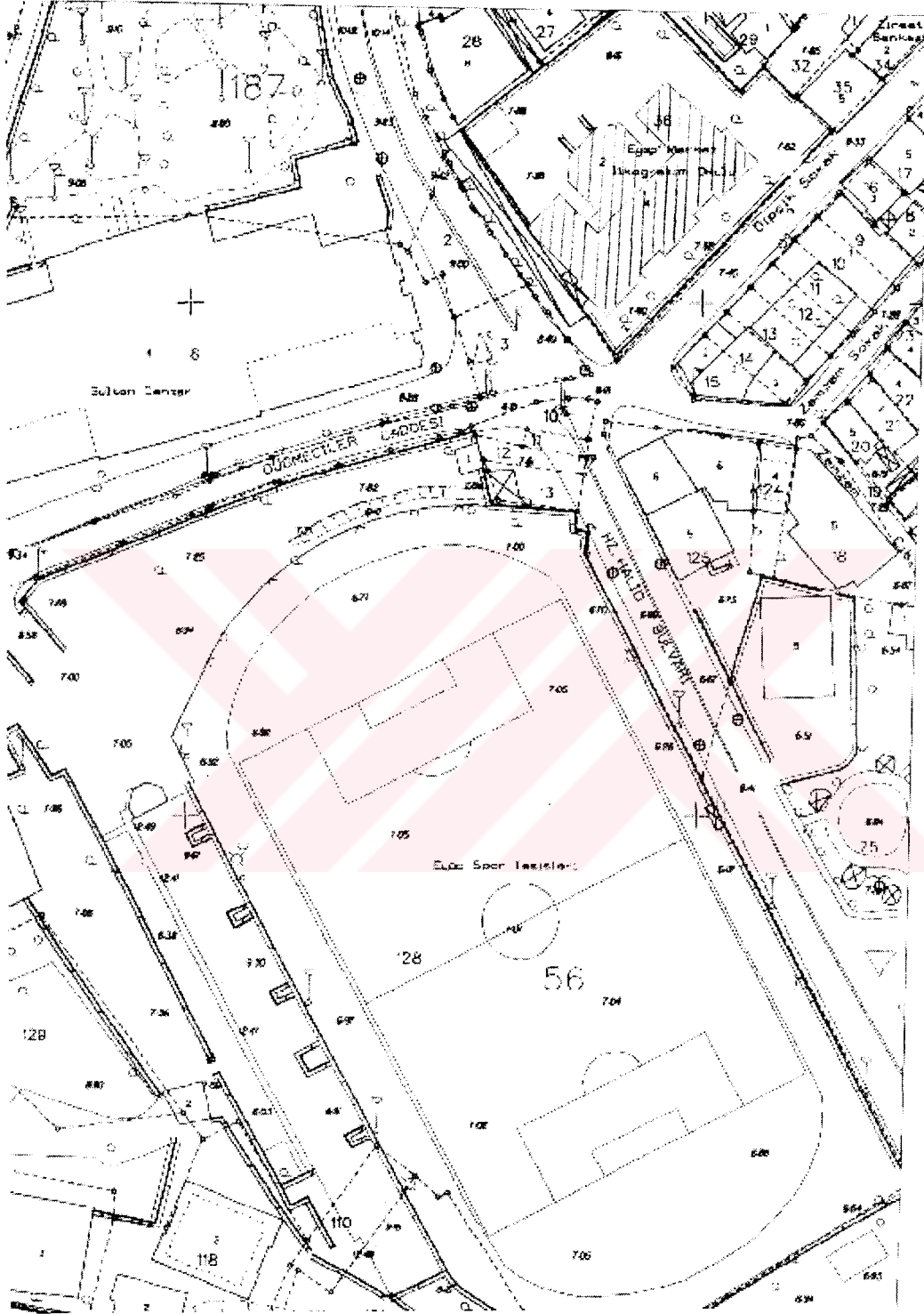
1932 yılında eğitim-öğretime başlayan okulun ilk adı “36.Mektep” olduğu kayıtlardan görülmektedir. 1948-1949 yılı Eyüp Merkez 1.Okul adını aldığı daha sonra Eyüp Merkez İlkokulu olarak değiştirildiği, en son olarak 1997-98 öğretim yılında ilköğretim okuluna dönüştürülmüş olup halen Merkez İlköğretim Okulu adı altında öğretim hizmetine devam etmektedir.

Rivayete göre okul, 1940’lı yıllarda bilinen bir sel baskını yaşamış ve alt katta bulunan önceki dönemlere ait evraklar tahrip olmuştur. 1938 öncesine ait belge olarak 1933-1934 öğretim yılına ait diploma defteri bulunmaktadır (M.E.B. Arşivi).

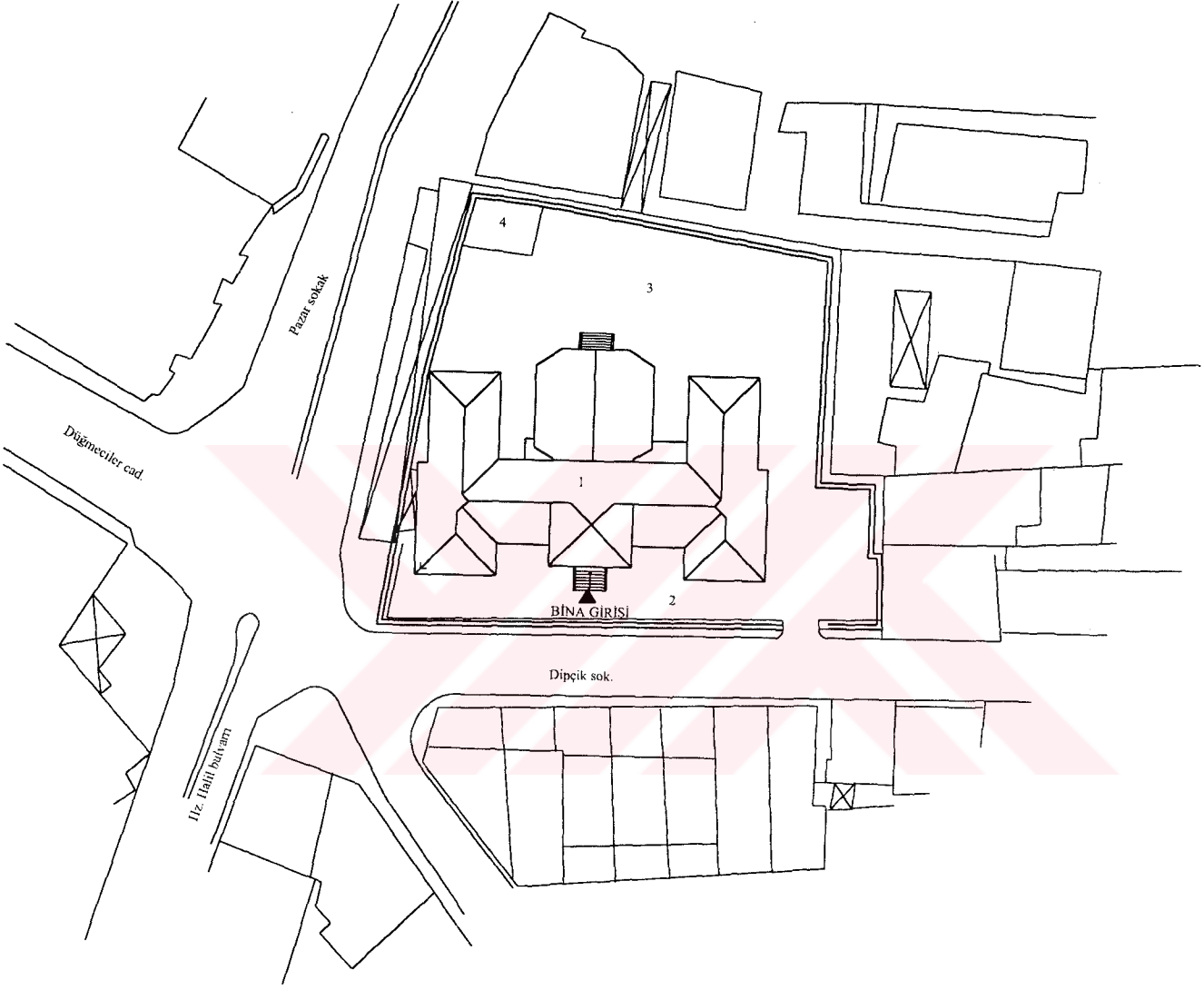
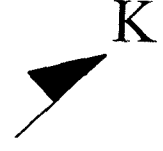
3.3.5.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

İstanbul’un Eyüp semtinde bulunan okul, Hazreti Halid Bulvarı’nın sonunda Dipçik sokakta bulunmaktadır. Okul planı boylamasına sokağa paralel konumlanmıştır ve diğer örneklerde olduğu gibi ön tarafında bina boyunca dar bir bahçe, arka tarafında ise geniş bir bahçeye sahiptir. Okulun Pazar sokağına bakan yan cephesi sokak boyunca devam eden taş duvarla birleşir ve önünde tek katlı ahşap çatılı dükkanlar bulunmaktadır.

Tarihi yapılarında bulunduğu Eyüp semti’nde, okul çevresinde spor tesislerine ayrılmış büyük bir alan, ticari dükkanlar ve konut yapıları bulunmaktadır.

Harita 3.8 Eyüp Merkez İlköğretim Okulu genel vaziyet planı

- 1-Eyüp Merkez İlköğretim İlkokulu
- 2-Ön bahçe
- 3-Arka bahçe
- 4-Öğrenci wc'ler

0 5 10 15 20

Şekil 3.12 Vaziyet planı

Çizelge 3.5 Eyüp Merkez İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	8	Fotoğraf No :	3.9 / 3.10
Yapı Adı :	Eyüp Merkez İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1932
İlçe :	Eyüp	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Dipçik Sk.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :		Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :		Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul-Milli Eğitim Müdürlüğü
-------------------	---------	---------------------	--------------------------------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas			
Kagir Yığma		Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem	x			
Çatı Örtüsü		x		
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orijinal değil	plastik doğrama		
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar				
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya kiremit		
Döşeme	Orjinal	Dökme karo mozaik		
İç Kapılar	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Merdiven Korkuluk	Orijinal değil	Demir		

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	8
Ön-Arka Bahçe	Mevcut
Tören Alanı	Yok
Spor Salonu	Yok
Komşu Binalar	Dükkân

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

3.3.5.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

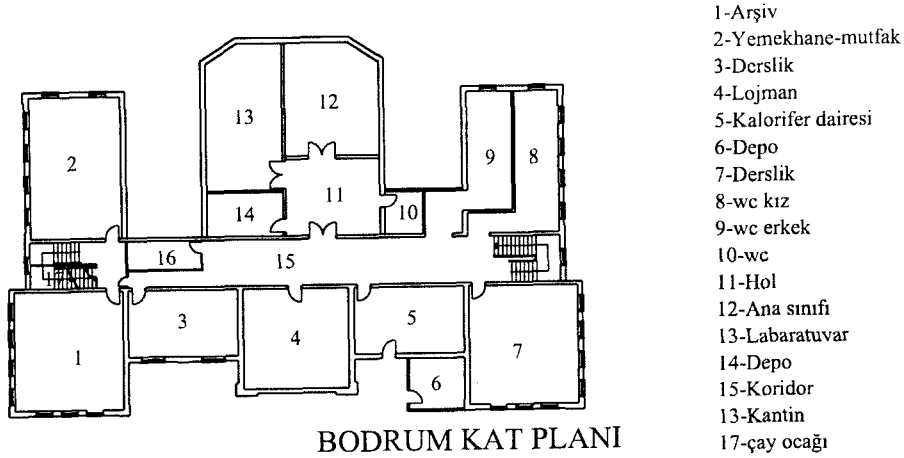
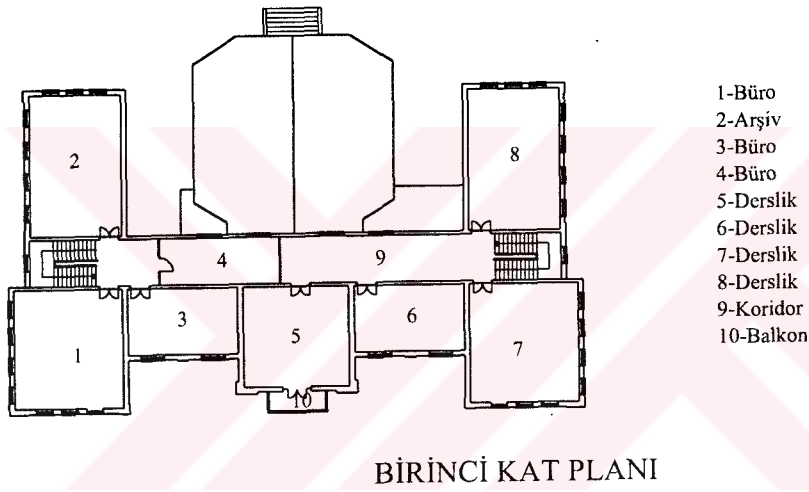
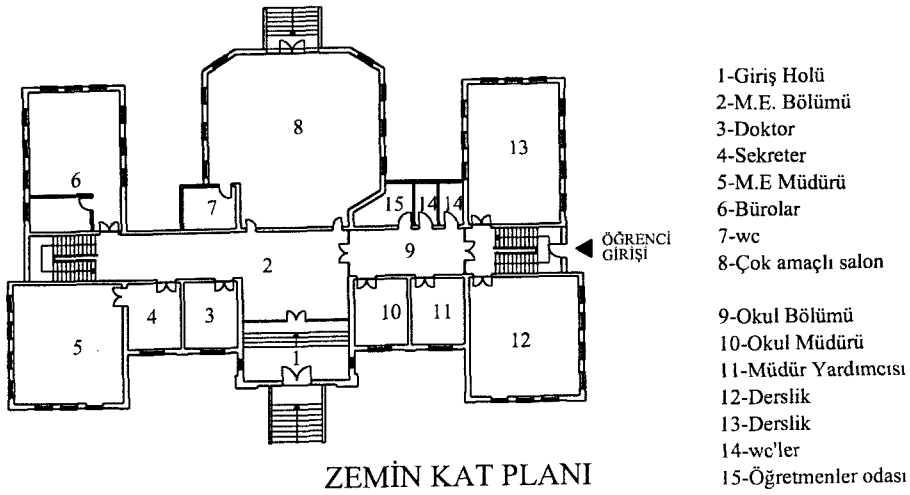
Plan Şeması

Eyüp Merkez İlköğretim Okulu plan şemasıyla B tipi okullara bir örnek oluşturmaktadır. 1990 yılında Milli Eğitim Müdürlüğü'nün okul binasının bir kısmına yerleşmesi ile okul planında farklı birimler oluşmuş , plan şeması ve işlev değişime uğramıştır.

Bodrumla birlikte üç katlı olarak yapılan okulun zemin katına altı basamaklı bir merdivenle çıkılmaktadır. Ayrıca ana giriş holünde dört basamak daha yapılmıştır. Okul yapısı giriş aksına göre simetrik gelişmekte ve girişin tam karşısında yapının orta boşluğunda çok amaçlı salon bulunmaktadır. Sekizgen planlı salonun iki tarafındaki ek bölümler tuvalet olarak kullanılmaktadır. Zemin katta yapı farklı iki işlev üstlenmiştir. Bu nedenle yapı boyunca uzanan koridorun bir kısmı ahşap bölmelerle kapatılarak ilkokula geçiş ayrılmıştır. Bu kısımda iki derslik, bir müdür, bir müdür yardımcısı ile sonradan ilâve olarak öğretmen odası ve tuvalet bölümü yer almaktadır. Zemin katın diğer kısmında ise Milli Eğitim Müdürü odası, özel kalem odası, doktor odası, memur odası ve sonradan ilave olarak yapılan tuvaletler yer almaktadır.

Bodrum kat planında koridor yine bölünmüş ve ilkokulun kullandığı kısımda bir kantin yapılmıştır. Bu kısımda iki derslik, kazan dairesi, kömür deposu, lojman ve tuvaletler yer almaktadır. Sekizgen planlı bölüm de bu kısma dahil olmakla birlikte bir kısmı laboratuvar, diğer kısmı ise ana sınıfı olarak kullanılmaktadır. Ana sınıfından bir kapı ile arka bahçeye geçiş sağlanmaktadır. Bodrum katın Milli Eğitim Müdürlüğüne ait kısmında ise mutfak, arşiv ve depo bulunmaktadır.

Üst kat planında ise koridorun bir kısmı kapatılarak büro ve arşiv için ayrılmıştır. İlkokulun kullandığı kısımda dört derslik bulunmakla birlikte diğer kısımda iki şube müdür odası ve büro kısmı bulunmaktadır.

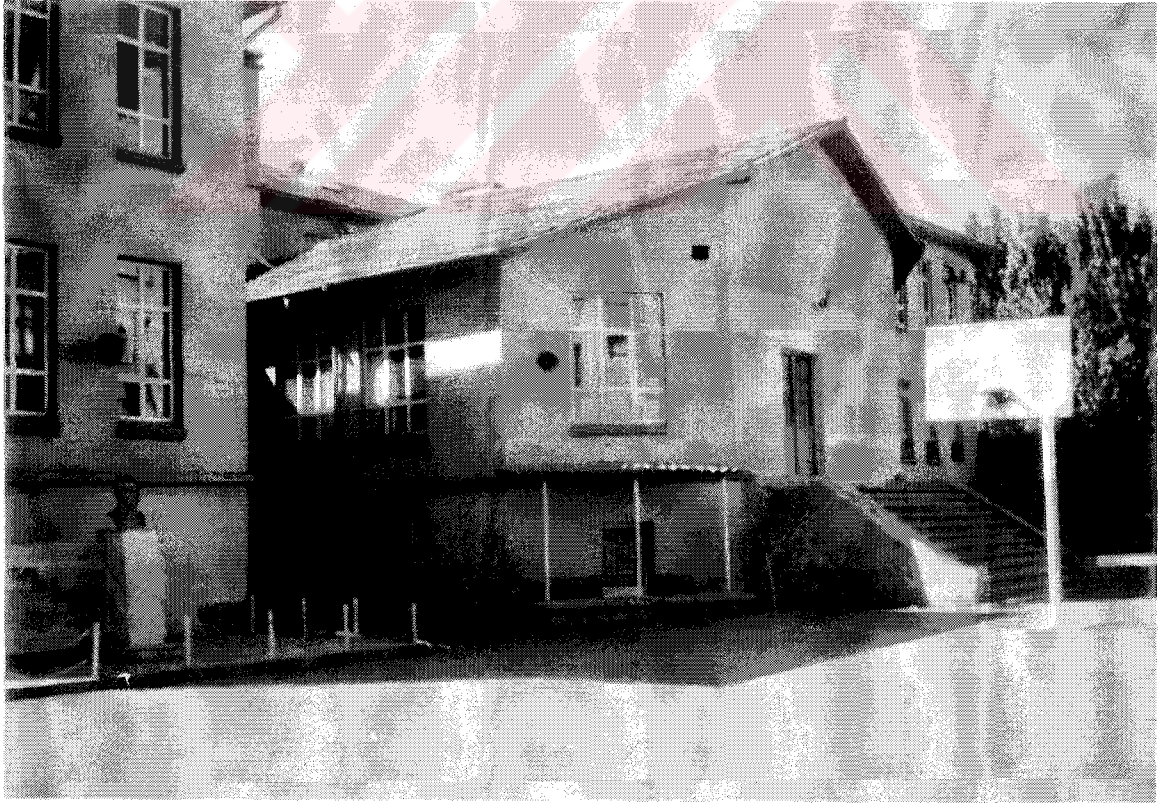

0 5 10 15 20

Şekil 3.13 Eyüp Merkez İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.9 Eyüp Merkez İlköğretim Okulu ön cephe

Resim 3.10 Eyüp Merkez İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

Yapının cephe biçimlenişi, B tipi okul özelliklerini içermekle birlikte arka cephedeki eklentiler yapı görünümüne zarar vermiştir.. Planlamadan gelen ve yapıldığı dönemde dahaönemli kılınan giriş kısmı özellikle vurgulanmış ve bir takım cephe hareketleri ile ön plana çıkarılmıştır. Girişte bulunan geometrik desenli mermer korkuluklar diğer okulların çoğunda bulunmamakla birlikte giriş kapısı da ahşap malzemeden orjinal bir şekilde günümüze gelmiştir. Giriş cephesinin üst katında balkona açılan bölüm geniş açıklıklı basık kemerle oluşturulmuş,diğer cephelerde tüm pencereler dikdörtgen biçimde tasarlanmıştır. (Resim 3.9)

Yan cepheler simetriden dolayı aynı cephe biçimlenişine uygun olarak düzenlenmiştir. Diğer cephesi ön tarafa bakan yapı kütesinin yan cephesi sağır bırakılmıştır. Yapının orta ekseninde yer alan merdiven bölümünde bir pencere oluşturulmuş, diğer bölümü ise dörtlü pencere dizisinden oluşturulmuştur (Resim 3.10).

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Dönem okullarının tümünde olduğu gibi yapım sistemi betonarmedir. Koridorun ve ana giriş holünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir.

Çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi yine betonarme olarak yapılmış ve çatı; ahşap çatı makasları ile taşınmıştır. Çatı örtüsü ise marsilya tipi kiremittir.

3.3.5.4 Koruma Sorunları

1930 yılında ilkokul olarak yapılmış olan yapı, 1990 yılında Milli Eğitim Müdürlüğü'nün bu binaya taşınmasıyla farklı bir işleve daha hizmet etmek zorunda kalmıştır.

Bu durum karşısında okul giriş eksenini doğrultusunda iki bölüme ayrılmış, bir kısmı ilkokula diğer kısmı ise Milli Eğitim Müdürlüğü'nün kullanımına açılmıştır.

Yapı içi mekan kurgusunda değişiklikler yapılmış ve kullanım ihtiyaçlarından dolayı farklı mekanlar oluşmuştur. Yapı genelinde ise ek tuvalaletlerle arka cephe düzenini olumsuz yönde etkilemektedir ve tüm cephelerde sıva dökülmeleri ve boya eksikleri ön plandadır.

Yapıda mimari ve işlevsel bütünlüğün sağlanabilmesi için, yapı genelinde yapılan eklerin ve bölüntülerin kaldırılması ve bunun sonucundada yapının özgün niteliğine kavuşması amaç edinilmelidir.

3.3.6 Hekimoğlu Alipaşa İlköğretim Okulu

3.3.6.1 Tarihçesi

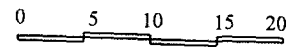
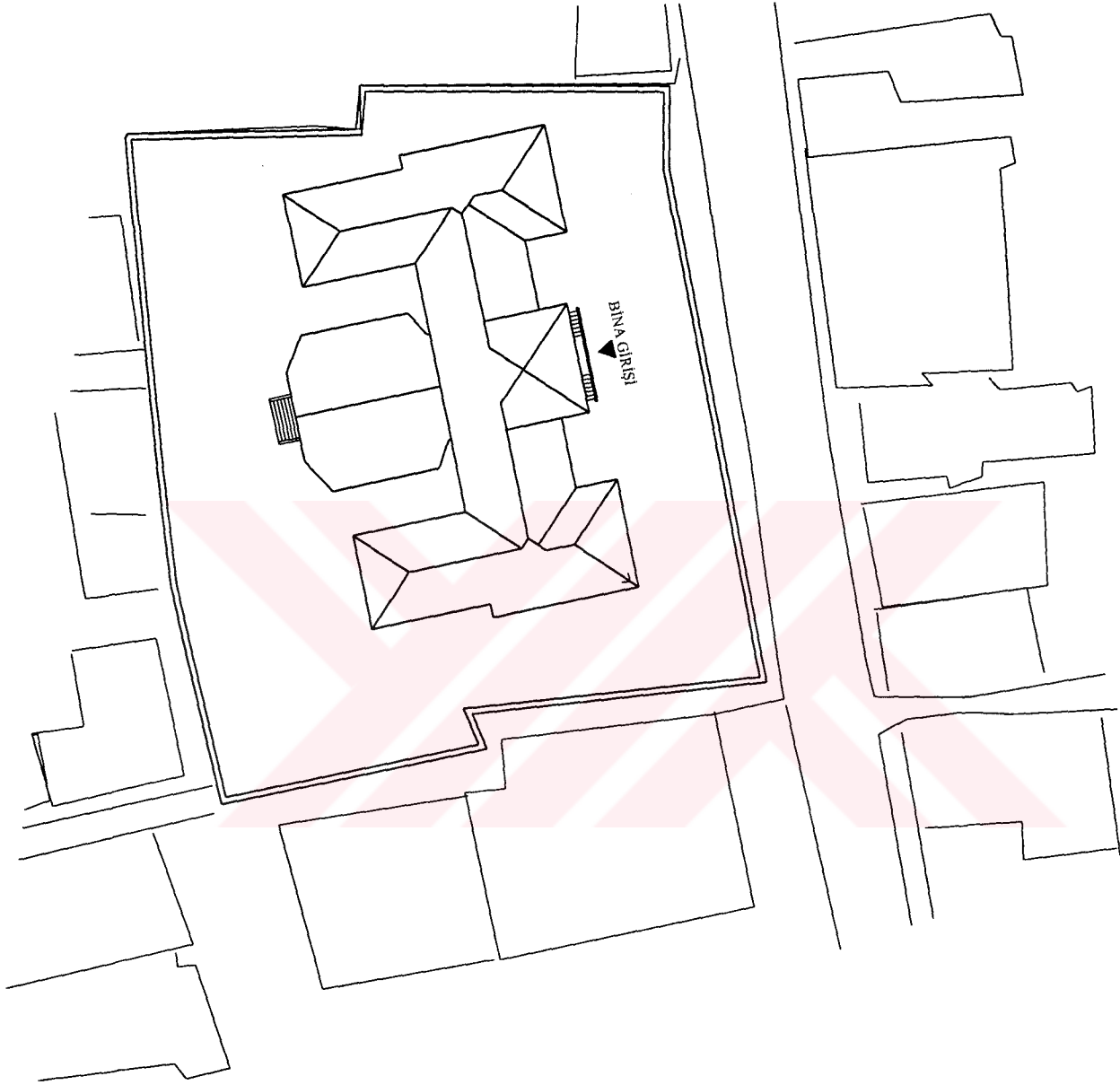
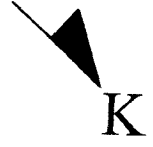
Okul, eğitim ve öğretimini sürdürdüğü, bugünkü binasına taşınmadan önce, 1930 yılına kadar, Hobyar Okulu olarak eski gazoz fabrikasının karşısında öğretim yapmaktaydı. 1932 yılında bugünkü binaya yerleşmiştir. İlk önce “24.Mektep” olarak hizmet veren okulun adı daha sonra “Hekimoğlu Ali Paşa İlkokulu”olarak değiştirildi. İlk cerrahın oğlu II:Mahmut’un sadrazamı Hekimoğlu AliPaşa Külliyesi, camii, kütüphanesi ve okulun önündeki caddeye ismini veren tarihi şahsiyetin adı verilmiştir.

3.3.6.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

İstanbul’un Kocamustafa Paşa semtinde Hekimoğlu Ali Paşa caddesinde bulunmaktadır. Okulun karşı sokağında Davut Paşa Cami ve Davut Paşa Lisesi yer almaktadır. Okul planı uzunlamasına caddeye paralel konumlanmış olup konut yapılarıyla çevrelenmiştir. Okulun ön bahçesi, dar ve ağaçlı, arka bahçe ise tören alanı olarak kullanılmaktadır (Harita 3.9).

Harita 3.9 Hekimoğlu Alipaşa İlköğretim Okulu genel vaziyet planı

Şekil 3.14 Vaziyet planı

Çizelge 3.6 Hekimoğlu Alipaşa İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	6	Fotoğraf No :	3.11 / 3.12
Yapı Adı :	Hekimoğlu Ali Paşa İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1932
İlçe :	Fatih	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Hekimoğlu Ali Paşa Cad.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :		Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :		Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas			
Kagir Yığma		Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem		x		
Çatı Örtüsü			x	
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orijinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orijinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Cumbalar				
Balkonlar	Orijinal		İyi durumda	
Konsollar				
Çatı Örtüsü	Orijinal	Marsilya kiremiti	Onarım gerekli	
Döşeme	Orijinal değil			
İç Kapılar	Orijinal		Onarım gerekli	
Merdiven Korkuluk	Orijinal değil	Mermer		

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	10
Ön-Arka Bahçe	Mevcut
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Yok
Komşu Binalar	Konut

Yapıya İlişkin Belgeler :

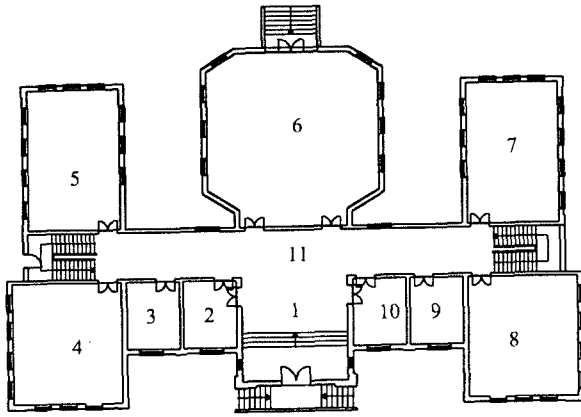
Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

3.3.6.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

Plan Şeması

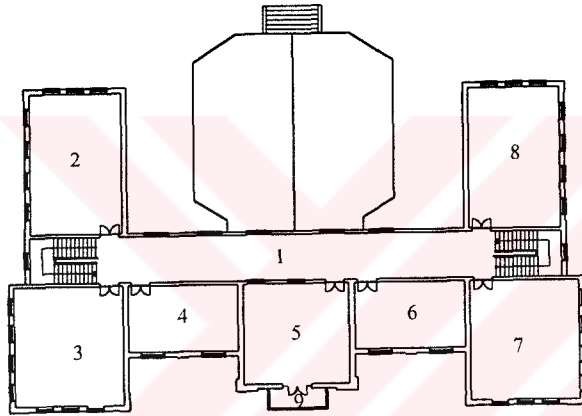
Bodrumla birlikte üç katlı olarak inşaa edilen yapının zemin katına altı basamaklı bir merdivenle çıkılmaktadır. Ayrıca ana giriş holünde dört basamak daha oluşturulmuştur. Yapının planı giriş aksına göre simetrik gelişmekte ve girişin tam karşısında yapının orta boşluğunda çok amaçlı salon bulunmaktadır. Zemin kat koridorunda mekanlar yanyana dizilmiş ve tüm birimlere girişler koridordan gerçekleşmektedir. Yapı boyunca uzanan koridorun her iki ucunda katlar arası bağlantıyı sağlayan merdiven yer almaktadır. Bu katta dört derslik, bir müdür, bir müdür yardımcısı, bir memur odası, öğretmenler odası ile sonradan ilâve olarak yapılan tuvaletler yer almaktadır.

Zemin kat plan şemasının yinelenildiği bodrum kat planında kazan dairesi, kömür deposu, üç derslik, lojman ve ilave olarak yapılan tuvaletler yer almaktadır. Sekizgen planlı bölüm bu katta bir kısmı derslik, diğer kısmı da depo olarak kullanılmakta ve buradan bir kapı ile arka bahçeye geçiş sağlanmaktadır. Bodrum kat koridorundan yarım kat çıkılarak erişilen iki yandaki kapı ile yine arka bahçeye çıkmak mümkün olmaktadır.

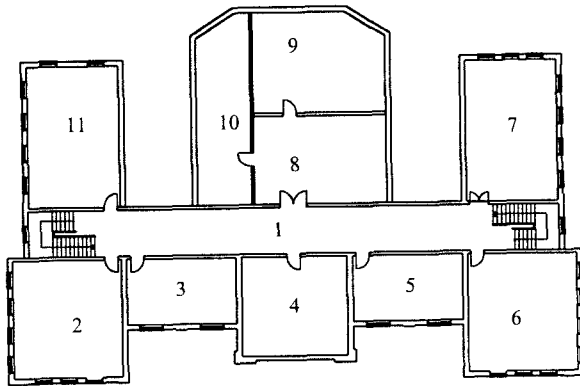
- 1-Giriş Holü
- 2-Müdür odası
- 3-Memur od.
- 4-Derslik
- 5-Derslik
- 6-Çok amaçlı salon
- 7-derslik
- 8-Derslik
- 9-öğretmenler odası
- 10-Müdür yardımcısı
- 11-Koridor

ZEMİN KAT PLANI

- 1-Koridor
- 2-Derslik
- 3-Derslik
- 4-Derslik
- 5-Derslik
- 6-Derslik
- 7-Derslik
- 8-Derslik
- 8-Balkon

BİRİNCİ KAT PLANI

- 1-Koridor
- 2-Labaratuvar
- 3-Spor odası
- 4-Depo
- 5-Kütüphane
- 6-Fen Bilgisi lav.
- 7-Kantin
- 8-Hol
- 9-Derslik
- 10-Depo
- 11-Hizmetli odası

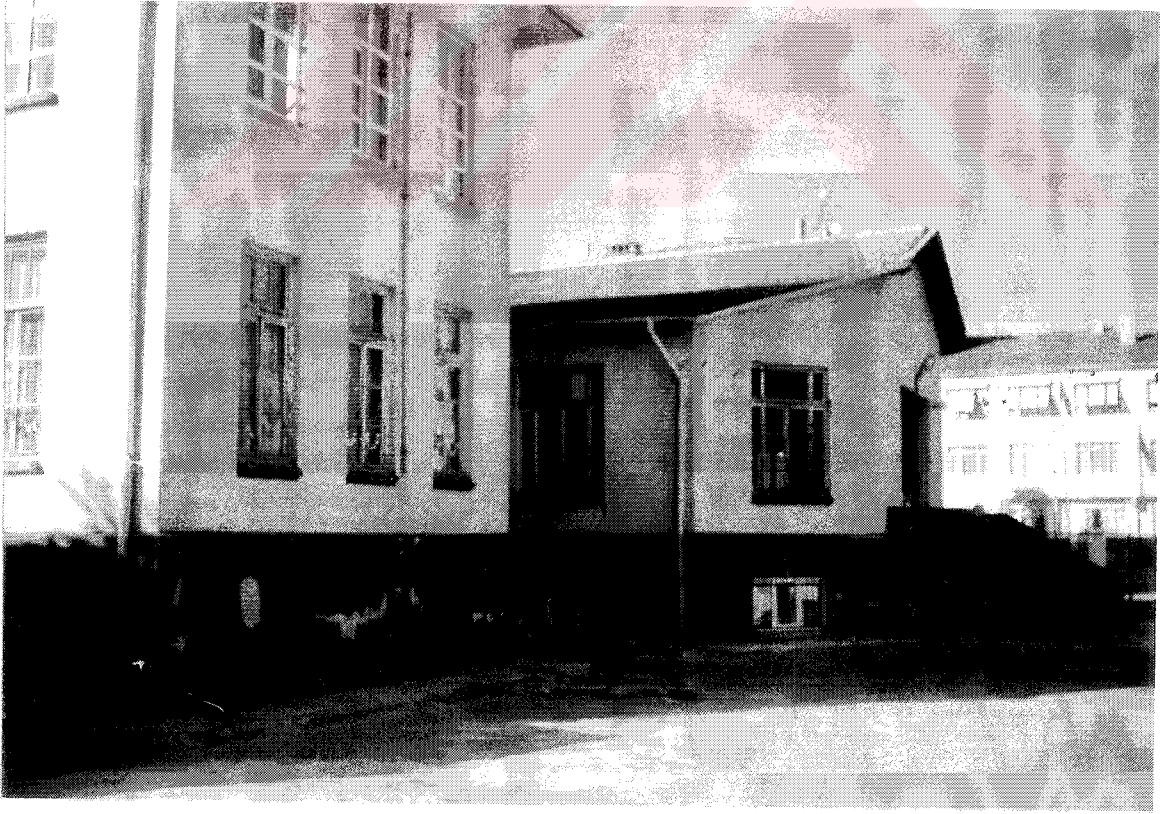
BODRUM KAT PLANI

0 5 10 15 20

Şekil 3.15 Hekimoğlu Alipaşa İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.11 Hekimoğlu Alipaşa İlköğretim Okulu yan cephe

Resim 3.12 Hekimoğlu Alipaşa İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

B tipi okul plan şemasının bir örneği olan bu okulun giriş kısmı yapının saçak hizasından taşınarak vurgulanmak istenmiş ve girişin üstüne açık çıkma bir balkon oluşturularak cepheye hareket kazandırılmıştır. Giriş merdiveni daha sonra iki farklı yönde mermerden yapılarak yenilenmiştir (Resim 3.11). Girişin üst katında geniş bir basık kemer oluşturulmuş ve silmeyle çevrelenmiştir. Ön cephede yapılan silme ve basık kemer biçimi diğer cephelerde tekrarlanmamıştır. Yan cephelerde bahçeye açılan kapıların sonradan oluşturulduğu düşünülmektedir. Bunu da pencere açıklığından daha geniş tutulması ve farklı malzeme kullanımından çıkartabiliriz. Arka cephede sekizgen yapı kütlesi geniş açıklıklı ahşap pencerelerden düzenlenmiştir. Bu okulda da ek bir bölüm karşımıza çıkmakta ve tuvalet olarak kullanılmaktadır. Yapının özgün niteliğine zarar veren bu eklentilerin ihtiyaçtan dolayı neredeyse her okulda yapılmış olduğunu görüyoruz. Pencereler giriş katında ahşap olmakla birlikte üst katta pvc olarak değiştirilmiştir. Bu uygulama da cephenin özgünlüğünü olumsuz etkilemiştir (Resim 3.11).

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Okulun yapım sistemi, betonarme sistemdir. Yine kolonlar, gizlidir. Koridorun ve ana giriş holünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir. Sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi yine betonarme olarak yapılmış ahşap çatı konstrüksiyonu ile taşınmıştır.

3.3.6.4 Koruma Sorunları

İlkokul olarak yapılan yapının devamı için işlevi korunmalı ve gerekli onarımlar yapılmalıdır. Yapı cephesinde ahşap pencerelerin onarımı ve cephe genelinde boya gerektirmektedir. Yapı içinde bodrum kattaki derslikler alçıpanlarla kapatılmış fakat şu anda harap durumda göründüklerinden uygun derslikler oluşturulmalıdır. Yapı içinde katlar arası bağlantıyı sağlayan ve aşınmış olan merdivenler sağlamlaştırılmalıdır.

3.3.7 Karaahmet Paşa İlköğretim Okulu

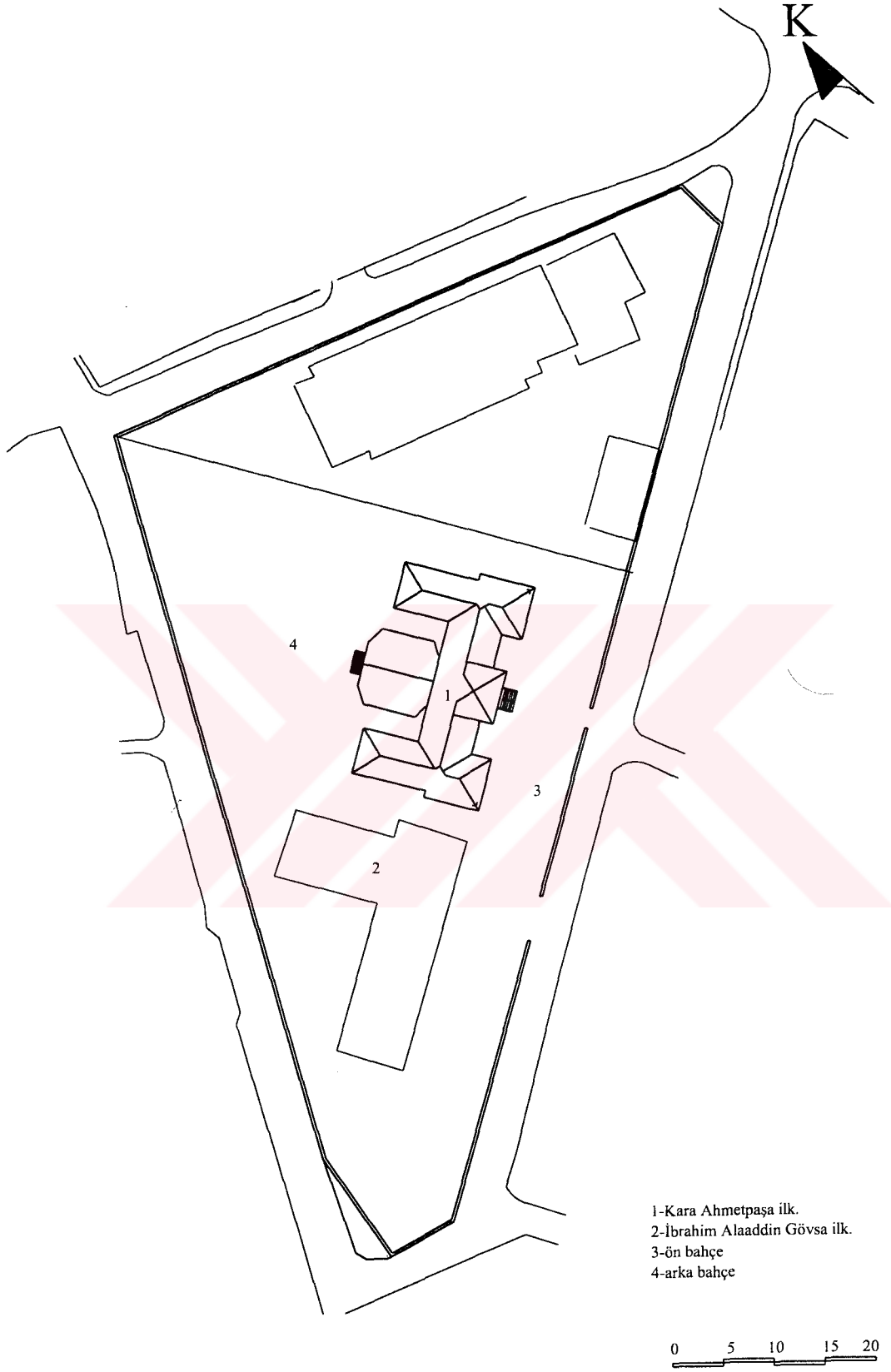
3.3.7.1 Tarihçesi

1931 yılında kurulmuş olan okulun adı kuruluşundan 1949 yılına kadar 34. İlkokul olarak geçmiştir. Okula 1949 yılında bakanlıkça Kara Ahmet Paşa adı verilmiştir. Kara Ahmet Paşa, Kanuni Sultan Süleyman'ın damadı olan Rüstem Paşanın damadıdır. Okul, uzun yıllar çevrede tek okul olarak hizmet görmüş olup 1939-40 öğretim yılında öğrenci nüfusunun fazlalaşması nedeni ile çift öğretime geçilmiştir. 1964 yılında İbrahim Alaettin Gövsa İlkokulu yapılıncı Karaahmet Paşa 2 İlkokulu, adı geçen okul bünyesine alınmıştır.

3.3.7.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

İstanbul'un Çapa semtinde bulunan okul, Karanfilli Çavuş sokağına paralel olarak konumlandırılmıştır. Okul arazisi içinde İbrahim Alaaddin Gövsa İlkokulu daha sonraki dönemde yapılmıştır. Okul'un bulunduğu adada konut yapısı bulunmamakla birlikte okul çevresinde konut yapıları ve tarihi camii yapıları mevcuttur. Okulun ön bahçesi uzunlamasına dar, arka ve yan bahçeler ise geniş olarak düzenlenmiştir (Harita 3.10).

Harita 3.10 Karaahmet Paşa İlköğretim Okulu genel vaziyet planı

Şekil 3.16 Vaziyet planı

Çizelge 3.7 Karaahmet Paşa İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	7	Fotoğraf No :	3.13 / 3.14
Yapı Adı :	Kara Ahmet Paşa İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1931
İlçe :	Fatih	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Karanfilli Çavuş Sk.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :	381	Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :	1570/1	Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas			
Kagir Yığma		Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem		x		
Çatı Örtüsü			x	
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orijinal değil	plastik doğrama		
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar				
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya kiremit		
Döşeme				
İç Kapılar	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Merdiven Korkuluk	Orijinal değil	Demir		

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	
Ön-Arka Bahçe	
Tören Alanı	
Spor Salonu	
Komşu Binalar	

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

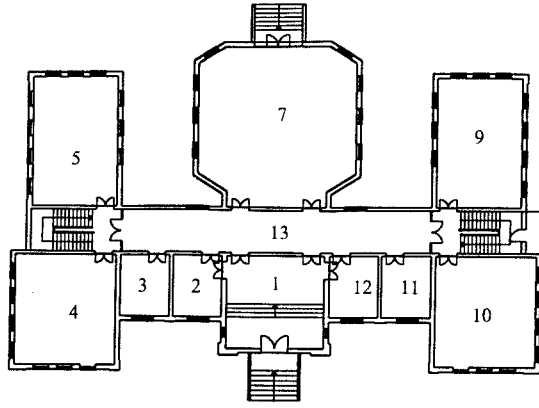
3.3.7.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

Plan Şeması

Bodrumla birlikte üç katlı olarak inşaa edilen yapının zemin katına altı basamaklı bir merdivenle çıkılmaktadır. Ayrıca ana giriş holünde dört basamak daha oluşturulmuştur.

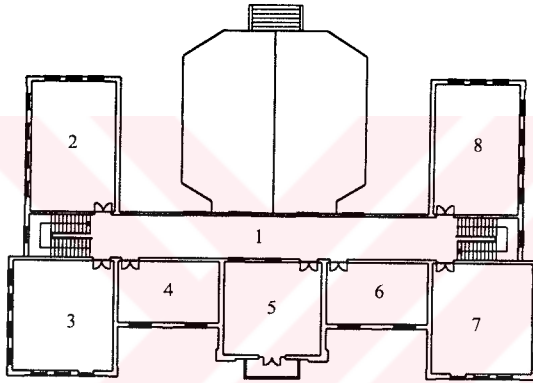
Yapının planı giriş aksına göre simetrik gelişmekte ve girişin tam karşısında yapının orta boşluğunda çok amaçlı salon bulunmaktadır. Zemin kat koridorunda mekanlar yanyana dizilmiş ve tüm birimlere girişler koridordan gerçekleşmektedir. Yapı boyunca uzanan koridorun her iki ucunda katlar arası bağlantıyı sağlayan merdiven yer almaktadır. Bu katta dört derslik, bir müdür, bir müdür yardımcısı, ders araçları odası ve öğretmenler odası yer almaktadır.

Zemin kat plan şemasının yinelendiği bodrum kat planında kazan dairesi, kömür deposu, derslik, yemekhane, lojman ve tuvaletler yer almaktadır. Sekizgen planlı bölüm bu katta spor salonu olarak kullanılmakta ve bir kısmında kantin düzenlenmektedir. Üst kat planında yedi derslik yer almakta ve yapının orta ekseninde bulunan derslikten ön tarafa çıkma yapan balkona geçiş mümkün olmaktadır.

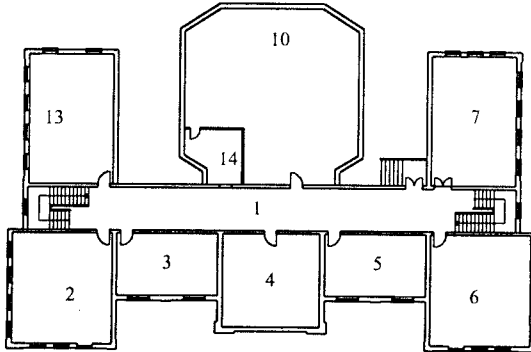
- 1-Giriş Holü
- 2-Müdür odası
- 3-Müdür Yardımcısı
- 4-Derslik
- 5-Müdür Yardımcısı
- 6-Erkek öğretmen wc
- 7-Çok amaçlı salon
- 8-Muhasebe
- 9-Derslik
- 10-Derslik
- 11-Memur odası
- 12-Memur odası
- 13-Koridor

ZEMİN KAT PLANI

- 1-Koridor
- 2-Derslik
- 3-Derslik
- 4-Derslik
- 5-Öğretmenler odası
- 6-Derslik
- 7-Derslik
- 8-Derslik
- 9-Bayan öğretmen wc
- 10-Müdür yardımcısı

BİRİNCİ KAT PLANI

- 1-Koridor
- 2-Labaratuvvar
- 3-Spor odası
- 4-Depo
- 5-Kütüphane
- 6-Fen Bilgisi lav.
- 7-Kantin
- 8-Arşiv
- 9-Depo
- 10-Kazan dairesi
- 11-Hizmetli odası
- 12-E.wc
- 13-K.wc
- 14-Kantin

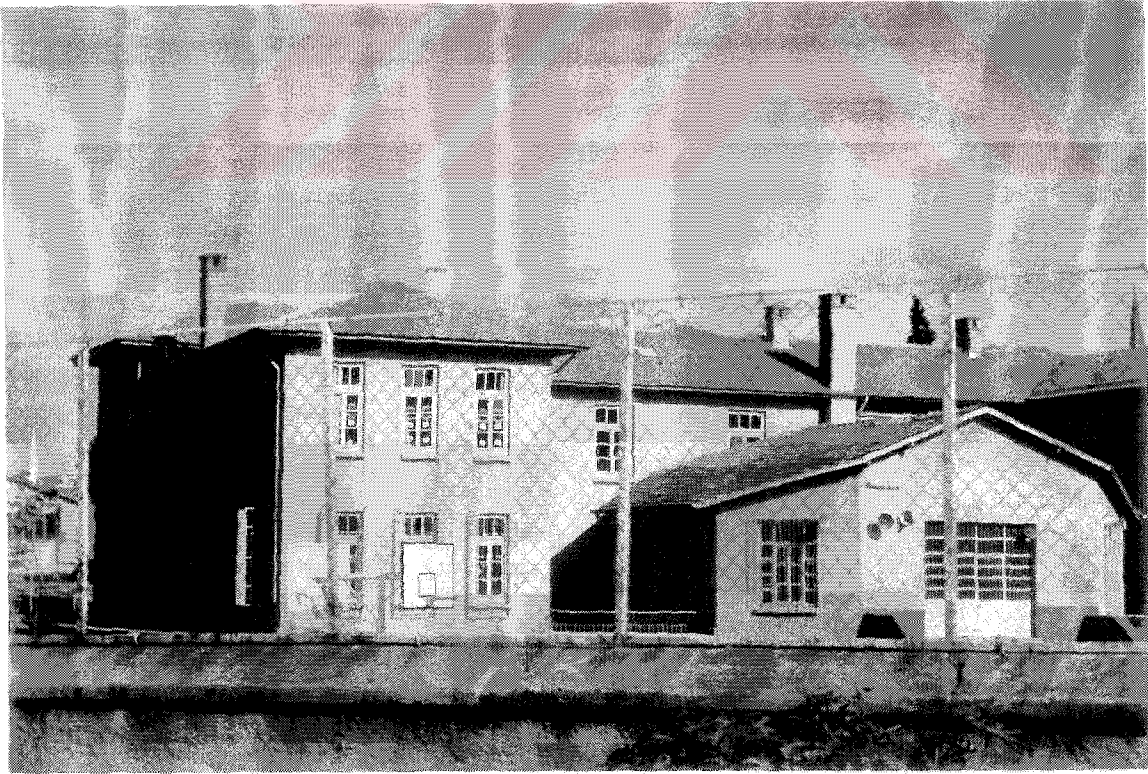
BODRUM KAT PLANI

0 5 10 15 20

Şekil 3.17 Karaahmet Paşa İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.13 Karaahmet Paşa İlköğretim Okulu ön cephe

Resim 3.14 Karaahmet Paşa İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

Yapının cephe biçimlenişi, planlamadan gelen şekilde giriş ekseninden simetrik biçimde düzenlenmiştir. Giriş kısmı özellikle vurgulanmış ve bir takım cephe hareketleri ile öne çıkarılmıştır. Giriş cephesinin üst katında balkona açılan bölüm geniş açıklıklı basık bir kemerle oluşturulmuş, diğer cephelerde tüm pencereler dikdörtgen şeklinde düzenlenmiştir (Resim 3.13). Giriş merdiveni basit demir korkuluktan daha sonra yapılmıştır. Bu yapının yan ve arka cephelerinde yapı yüzeyinde girinti oluşturarak yapılan dikdörtgen panolar yer almaktadır.

Yan cepheler simetriden dolayı aynı cephe biçimlenişine uygun olarak düzenlenmiştir. Diğer cephesi ön tarafa bakan yapı kütesinin yan cephesi sağır bırakılmıştır. Yapının orta ekseninde yer alan merdiven bölümünde bir pencere oluşturulmuş, diğer bölümü ise dörtlü pencere dizisinden oluşturulmuştur (Resim 3.13). Arka cephede herhangi bir ek bulunmamakla birlikte zemin katta sonradan yapılan demir parmaklıklar cepheyi olumsuz yönde etkilemektedir.

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Yapım sistemi, betonarme iskelet sistemidir. Bu okulda da duvarlar taşıyıcı özellik gösterir. Koridorun ve ana giriş holünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir.

Sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi betonarme olarak yapılmış yapı üzeri diğer okulların aksine betonarme kirişler geçirilerek taşınmıştır.

3.3.7.4 Koruma Sorunları

Yapı genelinde onarım gerektiren çatı ve kötü durumda olduğu görülen yağmur olukları yenilenmeli ve cephe boyası yapılarak genel bakımı sağlanmalıdır. Zemin kat pencerelerinde bulunan demir parmaklıklar ve arka cephede sekizgen kütenin iki yanındaki demir parmaklıklar kaldırılarak farklı önlemler alınmalıdır. Orjinal hali ile günümüze gelmiş ahşap pencereler üzerinde gerekli onarım yapılarak devamı sağlanmalıdır.

Yapıldığı tarihten günümüze, gerek plan şeması gerekse cephe biçimi olarak özgün niteliklerini koruyarak gelmiş bu yapının ilkokul olarak işlevine devam etmesi önerilmektedir.

3.3.8 Beyoğlu Ticaret Lisesi

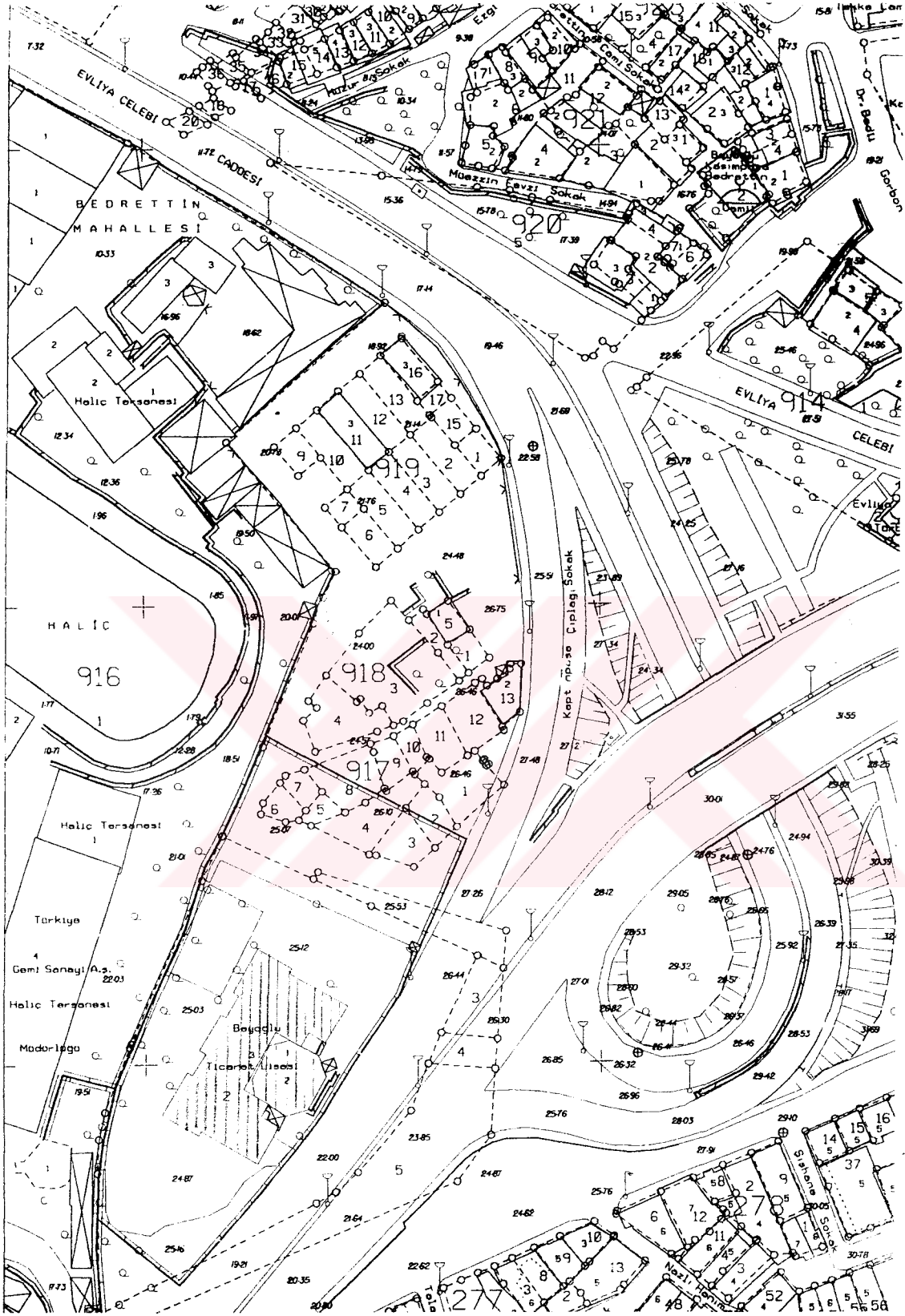
3.3.8.1 Tarihçesi

1931 yılında ilkokul olarak inşa edilen okulun tarihçesiyle ilgili yeterli bilgi bulunamamıştır. Sadece Beyoğlu Ticaret Lisesi müdüründen alınan bilgiye göre, bina ilkokul olarak yapılmıştır fakat bölgedeki ihtiyaç nedeniyle şu anda işlevini lise olarak sürdürmektedir.

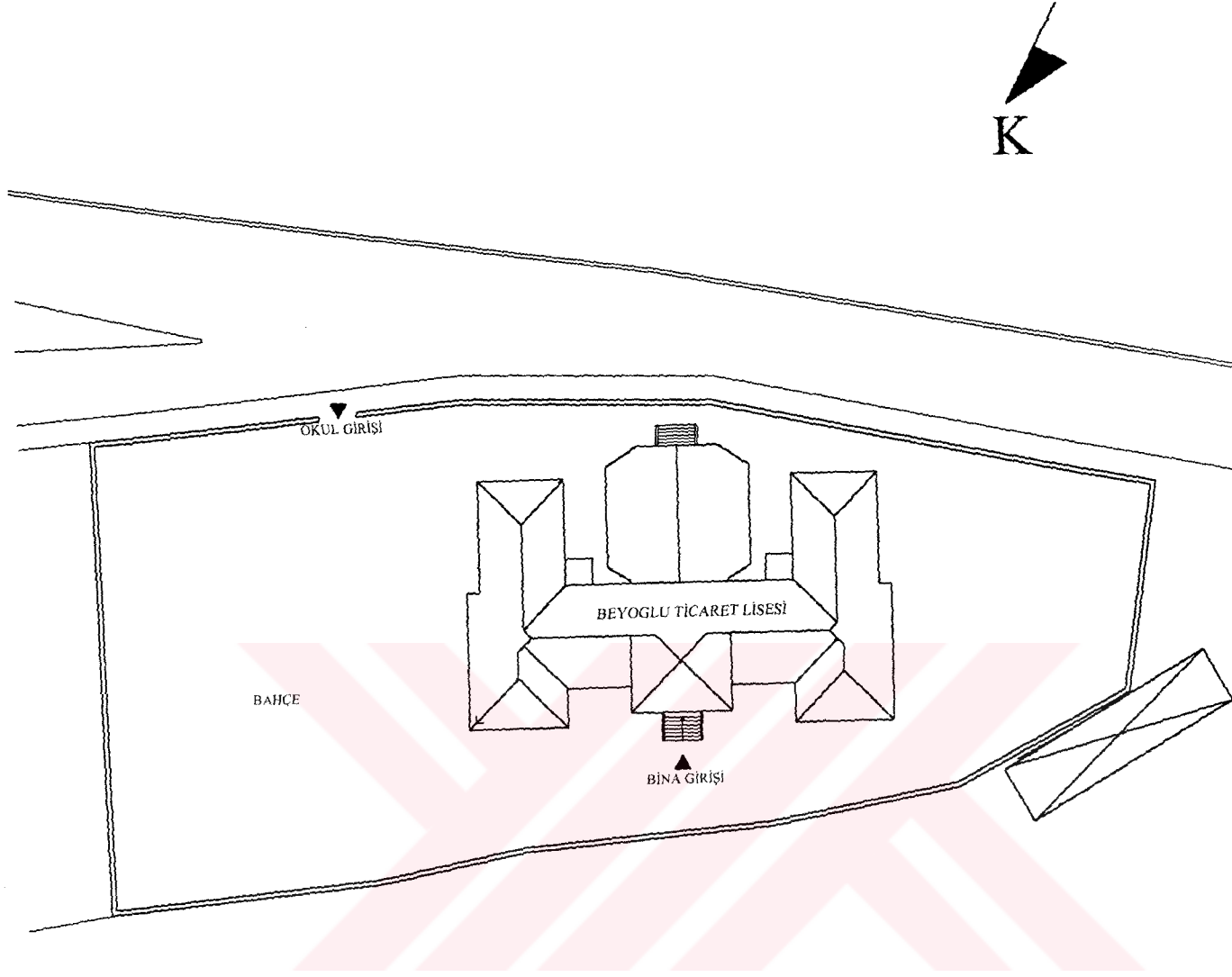
3.3.8.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde Atatürk Köprüsünün Tepebaşı'na uzanan kolunda Evliya Çelebi caddesiyle kesiştiği noktada Haliç'e bakan konumda yerleşmiştir. Okulun konumlandığı çevrede Haliç Tersanesi ve Müdürlük binaları bulunmakta daha geniş kapsamda bölgeyi ek aldığımızda Tepebaşı, Galata, Kasımpaşa ve Şişhane bölgelerinde ticari yapıların yanı sıra yoğun bir şekilde konut yapıları da bulunmaktadır. (Harita 3.11).

Okul yüksek duvarlarla çevrilmiş olup genişçe bir bahçeye sahiptir. Ayrıca okul içerisinde ön bahçede basketbol sahasıda yer almaktadır.

Harita 3.11 Beyoğlu Ticaret Lisesi genel vaziyet planı

0 5 10 15 20

Şekil 3.18 Vaziyet planı

Çizelge 3.8 Beyoğlu Ticaret Lisesi bilgi kartı

Envanter No :	4	Fotoğraf No :	3.15 / 3.16
Yapı Adı :	Beyoğlu Ticaret Lisesi		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1931
İlçe :	Beyoğlu	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Galata Yenikapısı Cad.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :		Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :		Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	Lise
-------------------	---------	---------------------	------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas		Ek Kat Adedi :	
Kağır Yığma			
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem		x		
Çatı Örtüsü	x			
Dış Cephe		x		

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orjinal değil	plastik doğrama		
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar				
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya kiremiti		
Döşeme	Orjinal			
İç Kapılar	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Merdiven Korkuluk	Orjinal	Mermer	İyi durumda	

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	11
Ön-Arka Bahçe	Mevcut
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Mevcut
Komşu Binalar	Yok

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

3.3.8.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

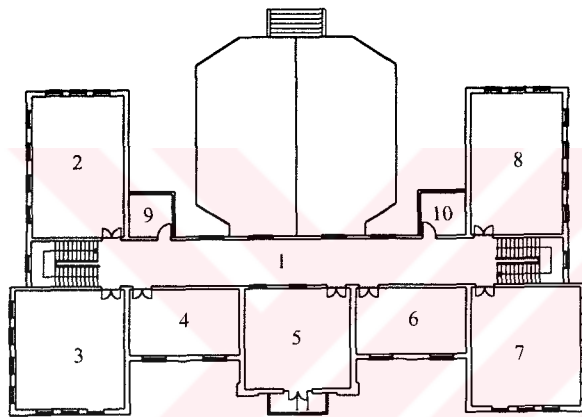
Plan Şeması

B tipi okul plan şemasına sahip bu yapıda giriş holünden koridora bağlantı 4 adet basamak ile sağlanmaktadır. Yarım kat yükselecek gelinen zemin katta ana girişin tam karşısında bulunan sekizgen planlı mekan çok amaçlı salon olarak kullanılmakta, her iki tarafında derslikler bulunmaktadır. Bu dersliklerin sekizgen plana bakan kısmında katlar boyunca devam eden eklentiler yapılmış tuvalet ve muhasebe olarak kullanılmıştır. Yapıyı boylamasına kateden koridor üzerinde ise iki derslik, müdür ve müdür yardımcısı odası bulunmakta koridorun her iki ucundaki simetrik merdivenlerle katlar arası bağlantı sağlanmaktadır.

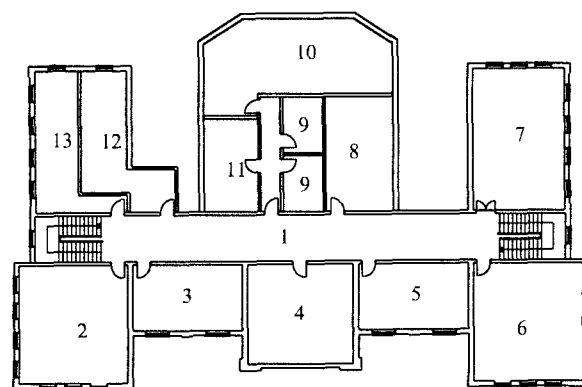
Üst kat plan şemasında devam eden eklentiler müdür yardımcısı odası ve tuvalet olarak kullanılmış, altı derslik ve bir öğretmen odasının bulunduğu kat planında açık çıkma balkon okul girişinin üstüne gelecek biçimde mimari oluşturulmuştur.

Okulun daha sonraki yıllarda lise olarak kullanılmaya başlanması ile bodrum kat planında farklı mekan kullanımları plan şemasının biçimlenişi de önemli bir ölçüde etkilemiştir. Bu katta laboratuvarlar, spor odası, depo, kütüphane, fen bilimleri laboratuvarı, arşiv, lojman, kazan dairesi ve tuvaletler bulunmaktadır.

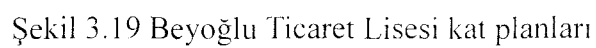
- ZEMİN KAT PLANI

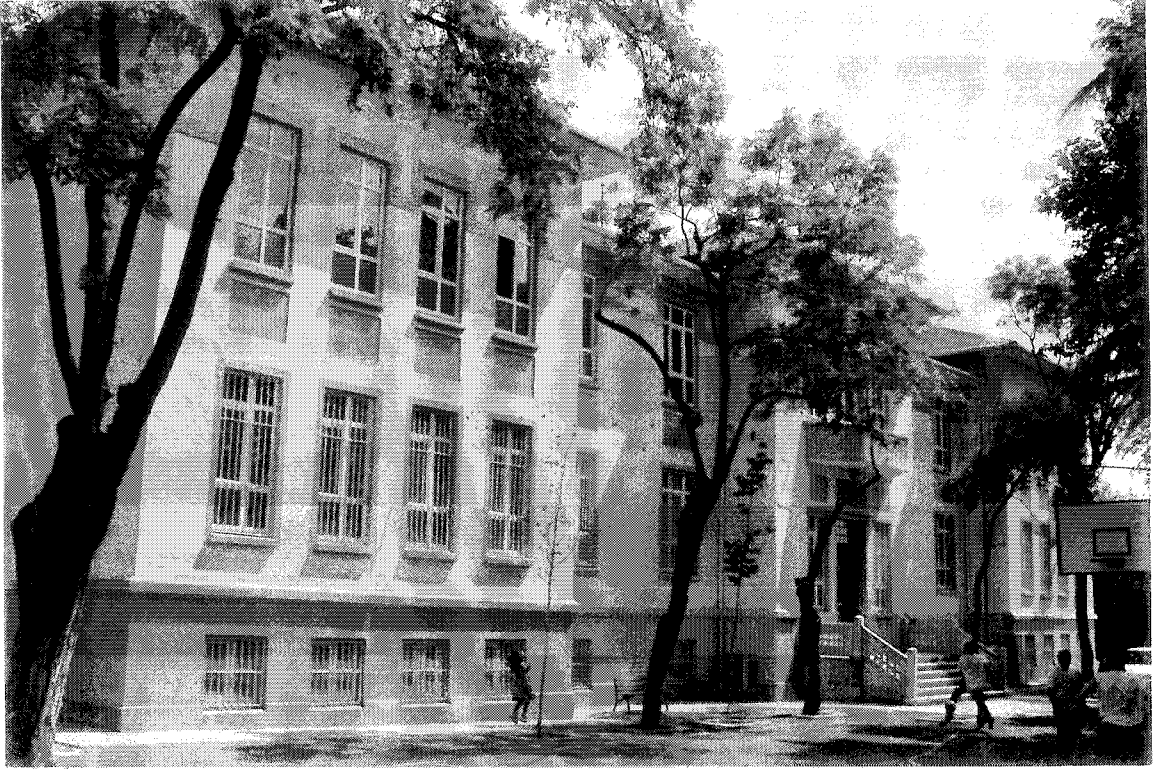

- ## BİRİNCİ KAT PLANI

- BODRUM KAT PLANI

Resim 3.15 Beyoğlu Ticaret Lisesi ön cephe

Resim 3.16 Beyoğlu Ticaret Lisesi arka cephe

Cephe Özellikleri

Yapı diğer binalarda olduğu gibi giriş aksına göre simetriktir. 1930 sonrası inşa edilmiş olması nedeniyle cephe oldukça sadedir.

Girişin üstünde basık kemerli geniş açıklık düşey elemanlarla üçe bölümlenmiştir, cephedeki diğer pencereler ise dikdörtgen açıklıklı olup, bodrum kattakiler kare şeklinde düzenlenmiştir.

Ön cephede pencereleri çevreleyen silmeler diğer cephelerde devam ettirilmemiş zemin katla bodrum kat arasında kalan düz silme ve yapı bitimiyle saçak birleşiminde oluşturulan profilli silme tüm yapı boyunca devam etmiştir. Üst kat pencere denizliklerinin altına dikdörtgen pano şeklinde girintiler yapılmıştır.

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Yapı betonarme olarak yapılmış ve kolonların duvar içerisindeki gizliliği burada da devam etmiştir. Yine giriş holü ve koridordaki açıklıklar nervürlü kirişlerle geçilmiştir. Duvarlarda malzeme olarak dolu tuğla kullanımı devam etmiştir.

3.3.8.4 Koruma Sorunları

Bodrum kat ve zemin kat pencerelerine ek demir parmaklıklar yapılmış, tüm yapının pencereleri pvc doğrama olarak değiştirilmiştir. Dış cephe yeniden boyanmıştır. Yapı içerisinde ise döşeme ve merdiven korkuluklarındaki özgün malzeme korunmuştur.

3.3.9 Kadıköy Özdemiroğlu İlköğretim Okulu

3.3.9.1 Tarihçesi

Okul, 1913 yılında Mahfiruz Sultan İnas (kız) Mektebi, adı ile öğretime açılmıştır. Kadıköy Hünkar İmam semti Nazif Bey sokağında kiralanın 19 numaralı evde eğitime başlamıştır.

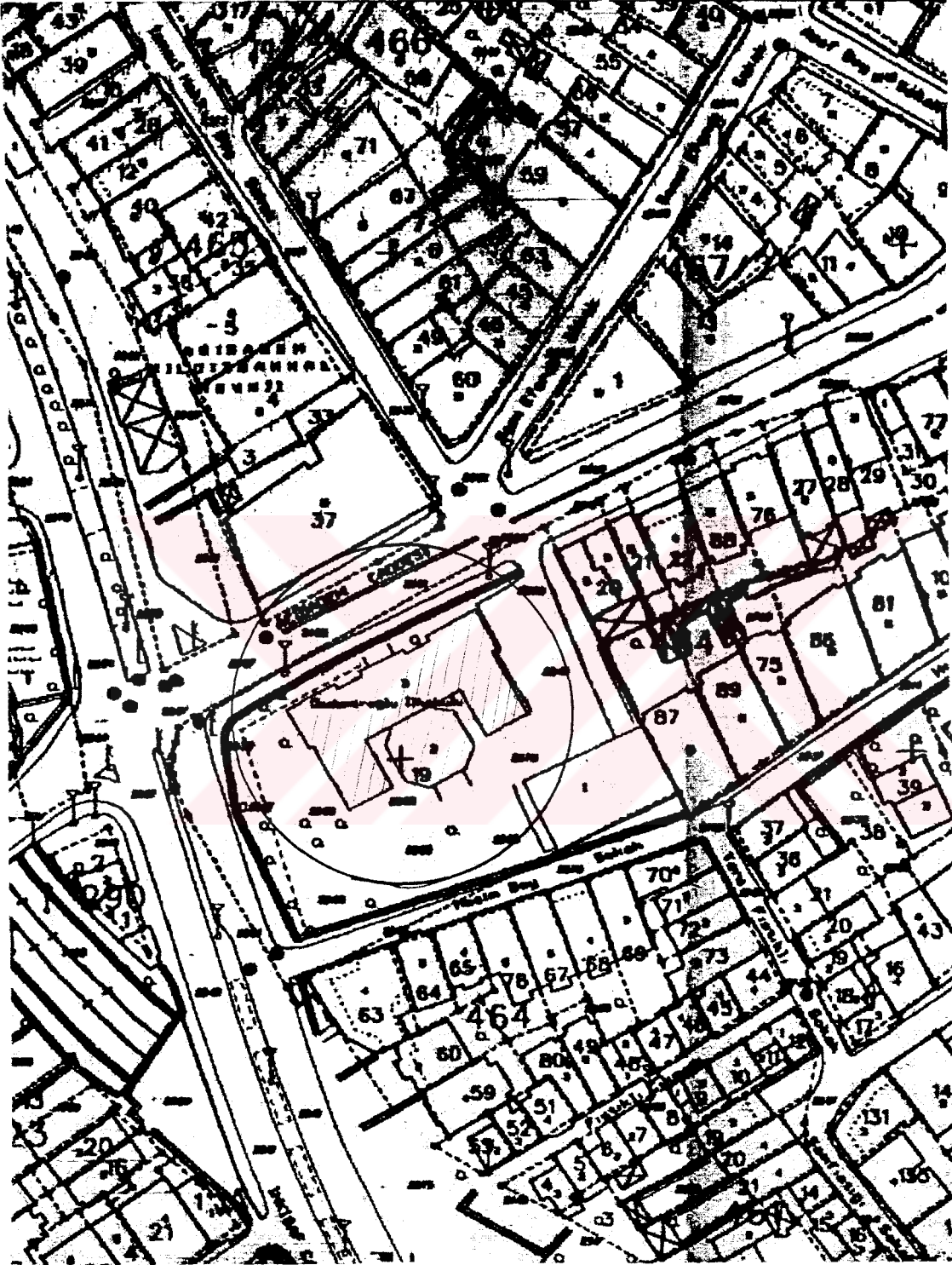
Bina onüç sınıf, iki yemek odası ve bir taşlıktan oluşup ön ve arka tarafta bahçesi varsa da yeterli değildir. Bahçesinde bir ahır ve üç tuvalet ile ev sahibine ait kiraya verilen bir ev daha vardı. Binadaki odaların üçü derslik, ikisi idare, biri müze, biri harita, biri de hizmetli odası olarak kullanılıyordu. Sınıfların küçük olması, okulda su bulunmaması nedeniyle yeni bir okul yaptırma olanağı aranmış ve özel idare tarafından 1930 yılında bugün öğrenim görülen okul binası yaptırılmıştır.

1930 yılında yeni binası yapıldıktan sonra okulun adı değişmemiş daha sonra “10. İlkokul” adını almıştır. 1947-48 öğretim yılında da okulun adı Özdemiroğlu İlkokulu olarak değiştirilmiştir. Okul adını Osmanlı padişahı III.Sultan Murat devri (1546-1595) komutanı ve sadrazamlarından Özdemiroğlu Osman Paşa’dan almıştır.

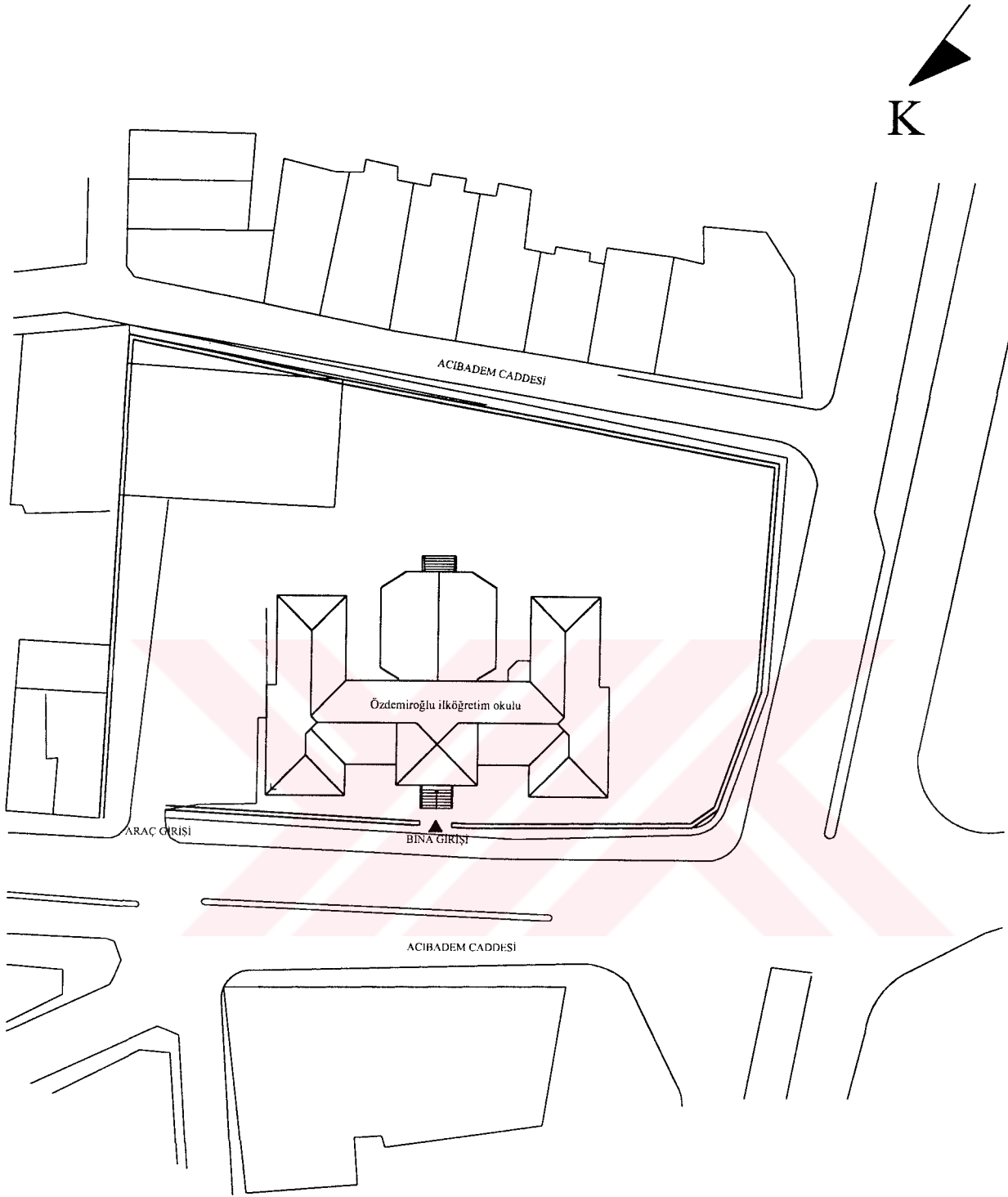
3.3.9.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

İstanbul’un Kadıköy semtinde Acıbadem caddesinin başladığı noktada bulunan okul yapısı uzunlamasına caddeye paralel olarak konumlandırılmıştır. Okul arazi sınırlarının üç tarafı caddeyle çevrilmiş olduğu için yapının çevreden algılanması güçlü ve ulaşımı rahat olarak yapılmaktadır. Caddeden okulun esas girişine geçiş için bahçe kapısı düzenlenmiş fakat bugün kullanılmamakla birlikte bina girişine uzak şekilde ve araçların girdiği yerden okula giriş sağlanmaktadır. İlk yapıldığında geniş bir bahçeye sahip bu okul bahçesinde ana sınıfı olarak ek yapı ve ona ait oyun bahçesi düzenlenmiştir.

Okulun bulunduğu bölgede konut yapıları yoğun olarak yer almaktadır. Bu bölgede ticaret yapıları cadde üzerinde yer alsa da daha çok konut yapılarının zemin katları dükkan veya mağaza olarak kullanılmaktadır.

Harita 3.12 Kadıköy Özdemiroğlu İlköğretim Okulu genel vaziyet planı

0 5 10 15 20

Şekil 3.20 Vaziyet planı

Çizelge 3.9 Kadıköy Özdemiroğlu İlköğretim okulu bilgi kartı

Envanter No :	9	Fotoğraf No :	3.17 / 3.18
Yapı Adı :	Özdemiroğlu İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1930
İlçe :	Kadıköy	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Acıbadem Cad.	Tapu Kaydı :	Mevcut
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :	132	Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :	464/19	Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas			
Kagir Yığma		Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem	x			
Çatı Örtüsü		x		
Dış Cephe		x		

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orjinal değil	plastik doğrama		
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal		İyi durumda	
Konsollar				
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya kiremit	İyi durumda	
Döşeme	Orjinal	Dökme karo mozaik	Onarım gerekli	
İç Kapılar	Orjinal	Ahşap		
Merdiven Korkuluk	Orjinal değil	Mermer		

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	11
Ön-Arka Bahçe	Mevcut
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Mevcut
Komşu Binalar	Konut

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

3.3.9.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

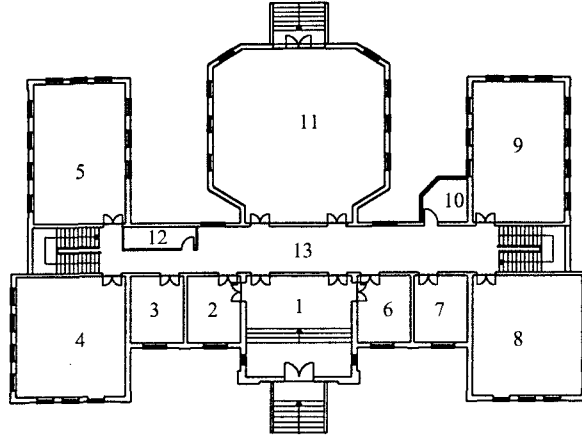
Plan Şeması

Özdemiroğlu İlköğretim Okulu plan şemasıyla B tipi okul grubuna girer. Bodrumla birlikte üç katlı olarak yapılan okulun zemin katına altı basamaklı bir merdivenle çıkılmaktadır. Ayrıca ana giriş holünde dört basamak daha oluşturulmuştur. Yapının planı giriş aksına göre simetrik ve girişin tam karşısında yapının orta boşluğunda çok amaçlı salon bulunmaktadır. Sekizgen planlı salonun arka bahçeye açılan geniş kapısı kapatılarak bu bölümde sahne oluşturulmuştur. Zemin kat koridorunda mekanlar yanyana dizilmiş ve tüm birimlere girişler koridordan gerçekleşmektedir. Yapı boyunca uzanan koridorun bir kısmı bölme alüminyum panolarla kapatılarak koruma derneği olarak kullanılmaktadır. Bu katta dört derslik, bir müdür, bir müdür yardımcısı, bir memur odası, öğretmenler odası ile sonradan ilâve olarak yapılan tuvaletler yer almaktadır.

Bodrum kat planında kazan dairesi, kömür deposu, yemekhane, kütüphane, lojman, spor salonu, laboratuvar ve tuvaletler yer almaktadır.

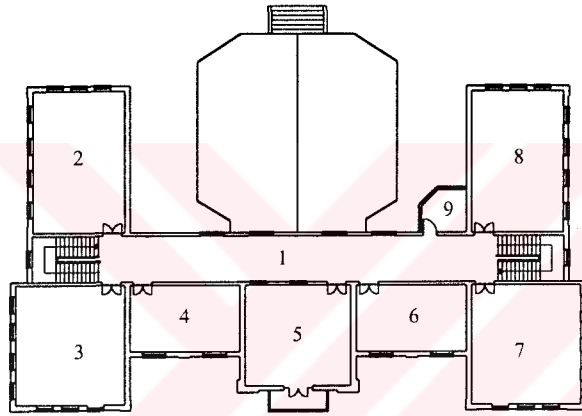
Sekizgen planlı bölüm bu katta spor salonu olarak kullanılmakta ve buradan bir kapı ile arka bahçeye geçiş sağlanmaktadır. Bodrum kat koridorunda oluşturulan iki yandaki kapılar ile yine arka bahçeye çıkılmaktadır.

Üst kat planında ise koridorun ön cephe tarafında beş derslik, arka tarafında ise iki derslik bulunmaktadır.

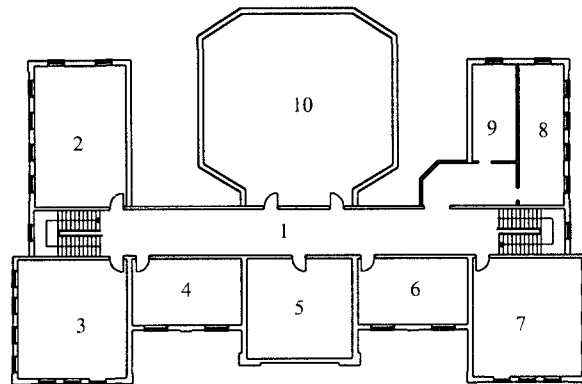
- 1-Giriş Holü
- 2-Memur
- 3-Müdür Yardımcısı
- 4-Derslik
- 5-Derslik
- 6-Müdür odası
- 7-Özel eğitim sınıfı
- 8-Derslik
- 9-Öğretmenler odası
- 10-wc
- 11-Çok amaçlı salon
- 12-Koruma derneği
- 13-Koridor

ZEMİN KAT PLANI

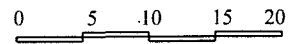
- 1-Koridor
- 2-Derslik
- 3-Derslik
- 4-Derslik
- 5-Derslik
- 6-Derslik
- 7-Derslik
- 8-Derslik
- 9-wc

BİRİNCİ KAT PLANI

- 1-Koridor
- 2-Lojman
- 3-Kütüphane
- 4-Labaratuar
- 5-Yemekhane
- 6-Kazan dairesi
- 7-Kömürlük
- 8-wc kız
- 9-wc erkek
- 10-Salon

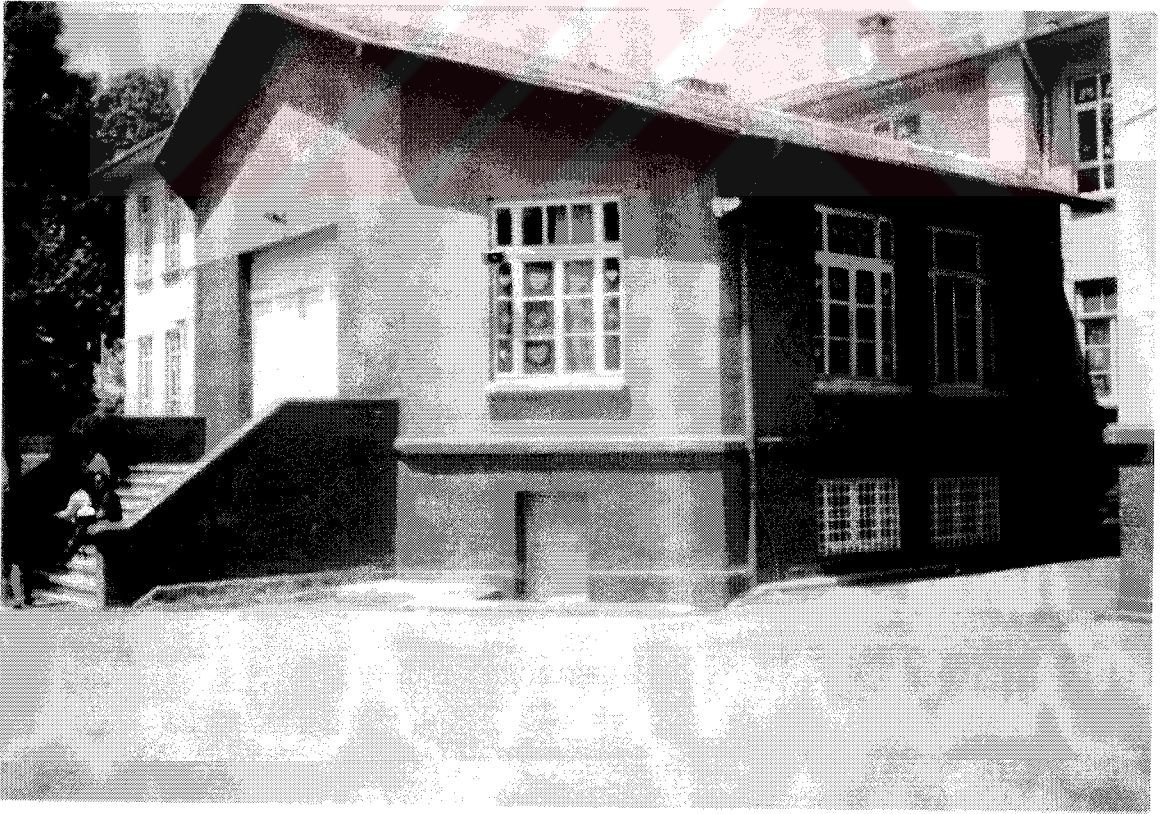
BODRUM KAT PLANI

Şekil 3.21 Kadıköy Özdemiroğlu İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.17 Kadıköy Özdemiroğlu İlköğretim Okulu ön cephe

Resim 3.18 Kadıköy Özdemiroğlu İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

Bu yapıdaki cephe özellikleri B tipi okul tipik özelliklerini taşımaktadır. Yapıda ön cephenin üst katında balkona açılan bölüm geniş açıklıklı bir basık kemerle oluşturulmuş, diğer cephelerde tüm pencereler düz lento atılarak dikdörtgen şeklinde düzenlenmiştir. Ön cephede silmeler ve pencere denizlikleri altında dikdörtgen panolar oluşturularak yapı yüzeyinde hareketlilik sağlanmıştır.

Arka cephede bulunan sekizgen planlı yapı kütesi ve kırma çatı biçimi ile farklı bir cephe hareketi vurgulanmıştır. Ayrıca bir süsleme ögesi kullanılmamıştır. B tipi okul özellikleri gösteren bu yapı diğerlerinden farklı olarak yan cephelerden bahçeye açılan kapılar yerine, koridordan arka cephede oluşturulmuştur.

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Okulun yapım sistemi, betonarme olarak yapılmıştır. Betonarme kolonlar, oluşturulan dolgu duvarlara gizlenmiştir ve duvarlar taşıyıcı olup yığma yapı sisteminde dolu tuğla duvarlarla yapılmıştır. Birinci kat koridor ve ana giriş holünün üstünün döşemesi nervür kirişlerle geçilmiştir.

Sekizgen planlı çok amaçlı salon bölümünün yapım sistemi yine betonarme olarak yapılmıştır. Kolonlar burada da gizlidir. Çatı ise ahşap çatı makası ve çelik gergi çubuklarla taşınmıştır.

3.3.9.4 Koruma Sorunları

Okulda yaptığımız incelemeler doğrultusunda yapı genelinde önemli bir hasara rastlanmamıştır. Yapının tümünde pencereler pvc doğrama olarak yenilenmiştir. Sadece çok amaçlı salonun pencereleri ahşap (özgün) malzeme olarak günümüze gelmiştir. Okulun giriş kapısı ve çok amaçlı salonun geniş çift kanatlı kapısı orjinal ve beyaz yağlı boyayla boyanmıştır. Bodrum kat pencereleri sonradan demir parmaklıkla kapatılmıştır.

Okula ek olarak sadece zemin katta yapılan tuvalet yapıya kötü bir görünüm katmaktadır. Ayrıca okul bahçesi içinde bulunan daha önce depo olarak kullanılan yapı 1997 yılında ana sınıfı olarak düzenlenmiştir.

Tip Teşkil Etmeyen Diğer Okullar

Cumhuriyet Döneminde yapılmış fakat herhangi bir okul tipine girmeyen bazı okullar bu bölümde yer almıştır. Cumhuriyet döneminde yaptırılan Vezneciler İlköğretim Okulu ile Cumhuriyet Döneminden daha önce yapılmış fakat mimari özellikleri ile incelediğimizde A ve B tipi okul özelliklerine referans olabilecek niteliklere sahip Fatih Gelenbevi İlköğretim Okulu ilginç örneklerdir. Ayrıca Şeyhülislam İlköğretim Okulu da tek katlı yapılmış farklı tip örneklerden bir diğeridir.

3.3.10 Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu

3.3.10.1 Tarihçe

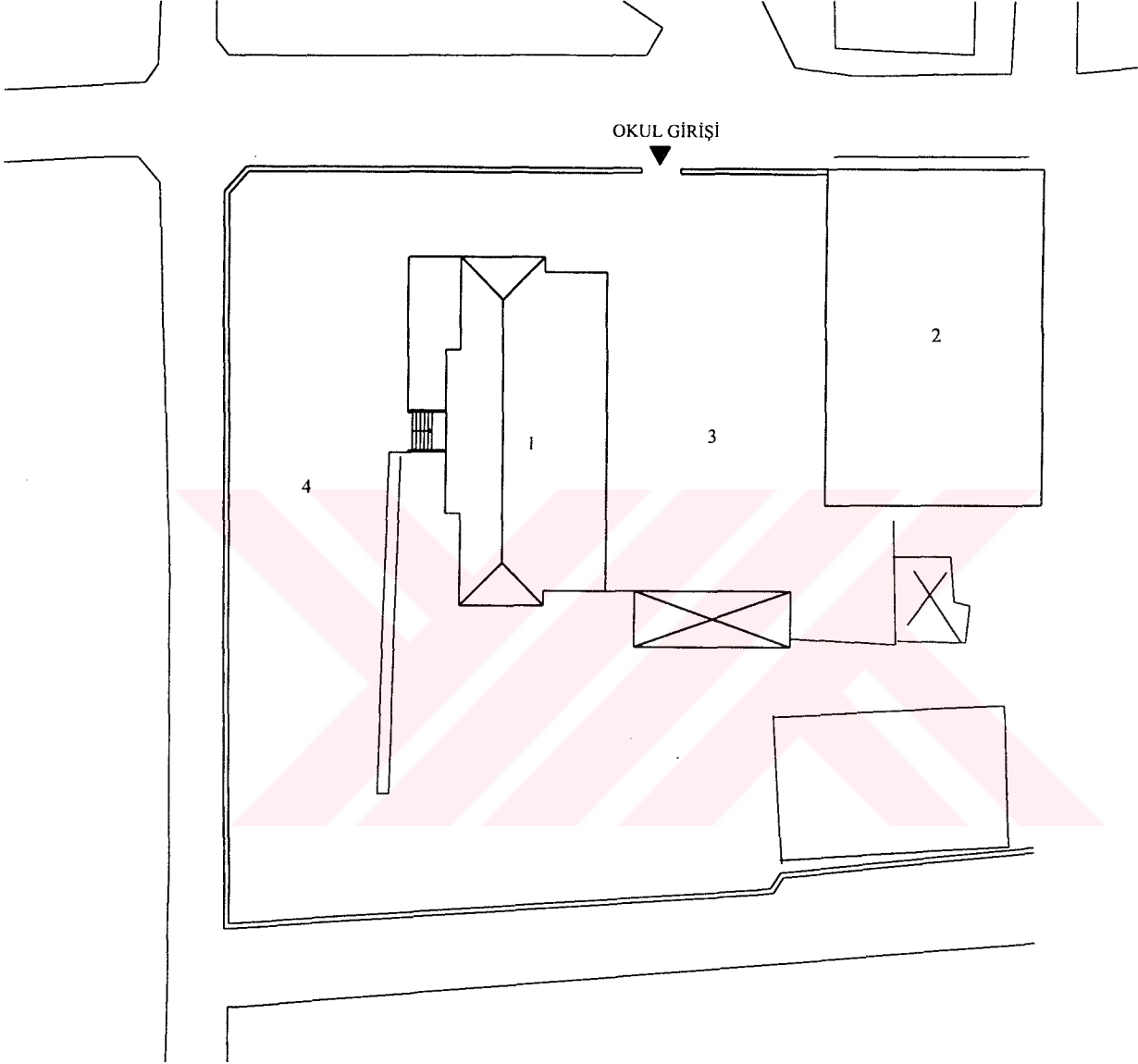
İstanbul'un fethinden sonra Beyazıt Veli zamanında açılan okullardan biridir. İlk adı Beyazıt Mektebi idi. İstanbul İngiliz işgalinden kurtulduktan sonra ilk kurulan okuldur. Okul 1923 yılında çok harap durumda olduğu için İstanbul Valisi Haydar Bey ve Milli Eğitim Müdürü Saffet Beyler tarafından yıktırılarak yeniden yaptırılmış, adı ise Beyazıt Ünas Mektebi olarak değiştirilmiştir. Daha sonraları kız ve erkek beraber devam ettikleri okula 6. İlkokul ve 1949'da Vezneciler İlkokulu adı verilmiştir. 1980 tarihinden itibaren Vezneciler İlköğretim Okulu olarak engelli gençlerin hizmetine açılmıştır.

3.3.10.2 Konumu ve Çevre Yapılarla İlişkisi

İstanbul'un Vezneciler semtinde Bozdoğan Kemerli Caddesinde bulunan okulun yakın çevresinde İstanbul Üniversitesine ait eğitim yapıları, İstanbul Esnaf Hastanesi ve Kalender Hane Cami bulunmaktadır. Okulun bulunduğu adada Beyazıt İlköğretim Okulu adında bir okul daha bulunmakta ve bu iki okulun sokaktan girişi aynı kapıdan yapılmaktadır. Okul planı uzunlamasına caddeye paralel konumlanmıştır (Harita 3.13).

Harita 3.13 Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu genel vaziyet planı

K

- 1-Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu
- 2-Ek Beyazıt İlköğretim Okulu Binası
- 3-Ön bahçe
- 4-Arka Bahçe

0 5 10 15 20

Şekil 3.22 Vaziyet planı

Çizelge 3.10 Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	11	Fotoğraf No :	3.19 / 3.20
Yapı Adı :	Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1923
İlçe :	Beyazıt	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :		Tapu Kaydı :	Var
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :	125	Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :		Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	2
Ahşap Karkas		Ek Kat Adedi :	
Kagir Yığma			
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem		x		
Çatı Örtüsü			x	
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar
Pencere	Dış etkenler		
Cephe Boyası	Dış etkenler		Cephe boyaması
Yapısal Bozulma			Sağlamlaştırma

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar	Orjinal			
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya Kiremiti	Onarım gerekli	
Döşeme	Orjinal	Dökme Karo Mozaik		
İç Kapılar	Orjinal	Ahşap		
Merdiven Korkuluk	Orjinal	Demir		

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	9
Ön-Arka Bahçe	Mevcut
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Yok
Komşu Binalar	Yok

Yapıya İlişkin Belgeler :

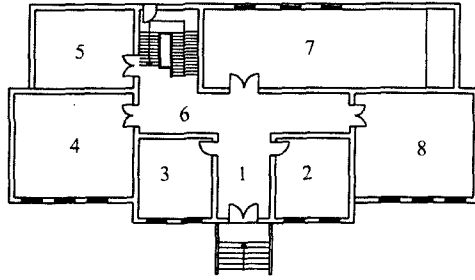
Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

3.3.10.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

Plan Şeması

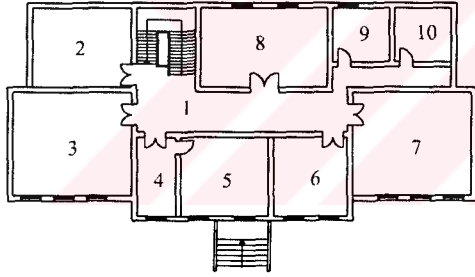
İki katlı olarak inşa edilen yapı dikdörtgen plan şemasındadır. Giriş bölümü yapıdan öne doğru çıkarılarak giriş vurgulanmıştır. Girişten üç basamaklı bir merdivenle ana giriş holüne çıkılmaktadır. Buradan öğretmenler odası ve müdür yardımcısı odasına giriş bulunmaktadır. Ayrıca bu hol koridora açılmakta ve tam karşısında yemekhane yer almaktadır. Zemin kat koridoru L şeklindedir ve buradan arka bahçeye çıkış sağlanmakta ve koridorun sonunda katlar arası bağlantıyı sağlayan merdiven yer almaktadır. Giriş katında üç derslik, üst katta ise altı derslik ve müdür odası bulunmaktadır. Bu okulun tuvaletleri yapının dışında bahçede düzenlenmiştir.

- 1-Giriş Holü
- 2-Müdür Yardımcısı odası
- 3-Öğretmenler odası
- 4-Hazırlık sınıfı
- 5-Sınıf
- 6-Hol
- 7-Yemekhane
- 8-Sınıf

ZEMİN KAT PLANI

- 1-Koridor
- 2-Sınıf
- 3-Sınıf
- 4-Sekreter
- 5-Müdür Odası
- 6-Labaratuar
- 7-Sınıf
- 8-Sınıf
- 9-Sınıf
- 10-Sınıf

BİRİNCİ KAT PLANI

0 5 10 15 20

Şekil 3.23 Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu kat planları

Resim 3.19 Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu ön cephe

Resim 3.20 Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu arka cephe

Cephe Özellikleri

Cephe biçimlenişinde ön cepheye verilen önem diğer cephelerde gösterilmemiştir. Giriş katı pencereleri basık kemer, üst kattakiler ise sivri kemer olarak yapılmış kemer çevresinde ön cephe boyunca silme dönülmüştür (Resim 3.19). Ön cephe kaplaması kesme taştan yapılmış fakat diğer cephelerde devam ettirilmemiştir. Yan cephelerde pencere açılmamış sağır bırakılmıştır.

Arka cephede üst kat pencereleri düşey elemanlarla birbirinden ayrılmış ve zemin kat pencereleri çevresinde silme dönülmüştür. Tüm cephede iki katı birbirinden ayıran kalın düz silme yapıyı çevrelemiştir. Kıрма çatı örtüsü yapıdan taşırılarak geniş saçak oluşturulmuştur (Resim 3.20).

Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Yapım sistemi betonarme olarak yapılmış ve kolonlar incelendiğinde A ve B tipi okulların aksine kolonlar duvarlar içine gizlenmemiştir. Dökme mozaik merdiven, demir merdiven korkuluklar ve döşeme incelendiğinde A ve B tipi okullarda kullanılan malzemelerle aynıdır.

3.3.10.4 Koruma Sorunları

İlköğretim okulu olarak yapılmış olan bu yapı günümüzde engelli gençlere hizmet etmekte ve işlevine devam etmektedir. Yapı genelinde önemli ölçüde bir hasara rastlanmamıştır. Ahşap giriş kapısı beyaz yağlı boya ile boyanarak özgün görünümünü kaybetmiştir. Ayrıca ahşap pencere doğramaları ve iç kapılara genel bir bakım yapılmalıdır.

3.3.11 Fatih Gelenbevi Ortaokulu

İstanbul'un Fatih ilçesinde, Fatih Caminin arkasından isabet eden Yesarizade caddesi üzerinde bulunan okul 1911 yılında öğrenime başlamıştır. İlkokul olarak yapılmış olan yapı Dünya savaşında hastane olarak kullanılmış daha sonra geçirdiği yangın sonucu sadece duvarları ayakta kalmış ve 1922 yılında yeniden yapılmış olan okul günümüzde lise olarak işlevini devam ettirmektedir.

İki katlı olarak yapılan okul binasının plan şeması U şeklinde oluşturulmuş, giriş bölümü yapının orta aksından dışa doğru çıkarılarak vurgulanmak istenmiştir. Yapı boyunca uzanan

koridorun her iki ucunda merdivenler simetrik ve bahçeye çıkış kapıları bulunmaktadır. Tüm birimler koridor boyunca yanyana dizilmiştir ve 11 dersliklidir

Cephe biçimlenişinde her katta değişik pencere biçimi kullanılmış, giriş katı pencereleri ve kapısı basık kemerli üst kattakiler ise düz biçimde oluşturulmuştur. İki katı birbirinden ayıran silme tüm yapı boyunca çevrelenmiştir. Cephede kesme taş izlenimi yaratmak amacıyla yapı yüzeyinde derzler oluşturulmuştur (Resim 3.21). Kıрма çatı olarak yapılan çatının saçak kısmı ahşap payandalarla desteklenmiştir.

Yeniden yapıldığı dönem betonarme yapım sistemi kullanılmış, döşemeler volta döşeme olarak oluşturulmuş ve kolonlar dolgu duvar içine gizlenmiştir. Okul yapımında kullanılan malzemeler incelediğimiz dönemin tip projelerinden A ve B tipi okul yapımında kullanılan malzemeler ile aynı olmaktadır. Merdiven dökme mozaikten, yer döşemeleri desenli karo mozaik, okula giriş merdivenleri mermerden yapılmıştır Yapıda bulunan pencere doğramaları pvc olarak değiştirilmiştir.

Yapının genel mimari özelliklerine bakıldığında tez konumuz olan Cumhuriyet dönemi ilköğretim okulları mimarisi ile benzer noktalar gösterdiğini görüyoruz. Fatih Gelenbevi Okulunun yapıldığı dönem Cumhuriyet döneminden önce olmuş olsa da ülkede yaygın olan mimari akımların etkisi uzunca bir süre devam etmiş ve benzer örnekler ortaya koymuştur. Bu yapıda I.Ulusal Mimarlık akımının mimari özellikleri olan, her katta değişik tip pencere, ön cephenin ve girişin vurgulanması, simetri, cephede kesme taş izlenimi ve kıрма çatı olgusu uygulanmıştır.

Resim 3.21 Fatih Gelenbevi Ortaokulu giriş kapısı

Resim 3.22 Fatih Gelenbevi Ortaokulu arka cephe

3.3.12 Seyhülislam Hayri Efendi İlköğretim Okulu

İstanbul'un Fatih ilçesinde Tümmeler caddesi üzerinde bulunan bu yapının yapım yılı belli değildir. Fatih Cami Medreselerinin bir binası olarak bilinen okul, 1908 'de çıkan büyük bir yangından zarar görmüş ve daha sonraki yıllarda yeniden yapılmıştır. 1926 yılında İl Özel İdareye bağlı ilköğretim kurumu olarak hizmet vermeye başlamıştır.

Bodrumla birlikte iki kat olarak inşa edilen yapı uzunlamasına dikdörtgen planlıdır. Yapı boyunca devam eden koridorun bir tarafı tamamıyla arka bahçeye bakmakta, ön tarafında ise yanyana dizilmiş derslikler bulunmaktadır.

Ön cephe pencereleri basık kemerli arka cephedekiler ise sivri kemerli olarak düzenlenmiş ve çevresinde silmeler dökülmüştür. Cephe kaplamasında kesme taş, pencere ve kapı doğramalarında ahşap, yer döşemesinde de mermer kaplama kullanılmıştır (Resim 3.23).

Resim 3.23 Seyhülislam Hayri Efendi İlköğretim Okulu ön cephe

Resim 3.24 Seyhülislam Hayri Efendi İlköğretim Okulu yan cephe

4.AHMET EMİN YALMAN İLKÖĞRETİM OKULU (1926)

4.1 Tarihçesi ve Yapım Yılı

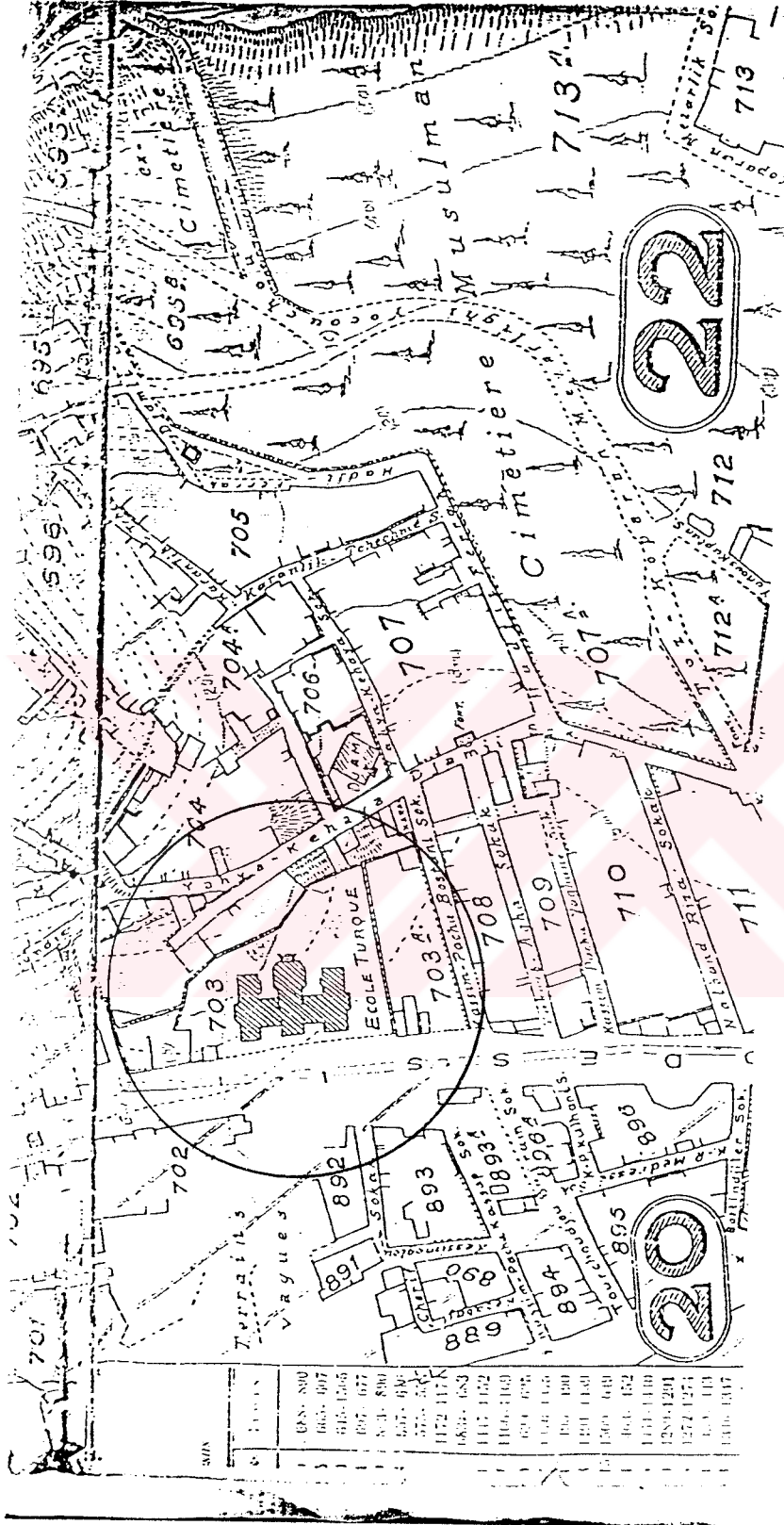
Okulun ön binası 1926'da inşaa edilmeye başlanmış ve 1928 yılında 9. İlkokul olarak hizmete açılmıştır. Okulun adı, 1946 yılında Güzelce Kasımpaşa İlkokulu'na çevrilmiştir. Okulun ortaokul bölümü ise 1946 yılında Şişhane'de geçici binada Beyoğlu 2. Ortaokul olarak öğretime başlamış, daha sonra Kasımpaşa ve Sururi semtlerinin arasındaki Mevlevihaneye taşınmıştır. 1949'da ise Güzelce Kasımpaşa İlkokulunun hizmet verdiği Bahariye caddesindeki binaya taşınmış ve okulun adı KasımpaşaKarma Ortaokulu'na çevrilmiştir.

1977-78 öğretim yılında okulun ismi Ahmet Emin Yalman Ortaokulu olarak değiştirilmiştir. Güzelce Kasımpaşa İlkokulu ve Ahmet Emin Yalman Ortaokulu Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu adıyla birleştirilerek ikili öğretim yapan ilköğretim okuluna dönüştürülmüştür (M.E.B. Arşivi).

4.2 Konumu ve Çevre Yapılarla Olan İlişkisi

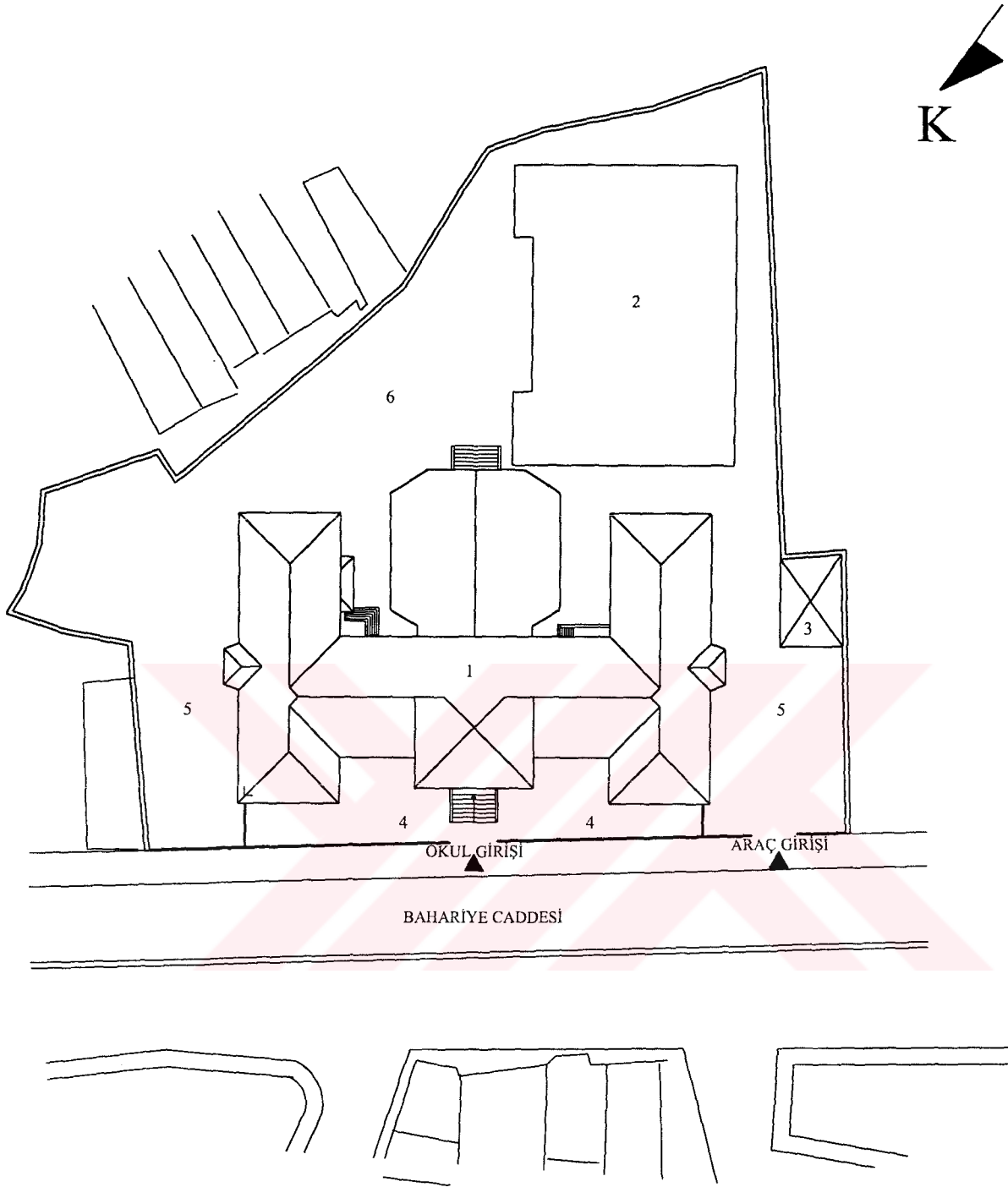
İstanbul'un Kasımpaşa semtinde bulunan Ahmet Emin Yalman İlköğretim okulu Kasımpaşa sahilinden Dolapdere taraflarına doğru uzanan Bahariye Caddesi üzerinde konut yapılarının oluşturduğu bir bölgede konumlanmıştır. Okul yapısının planı uzunlamasına caddeye paralel yerleştirilmiş giriş kısmına doğru ön bahçe oluşturulmuştur. İlk yapımında okul çevresinde gerekli bahçe ve oyun alanı bırakılmışsa da zamanla ihtiyaca cevap veremeyen bu yapının hemen yanında bahçe içine ek okul binası yapılmıştır (Harita 4.2).

Yerleşimi eskilere dayanan Kasımpaşa semtinde; okulun yakın çevresinde konut ve ticaret yapılarının yoğunluğu dikkati çekmektedir.

Harita 4.1 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu Pervititch haritası

Harita 4.2 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu genel vaziyet planı

- 1-Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu
- 2-Ek İlkokul Binası
- 3-Kantin
- 4-Ön Bahçe
- 5-Yan Bahçe
- 6-Arka Bahçe

0 5 10 15 20

Şekil 4.1 Vaziyet planı

Çizelge 4.1 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu bilgi kartı

Envanter No :	10	Fotoğraf No :	Resim 1 / Resim 2
Yapı Adı :	Ahmet Emin Yalman İlkokulu		

İl :	İstanbul	Yapım Yılı :	1926
İlçe :	Kasimpasa	Yapının Mimarı :	
Mahalle :		Yapıyı Yaptıran :	
Cadde/Sokak :	Bahariye Cad.	Tapu Kaydı :	Var
Kapı No :		Tescil No :	
Pafta No :	109	Tescil Tarihi :	
Ada No/Parsel No :	877/17	Koruma Grubu :	

Özgün Kullanımı :	İlkokul	Günümüz Kullanımı :	İlkokul
-------------------	---------	---------------------	---------

Yapım Sistemi:		Orjinal Kat Adedi :	3
Ahşap Karkas			
Kagir Yığma		Ek Kat Adedi :	
Betonarme	x		

YAPININ FİZİKİ DURUM BİLGİLERİ

Mevcut Durum Analizi :

	İyi Durumda	Küçük Çaplı Onarım Gerekli	Kapsamlı Onarım Gerekli	Yeniden Yapım
Taşıyıcı Sistem		x		
Çatı Örtüsü			x	
Dış Cephe			x	

Hasar Bilgileri

Yapının Üzerindeki Yeri	Hasar Nedeni	Yapılan Onarımlar	Önerilen Onarımlar
Pencere	Dış etkenler		
Cephe Boyası	Dış etkenler		Cephe boyaması
Yapısal Bozulma			Sağlamlaştırma

Cephe Elemanları Analizi

	Tipoloji	Malzeme	Durumu	Fotoğraf No
Giriş Kapısı	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Pencereler	Orjinal	Ahşap	Onarım gerekli	
Cumbalar				
Balkonlar	Orjinal			
Konsollar	Orjinal			
Çatı Örtüsü	Orjinal	Marsilya Kiremiti	Onarım gerekli	
Döşeme	Orjinal	Dökme Karo Mozaik		
İç Kapılar	Orjinal	Ahşap		
Merdiven Korkuluk	Orjinal	Demir		

İşlevsel ve Kullanım Özellikleri

Derslik Sayısı	10
Ön-Arka Bahçe	Mevcut
Tören Alanı	Mevcut
Spor Salonu	Yok
Komşu Binalar	Yok

Yapıya İlişkin Belgeler :

Döküman Türü :	Dökümanın Bulunduğu Yer :

4.3 Mimari ve Kullanım Özellikleri

4.3.1 Plan Özellikleri

Giriş kat (zemin kat)

1926 da inşaa edilen Ahmet Emin Yalman ilköğretim okulu 3280 m2 lik bir alan içersinde 830m2 lik inşaat alanına sahiptir. Gelişen eğitim sistemi ve bölgedeki nüfus artışı nedeniyle, okul bahçesi içersine 500 m2 inşaat alanına sahip ek okul binası 1970 yılında yaptırılmıştır. Araştırma kapsamında bulunan okul tip projelerinin mimarını bilemediğimiz için yapıda kullanılan mimari elemanların özellikleri ve dönemin içinde bulunduğu mimari ortam göz önüne alınarak yapının mimari biçimlenişi belirlenmeye çalışılacaktır.

Okul girişi yapının orta aksındandır ve bahçeden altı adet basamakla giriş kapısına ulaşılır. Merdiven basamakları ve korkulukları mermerdendir. Giriş holünden geçince, sağa ve sola 348cm genişliğinde koridorlar devam eder; koridor sonlarındaki simetrik merdivenler katlar arasında düşey sirkülasyonu sağlar ve merdiven bölümleri cephede çıkıntı yaparak kendini belli etmiştir. Bu katta müdür ve müdür yardımcısı odaları, rehberlik servisi, memur odası çok amaçlı salon, iki sınıf, lojman ve öğretmen wc bulunmaktadır.

Z08 nolu çok amaçlı salonda sahne bölümü ile Z05 nolu wc birimi bodrum kata inen merdivenin kapatılması sonucu sonradan yapılmıştır. Tüm duvarlar dolu tuğla duvardır ve dış duvar kalınlıkları bodrum katta 50 –58cm zemin ve 1.katta ise 38cm dir. Ayrıca bölücü duvarlar ise 27cm kalınlıkta yapılmıştır. Taşıyıcı sistemdeki betonarme kolonlar ve bacalar dolu tuğla duvarlar içersine gizlenmiştir. Yine bu katta çok amaçlı salonun her iki yanında koridordan arka bahçeye açılan iki adet kapı mevcuttur. Basketbol potalarında bulunduğu arka bahçe ise tören alanı olarak kullanılmaktadır.

Birinci Kat Planı

Bu kat planında da dönem mimarisinin belirgin özelliği simetri hakim olup toplam kullanım alanı 665 m2 dir. Çok amaçlı salon bölümü bu bölümde devam etmez. Bu kattaki tüm birimlerde özgün biçimlerin, malzeme korumuştur ve sınıf olarak kullanılmaktadır.

Bodrum Kat Planı

Bodrum kata giriş sadece arka cepheden Z09 nolu mekan yanından yapılmaktadır. Yapı sol tarafındaki merdiven kaldırılmıştır ve sağ kısındaki merdivenden inince koridora duvar

ör÷lmüştür. Ayrıca bu kat geçirmiş olduğu tadilatlarından sonra tüm özgünlüğünü kaybetmiştir. Bölücü ve taşıyıcı duvarlar kaldırılmış kolonlar, döşeme ve tavandaki kirişler açığa çıkartılmıştır. Bu katta iki adet lojman, kazan dairesi, wc ve çok amaçlı salonun bodrumu ise işteknik sınıfı ve öğretmenleri odası olarak işlevini sürdürmektedir.

4.3.2 Cephe Özellikleri

Ön Cephe

Cephe biçimlenişinde ; giriş cephesine daha çok önem verilerek özellikle okul giriş kısmı vurgulanmıştır. Demirden yapılmış giriş kapısı , birinci katta yer alan eğrisel formu payandalarla desteklenmiş balkon ve her iki yanında düşey yönde hareket sağlayan büyük sütunlar hemen göze çarpıyor. Çatı çözümlemesi, o dönemin özelliğı kırma çatı ve giriş kısmı daha yüksek yapılmıştır. Cephede süsleme öğesi olarak silmeler kullanılmış, sütunların üzerinide bezeme öğesi olarak çini panolar konmuştur. Yine bu katta renkli camlarda kullanılmıştır. Birinci kat pencereleri sivri kemerli, zemin kat basık kemerli ve bodrum ise dikdörtgen şeklinde ahşap pencerelerdir. Osmanlı mimarisinde sıkça kullanılan değişik kemer biçimleri, sütunlar ve çini panolar; bize bu dönem mimarisinin Cumhuriyet dönemi mimarisi üzerindeki etkilerini göstermektedir. Ayrıca yapıldığı dönemde yaygın olarak uygulanan birinci ulusal mimarlık akımının bir özelliğı olan eklektik tutum cephede kendini göstermiştir. Çıkımlar, kütle hareketleri, düşey çizgilerin güçlendirilmesi, geniş saçaklı kırma çatı olgusu ve simetri belirgin özelliklerdir (Yavuz, 1991).

Arka Cephe

Bu cephede sekizgen planlı çok amaçlı salon ön plandadır. Çok amaçlı salona 6 adet dökme mozaikten yapılmış merdivenle ulaşılır. Giriş kapısı ve pencere doğramaları ahşap malzeme ve özgündür. Arka cephe ön cepheye kıyasla daha sade olup, birinci katta sivri kemerli, zemin katta basık kemerli , bodrumda ise dikdörtgen görünüşlü pencereler mevcuttur. Ayrıca lojman kısmının doğramaları pvc doğrama olarak değiştirilmiştir.

Sol Yan Cephe

Bu cephenin en belirgin özelliğı, merdiven bölümünün öne doğru çıkıntı yaparak daha önde hissedilmesi ve merdiven sahanlığına göre çözümlenmiş pencere düzenidir. Yine bu cephede zemin ve 1.katlarda basık ve sivri kemer düzeni devam etmektedir. Bodrum kat pencereleri

ahşap doğramaları sökülüştür. Ayrıca bodrum kat tuğla duvarlarda 20cm çapında havalandırma için delikler açılmıştır.

Sağ Yan Cephe

Yapıda simetri olması nedeniyle sol yan cepheyle aynı özellikleri göstermektedir. Tüm cephelerde ahşap doğramalarda bozulmalar, sıvada ve boyada çatlama ve dökülmeler, silme ve denizliklerde kırılmalar görülmektedir.

Giriş Kapıları ve Pencereler

Okul giriş kapısı demirden yapılmıştır ve üzerinde işleme ve profiller olup boyadaki dökülmeler hemen göze çarpmaktadır. Bodrum pencerelerinin bir çoğu ve lojman pencereleri haricindeki diğer pencereler ahşap malzeme ve özgündür. Ahşap malzemeler çevre ve hava koşullarında etkisiyle bozulmaya başlamıştır.

Silmeler , Konsollar ve Bezeme Öğeleri

Yapıda pencere altları, üstleri ve saçak altlarında yer alan silmelerde ,dökme mozaikten yapılmış pencere denizliklerinde dökülme ve kırılmalar artmıştır. Giriş cephesinde eğrisel formda taştan yapılmış üzeri sıvalı payanda balkonu taşımakta ve cepheye hareketlilik katmaktadır. Ayrıca ön cephede sütunlar üzerinde yer alan 50x50 cm lik çini panolarda da bozulmalar gözükmetedir.

4.3.3 Strüktür ve Malzeme Kullanımı

Kolon ve Duvarlar

A tipi okul özellikleri taşıyan bu yapıda yapım sistemi betonarmedir. Fakat kolonlar ve bacalar, taşıyıcı ve bölücü olarak yapılan dolu tuğla duvarların içersine gizlenmiştir. Yapının ilk bakışta yığma sistemle yapıldığı izlenimi hakimdir. Bodrum kat dış duvarlar 50 ve 58cm kalınlığında, zemin ve 1.kat duvarları 38cm, bölücü duvarlar ise 27cm kalınlıkta yapıldıkları saptanmıştır.

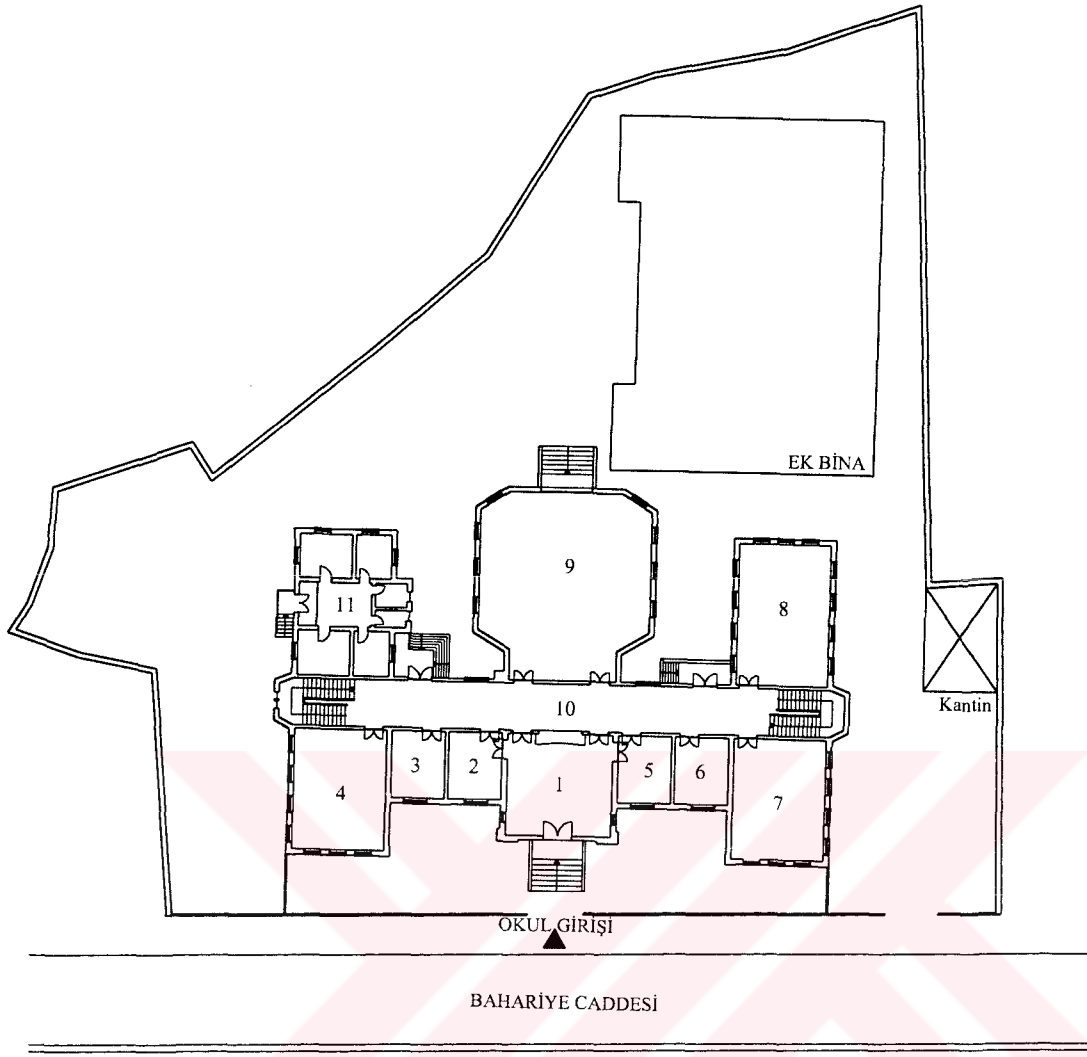
Döşemeler

Yapıdaki tüm döşemeler betonarme olarak yapılmıştır Birinci kat döşemesi 20cm kalınlıkta olup ve koridor ile giriş holünde 30x30cm lik nervürlü kirişler mevcuttur. Zemin kat döşeme kalınlığı ise 25 cm dir ve 30x30cm kirişler kullanılmıştır. Koridor ,merdiven sahanlıkları ve çok amaçlı salonda döşeme malzemesi olarak desenli karo mozaik kullanılmıştır.

Çatı Örtüsü

Okul U tipi plan çatısı betonarme olarak yapılmış olup, çatı çözümü kırma çatı olarak yapılmış ve çatı örtüsünde marsilya kiremit kullanılmıştır. Çok amaçlı salon bölümünde ise farklı bir sistem uygulanmıştır. Mertek ve aşıkların dışında ahşap çatı makasları ile taşınan konstrüksiyonda çelik halatlarla gergi oluşturarak yatay ve düşey yüklerin dengelenmesi sağlanmıştır (Resim 13-14).

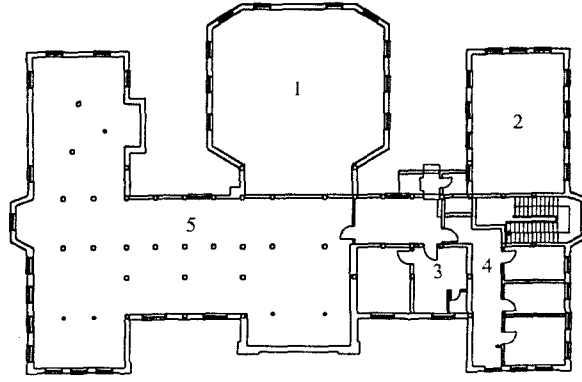

GİRİŞ KAT PLANI

- 1-Giriş Holü +Atatürk köşesi
- 2-Müdür odası
- 3-Rehberlik odası
- 4-Derslik
- 5-Müdür Yardımcısı
- 6-Memur odası
- 7-Derslik
- 8-Derslik
- 9-Çok Amaçlı Salon
- 10-Koridor
- 11-Lojman

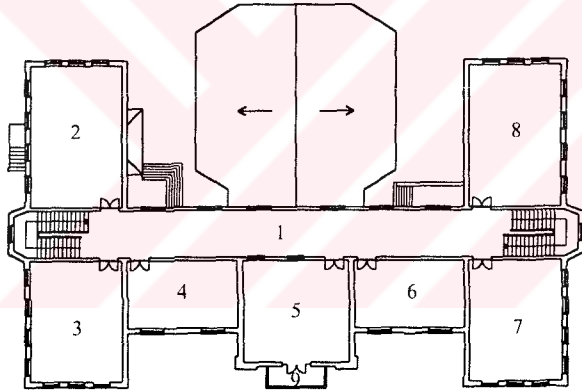
0 5 10 15 20

Şekil 4.2 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu kat planları

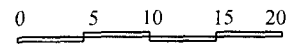
BODRUM KAT PLANI

- 1-Depo
- 2-Depo
- 3-Lojman
- 4-Lojman
- 5-Kazan Dairesi

BİRİNCİ KAT PLANI

- 1-Koridor
- 2-Derslik
- 3-Bilgisayar Sınıfı
- 4-Derslik
- 5-Derslik
- 6-Derslik
- 7-Derslik
- 8-Derslik
- 9-Balkon

Şekil 4.3 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu kat planları

4.4 Restitüsyon

Okulun Restitüsyonu A ve B tipi okul yapılarının ve özelliklerinin tespit edilip elde edilen bulgular ve sonuçları doğrultusunda yapılması önerilmiştir.

Giriş Kat (Zemin Kat) Planı

Rölöve projesindeki Z05 nolu mekanın bodrum kata inen merdiven döşemesinin kapatılmasıyla oluştuğu anlaşılmış olup bu mekan kaldırılmalıdır. Ayrıca özgün çok amaçlı salon planında sahne bölümünün sonradan eklendiği düşünülmektedir. Yeni merdivenin çizilmesi ve sahne bölümünün kaldırılmasıyla planda özgünlük ve bütünlük sağlanmıştır.

Bodrum Kat Planı

Bu kattaki B01 nolu kazan dairesinin özgün projede; zemin katın tekrarı şekilde koridora açılan sınıflardan oluştuğu sanılmaktadır. Aynı şekilde lojman bölümlerinde sonradan eklendiği ve kullanıma açıldığı saptanmıştır. Bu kattaki işleyişin düşeyde simetrik merdivenlerle, yatayda ise uzunlamasına giden koridorla sağlandığı düşünülmektedir. inen merdivenin yapılması, Yapılacak çalışmada derslik mekanlarının oluşturulması ve koridorda ve merdivenlerde bütünlüğün sağlanması plana özgünlüğünü kazandıracaktır.

Cephe Restitüsyonu

Genel olarak tüm cephelerin özgünlüğünü kaybetmediği görülmüştür. Rölöve projesindeki arka cephede dış kısımdan çıkan bacanın sonradan eklendiği, bodrum pencerelerinde ise herhangi bir düzen ve özgünlüğün kalmadığı açıkça görülmektedir. Baca kaldırılmalı ve bodrum pencereleri bir düzen içersine sokulmuştur. Ayrıca bodrum katın arka bahçeden kullanımı iptal edilmiştir.

4.5 Koruma Sorunları

4.5.1 Yapıdaki Bozulmalar ve Nedenleri

1926 yılında ilkokul olarak inşaa edilen okul binası günümüze dek işlevini ve özgünlüğünü korumuştur. Bodrum katı incelediğimiz zaman, geçirmiş olduğu tadilatlar sonucunda özgünlüğünü kaybetmiştir. Kolon ve giriş sistemi tamamen açığa çıkmıştır. İçteki bölücü ve taşıyıcı duvarlar kaldırılmıştır.

Zemin katta ise ek olarak çok amaçlı salona sahne eklenmiştir. Sol koridor tarafındaki bodruma inen merdiven kaldırılarak yerine öğretmenler wc'si yapılmıştır. Birinci kat ise önemli bir müdahale geçirmemiştir.

Tüm pencere ve kapılar ahşap ve özgün malzeme olmasına rağmen bakımsızlıktan, çevresel etkenlerden ve hava koşullarından dolayı bozulmaya başlamıştır. Ayrıca zemin kattaki lojman kısmının pencereleri pvc doğrama olarak değişmiştir. Giriş kapısı ve merdiven korkulukları malzemeleri demirden yapılmıştır, paslanma ve boya eksiklikleri dikkati çekmektedir.

Cephe sistemine gelindiği zaman sıvada çatlaklar ve boyada dökülmeler vardır. Pencere denizlikleri ve silmelerdeki kırılma ve dökülmeleri onarmak gerekmektedir. Bodrum kattaki özgün pencere düzeni ise bu katta işlev değişikliği ve yapılan büyük çaplı tadilat nedeniyle değişmiştir.

Sonuç olarak; yapıda işlev değişikliği, kullanım ve hava şartlarından kaynaklanan; yapının bazı bölümlerindeki özgünlüğün kaybolması ve malzemedeki bozulmalar için koruma kararları alınmalı , müdahale gerektiren kısımlarda onarım ve bakım çalışmaları başlamalıdır.

4.6 Restorasyon

4.6.1 Eklerin Kaldırılması

Bodrum ve Zemin Kat Planındaki Eklerin Kaldırılması

Bodrum kattaki tüm bölücü duvarlar kaldırılmalı ve taşıyıcı sistem açığa çıkartılmalıdır. Z08 nolu wc mekanı kaldırılmalı ve katlar arasında düşey sirkülasyonu sağlamak için zemin kat döşemesinde merdiven yapımı için delik açılmalıdır. Ayrıca çok amaçlı salon bölümündeki sahne sonradan yapılmış ek olduğu için kaldırılmalıdır. Bodrum katın geçirmiş olduğu tadilat sonrası, büyük bir bölümünün kazan dairesi olarak kullanılması ve değiştiği düşünülen ısıtma tesisatı ve radyatör petekleri kaldırılmalı, doğalgaz sistemine geçilmelidir.

Cephedeki Eklerin Kaldırılması

Tüm bodrum kat pencereleri doğramaları sökülmeli, arka cephede dış kısımdan çıkan baca kaldırılmalı ve bu cephede bodrum kata giriş kapısı kapatılmalıdır. Pvc yağmur iniş boruları ve olukları sökülüp yenileri yapılmalıdır.. Zemin katta lojman bölümünün pvc doğramaları ve tüm cephelerdeki bozulmuş olan ahşap doğramalar kaldırılıp, özgün şekline uygun ahşap ahşap doğramalar olarak değiştirilecektir. Dış cephede sıvada bozulma olan yüzeylere raspa

yapılmalı ve analizler sonucuna yeniden sıvanması ve hava şartlarına karşı direncin artırılması ön görülmüştür.

4.6.2 Bütünleme Önerileri

Planda Önerilen Bütünleme

Bodrum katta, yapının özgün hali ve kullanımı doğrultusunda planlama yapıp; sınıf duvarları yeniden örülmeli, koridorda süreklilik sağlanarak yapının sol kısmında bodrum kata inene merdiven yapılarak yapıda düşey sirkülasyon ve simetri sağlanmalıdır. Bozulan kapı ve pencere doğramaları özgün malzeme ahşaptan yeniden imal edilmelidir. Ayrıca özgün döşeme malzemesi desenli karo mozaik tüm birimlerde uygulanmalıdır. Ayrıca zemin kattaki çok amaçlı salon bölümündeki sahne, simetriyide sağlayarak yeniden düzenlenmelidir. Bodrum katta yeni bir kazan dairesi ve depo bölümü tasarlanmalı, kaldırılan ısıtma tesisatına alternatif olarak doğalgaz sistemi düşünülmelidir.

Cephede Önerilen Bütünleme

Tüm bodrum kat pencereleri özgün boyutlarda ve ahşap malzemeden demir parmaklıklı olarak yeniden yapılmalıdır. Zemin ve birinci kattaki tüm ahşap pencere ve kapı doğramalarının onarımı ve yenilemesi yapılmalıdır. Demir giriş kapısı boyanmalı, tüm denizlik ve silmeler onarılmalıdır. Yapılan raspa sonucunda sıva yapılmalı ve tüm cephe yeniden boyanmalıdır. Ayrıca tüm bina giriş merdiven basamakları ve parapetleri onarılmalı, bahçe duvarı ve korkulukları da yeniden boyanmalıdır.

4.6.3 Sağlamaştırma

Strüktürel Sağlamaştırma

Bodrum katta açığa çıkarılan kolonlar ile döşeme ve tavandaki kirişlerdeki tespit edilen donatı eksiklikleri yer yer donatı eklenerek giderilmeli kaynakları yapılmalı , kalıpları hazırlanarak beton dökülmeli ve taşıyıcı sistem güçlendirilmelidir. Bölücü ve taşıyıcı sınıf duvarları özgün malzeme dolu tuğla duvardan ve taşıyıcı nitelikte olanlar 38cm kalınlıkta, bölücü nitelikte olan duvarlar ise 27cm kalınlıkta yapılmalıdır.. Bodrum kata yapılan yeni merdiven için statik hesaplar yapıp taşıyıcı önlemler alınmalıdır. Zemin kat çok amaçlı salon bölümünün çatı konstrüksiyonunda ahşap çatı makasları ve çelik halatlı gergilerin bakımı yapılmalı ve boyanmalıdır.

Malzeme Sağlamlaştırması

Bodrum katta dış duvarlarda tuğla malzemede temizleme işlemleri yapılmalı, eksik ve kırık tuğlalarda aynı boyutta yenileri ile değiştirilmelidir. Ahşap doğramadaki çürümüş ve yağlı boya ile boyanmış kısımlar temizlenip, macunlama ve ilaçlama işlemiyle iyileştirilip yeniden boyanmalıdır. Çatı sistemindeki ahşap konstrüksiyonun bakımı yapılarak çatıdaki kırık olan marsilya kiremitler yenileri ile değiştirilmelidir.

4.6.4 Yeniden İşlevlendirme

Günümüzde ilköğretim okulu olarak kullanılan binanın işlevinin devam etmesi gerektiği kararı alınmıştır. Bodrum katın gerek özgünlüğün devam etmesi gerekse yapının bulunduğu bölgenin eğitim ihtiyaçları ve yapılacak yeni planlama doğrultusunda eğitim bölümleri olarak kullanılmasına karar verilmiştir. Ayrıca zemin ve birinci katlarda herhangi bir işlev değişikliğine gidilmemesi , yani yapının işlevini ilköğretim okulu olarak devam ettirmesi uygun görülmüştür.

5 SONUÇ

Cumhuriyet'in ilk yılları eğitim alanında yapılan reformlar ve yenilenme hareketleri; kısa bir süreçte temel eğitim olan ilköğretim okullarının yapısını gerektirmiştir. Bu amaçla dönemin mimari özelliklerini yansıtan ve Osmanlı mimarlığından izler taşıyan bu yapıların, Cumhuriyet döneminde ve daha sonraki dönemlerde; belirlenen ve hazırlanan bir tip proje doğrultusunda yapımları gerçekleşmiştir. Araştırmamız kapsamında; İstanbul ilinde bulunan ve 1923 – 1938 yılları arasında inşa edilmiş 2 değişik tip okul projesi tespit edilmiştir. Cumhuriyet döneminde farklı bölgelerde uygulanan bu okul tiplerinin mimarisinin oluşumu hem toplumun yaşam biçiminden hem de dönemin ekonomik, politik ve siyasi gelişmelerinden etkilenmiştir.

Okullarda yaptığımız incelemeler sonucu; okulların mimari özellikleri ve mekanların kullanım özellikleri belirlenmiş ve elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Yeni kurulmakta olan bir eğitim politikası sonucu ilköğretim kurumlarının işlevsel gereksinimleri zamanın ihtiyacına göre planlanmış, gelecekteki değişim ve gelişimler göz önünde bulundurulmamıştır. Ayrıca dönemin mimari akımı, I. Ulusal mimarlığın önemli bir özelliği olan cephelerin biçimlenişi simetri ve geçmiş dönemlerdeki mimari özelliklerin bu cephelerde kullanılarak ön plana çıkarılması sonucu planlamaya yeterli derecede önem verilmemiş, mekansal kurgu ikinci planda yer almıştır.

Günümüzde bu okul yapılarında işlevin ihtiyacı karşılayamamasından dolayı bir takım ekler ve birimler oluşturulmuştur. Yapılan bu eklentiler yapının özgünlüğünü ve mimarisini olumsuz yönde etkilemiştir.

Tez çalışmamızın önemli bir bölümünü oluşturan Ahmet Emin Yalman İlköğretim okulu, geçirmiş olduğu tadilat ve yapılan müdahaleler sonucunda günümüze özgün bir biçimde ulaşmış ender yapılardandır. Özgün nitelikleriyle karşımıza çıkan bu yapının ayrıntılı mimari analiz ve tespit çalışmaları, kapsamlı rölöve projeleri ile restorasyon ve restitüsyon öneri projeleri hazırlanmıştır. Yapılan tüm çalışmalar sonucunda koruma sorunları ve değerlendirme önerileri tartışılarak, çözümler getirilmeye çalışılmış ve belgeleme yapılmıştır.

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z. (1998), Mimar Sinan'ın Eğitim Yapıları, Vakıflar Genel Müdürlüğü, İstanbul
- Aksoy, Ö. (1968) Osmanlı Devri İstanbul Sıbyan Mektepleri Üzerine Bir İnceleme, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul.
- Anonim (1998), İstanbul Eğitim Belgeseli, İstanbul Milli Eğitim Bakanlığı.
- Aslanoğlu, İ. (1980), 1923-38 Dönemi Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Ankara.
- Bülbül, S. (1991), Eğitim Planlanması ve Harcamaları, M.E.B, İstanbul.
- Cantay, T. (1998), Fetihten Mimar Sinan'a Kadar Osmanlı Sanatı, Vakıflar Genel Müdürlüğü.
- Cantay, T. (1998), İstanbul'un Fethine Kadar Osmanlı Sanatı, Vakıflar Genel Müdürlüğü.
- Erdem, N. A., (1979) İstanbul İlinden Örneklerle Cumhuriyet Dönemi İlkokulları, İTÜ.
- Ergin, O. Türk Maarif Takvimi, 5 Cilt, İstanbul:1939-1943
- Sakaoğlu, N. (1991) Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Suher, H. İlkokulların İnşa Tarzı, Bunların Sağlık ve Teknik Yönlerden İncelenmesi, İTÜ Mimarlık Fakültesi.
- Tanyeli, U. Modern Mimarlık, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi.
- Tapan, M. Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi.
- Tekeli, İ. & İlkin, S. (1997) Mimar Kemalettin'in Yazdıkları, Şevki Vanlı Mim.Vakfı Ankara.
- Yavuz, Y. (1981), Mimar Kemaletin ve Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Ankara.

EKLER**Ek 1: İstanbul İlköğretim Okullarının Kuruluş Sıralaması**

OKULUN ADI	İLÇESİ	KURULUŞ
Burgaz Ada İlköğretim Okulu	Adalar	1923
Kınalı Ada İlköğretim Okulu	Adalar	1923
Nakkaş İlköğretim Okulu	Çatalca	1923
Yassören İlköğretim Okulu	Çatalca	1923
Ferhatpaşa İlköğretim Okulu	Çatalca	1923
Vezneciler İşitme Engelliler İlköğretim Okulu	Eminönü	1923
Ergonokon İlköğretim Okulu	Eyup	1923
B. Halkalı İlköğretim Okulu	K.Çekmece	1923
Kağıthane Merkez İlköğretim Okulu	Kağıthane	1923
Türkan Efe İlköğretim Okulu	Sarıyer	1923
Kumköy İlköğretim Okulu	Sarıyer	1923
Turgut Reis İlköğretim Okulu	Silivri	1923
Akören İlköğretim Okulu	Silivri	1923
Kamiloba İlköğretim Okulu	Silivri	1923
Sayalar Köyü İlköğretim Okulu	Silivri	1923
Kabakoz İlköğretim Okulu	Şile	1923
Ali Ülker İlköğretim Okulu	B.Paşa	1924
Paşabahçe İlköğretim Okulu	Beykoz	1924
Çakıl İlköğretim Okulu	Çatalca	1924
Hadımköy İlköğretim Okulu	Çatalca	1924
Genç Osman İlköğretim Okulu	Fatih	1924
Yedikule İlköğretim Okulu	Fatih	1924
Bostancı Atatürk İlköğretim Okulu	Kadıköy	1924
Göztepe İlköğretim Okulu	Kadıköy	1924
Yayalar İlköğretim Okulu	Pendik	1924
Damandıra İlköğretim Okulu	Silivri	1924

Kurfallı İlköğretim Okulu	Silivri	1924
Celaliye İlköğretim Okulu	Silivri	1924
Fener Köyü İlköğretim Okulu	Silivri	1924
Ortaköy Sezin Öztaş İlköğretim Okulu	Silivri	1924
Kestanelik İlköğretim Okulu	Çatalca	1925
Aydınlar İlköğretim Okulu	Çatalca	1925
Ortakçılar İlköğretim Okulu	Eyüp	1925
Garipçe Köyü İlköğretim Okulu	Sarıyer	1925
Değirmenköy Fevzipaşa İlköğretim Okulu	Silivri	1925
Selimpaşa İlköğretim Okulu	Silivri	1925
Feriköy İlköğretim Okulu	Şişli	1925
Ş.Öğ. Sevdâ Akdoğan İlköğretim Okulu	Ümraniye	1925
Sultantepe İlköğretim Okulu	Üsküdar	1925
Anadolu Feneri İlköğretim Okulu	Beykoz	1926
Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu	Beyoğlu	1926
Sazlıbosna İlköğretim Okulu	Çatalca	1926
Akşemsettin İlköğretim Okulu	Fatih	1926
Sazlıbosna İlköğretim Okulu	Çatalca	1926
Akşemsettin İlköğretim Okulu	Fatih	1926
Silivri Kapı İlköğretim Okulu	Fatih	1926
Şeyhülislam Hayri Efendi İlköğretim Okulu	Fatih	1926
Taşoluk İlköğretim Okulu	G.O.Paşa	1926
Tayakadın Köyü İlköğretim Okulu	G.O.Paşa.	1926
Erenköy İlköğretim Okulu	Kadıköy	1926
Paşaköy İlköğretim Okulu	Kartal	1926
Dolayoba İlköğretim Okulu	Pendik	1926
Kurtköy İlköğretim Okulu	Pendik	1926
Gümüşdere Köyü İlköğretim Okulu	Sarıyer	1926
Y.Çanta A. Akbulut İlköğretim Okulu	Silivri	1926
Sabiha Hamdi Türkay İlköğretim Okulu	Ümraniye	1926
Kandilli İlköğretim Okulu	Üsküdar	1926

Kılıçlı İlköğretim Okulu	Beykoz	1927
Kabakça İlköğretim Okulu	Çatalca	1927
Hacılipaşa İlköğretim Okulu	Eyüp	1927
Hırka-ı Şerif İlköğretim Okulu	Fatih	1927
Yeniköy İlköğretim Okulu	G.O.Paşa	1927
Mehmet Yarangümeli İlköğretim Okulu	K.Çekmece	1927
Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	Kadıköy	1927
Eczacıbaşı İlköğretim Okulu	Kartal	1927
Tadıköy İlköğretim Okulu	Silivri	1927
Seymen Köyü İlköğretim Okulu	Silivri	1927
Demirtaşpaşa İlköğretim Okulu	Şile	1927
Ağva İlköğretim Okulu	Şile	1927
Maçka İlköğretim Okulu	Şişli	1927
Kuzguncuk İlköğretim Okulu	Üsküdar	1927
Ahmediye Doğu İlköğretim Okulu	B.Çekmece	1928
Esenyurt Cumhuriyet İlköğretim Okulu	B.Çekmece	1928
Kavaklı İlköğretim Okulu	B.Çekmece	1928
Yakuplu İlköğretim Okulu	B.Çekmece	1928
Mahmut Şevket Paşa İlköğretim Okulu	Beykoz	1928
İzeetin İlköğretim Okulu	Çatalca	1928
Okali İlköğretim Okulu	Çatalca	1928
Ovayenice İlköğretim Okulu	Çatalca	1928
Subaşı İlköğretim Okulu	Çatalca	1928
Durusu İlköğretim Okulu	Çatalca	1928
Karaburun İlköğretim Okulu	Çatalca	1928
Yeşilbayır İlköğretim Okulu	Çatalca	1928
Kadırga İlköğretim Okulu	Eminönü	1928
Atışalan İlköğretim Okulu	Esenler	1928
Göktürk İlköğretim Okulu	Eyüp	1928
Odayeri İlköğretim Okulu	Eyüp	1928
Kısırkaya İlköğretim Okulu	Sarıyer	1928

Büyük Çavuşlu İlköğretim Okulu	Silivri	1928
Çayırdere Köyü İlköğretim Okulu	Silivri	1928
Teke İlköğretim Okulu	Şile	1928
Ahmetli İlköğretim Okulu	Şile	1928
Ayazağa İlköğretim Okulu	Şişli	1928
Talatpaşa İlköğretim Okulu	Şişli	1928
Doğu Sanayi İlköğretim Okulu	B.Evler	1929
Şenlikköy İlköğretim Okulu	Bakırköy	1929
Hasköy İlköğretim Okulu	Beyoğlu	1929
Cihangir İlköğretim Okulu	Beyoğlu	1929
Elbasan İlköğretim Okulu	Çatalca	1929
Hallaçlı İlköğretim Okulu	Çatalca	1929
Boyalık İlköğretim Okulu	Çatalca	1929
Kurtdoğmuş Köyü İlköğretim Okulu	Pendik	1929
Recaizade Ekrem İlköğretim Okulu	Sarıyer	1929
Hüseyinli Köyü İlköğretim Okulu	Ümraniye	1929
Karağaç İlköğretim Okulu	B.Çekmece	1930
Kartaltepe İlköğretim Okulu	Bakırköy	1930
Rami İlköğretim Okulu	Eyüp	1930
Yavuzselim İlköğretim Okulu	Fatih	1930
Kayabaşı İlköğretim Okulu	K.Çekmece	1930
Büyük Kılıçlı Köyü İlköğretim Okulu	Silivri	1930
Hüseyin Rahmi Gürpınar İlköğretim Okulu	Adalar	1931
Firuzköy İlköğretim Okulu	Avcılar	1931
Şamandıra İlköğretim Okulu	Beykoz	1931
Sururi İlköğretim Okulu	Beyoğlu	1931
Çanakça İlköğretim Okulu	Çatalca	1931
Mimar Sinan İlköğretim Okulu	Eminönü	1931
İbrahim Aladdin Gövsa İlköğretim Okulu	Fatih	1931
Emirli Köyü İlköğretim Okulu	Pendik	1931
Kavaklı İlköğretim Okulu	Silivri	1931

Beyciler M.Sönmez İlköğretim Okulu	Silivri	1931
İshakağa İlköğretim Okulu	Beykoz	1932
Bozhane İlköğretim Okulu	Beykoz	1932
Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Beykoz	1932
Taksim İlköğretim Okulu	Beyoğlu	1932
Muratbey İlköğretim Okulu	Çatalca	1932
Binkılıç İlköğretim Okulu	Çatalca	1932
Eyüp Merkez İlköğretim Okulu	Eyüp	1932
Çapa İlköğretim Okulu	Fatih	1932
Hekimoğlu Ali Paşa İlköğretim Okulu	Fatih	1932
Katip Çelebi İlköğretim Okulu	Fatih	1932
Ulubathı Hasan İlköğretim Okulu	Fatih	1932
Moda İlköğretim Okulu	Kadıköy	1932
Piri Mehmet Paşa İlköğretim Okulu	Silivri	1932
Gazi Paşa İlköğretim Okulu	Z.Burnu	1932
Arif Şenel İlköğretim Okulu	Bakırköy	1933
Namık Kemal İlköğretim Okulu	Beyoğlu	1933
İkbaliye İlköğretim Okulu	Kadıköy	1933
Merkez İlköğretim Okulu	Pendik	1933
Yeniköy İlköğretim Okulu	Sarıyer	1933
Hürriyeti Ebediyye İlköğretim Okulu	Şişli	1933
Alibahadır İlköğretim Okulu	Beykoz	1934
Kurtuluş İlköğretim Okulu	Şişli	1934
Okçu Musa İlköğretim Okulu	Beyoğlu	1935
Gedikpaşa İlköğretim Okulu	Eminönü	1935
Nişancı Mehmet Paşa İlköğretim Okulu	Fatih	1935
Sıra Pınar Köyü İlköğretim Okulu	Ümraniye	1935
Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Bakırköy	1936
Ziya Ünsel İlköğretim Okulu	Beykoz	1936
Dursunköy İlköğretim Okulu	Çatalca	1936
Riyaziyece Salih Zeki İlköğretim Okulu	Fatih	1936

Çeltik Köyü İlköğretim Okulu	Silivri	1936
Gazitepe Köyü İlköğretim Okulu	Silivri	1936
Karamandere İlköğretim Okulu	Çatalca	1937
Gökçeali S.A.Ş İlköğretim Okulu	Çatalca	1938
Koçullu Köyü İlköğretim Okulu	Ümraniye	1938

Ek 2: Resimler

Resim 1 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu girişi

Resim 2 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu giriş cephesi

Resim 3 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu arka cephe

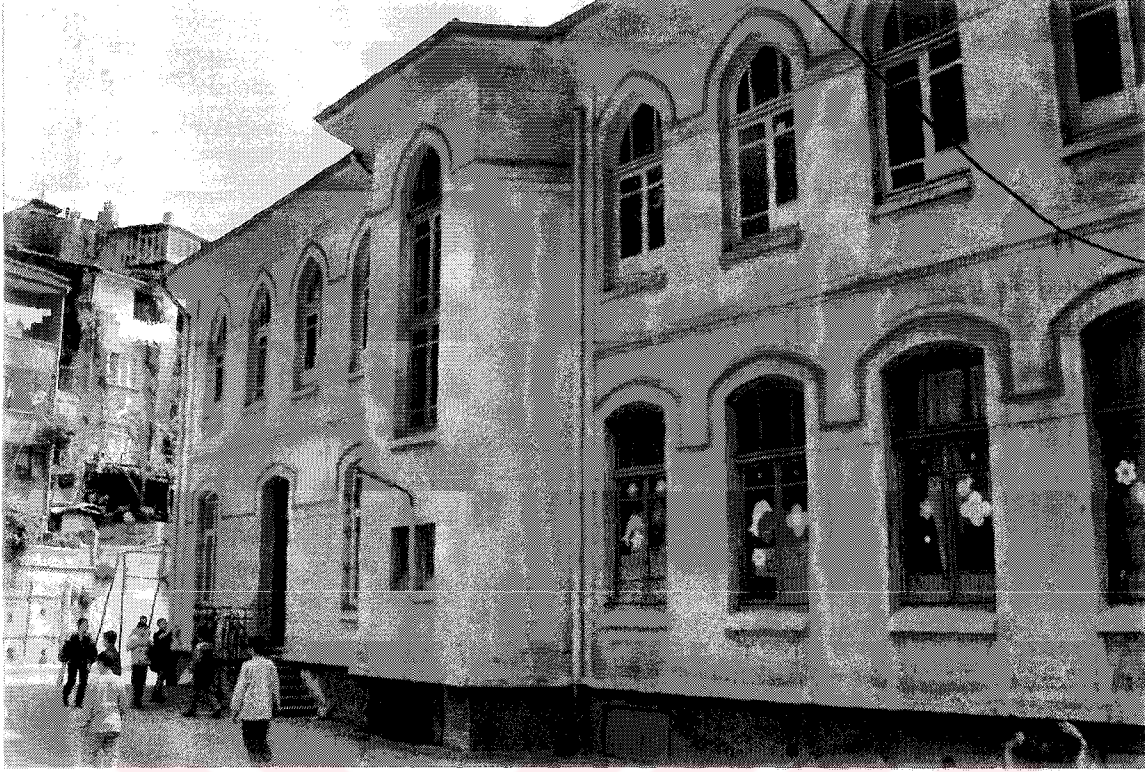
Resim 4 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu arka cephe

Resim 5 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu ön cephe köşe

Resim 6 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu giriş kapısı üstü

Resim 7 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu sol yan cephe

Resim 8 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu giriş kapısı

Resim 9 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu ek binadan bakış

Resim 10 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu sol yan cephe

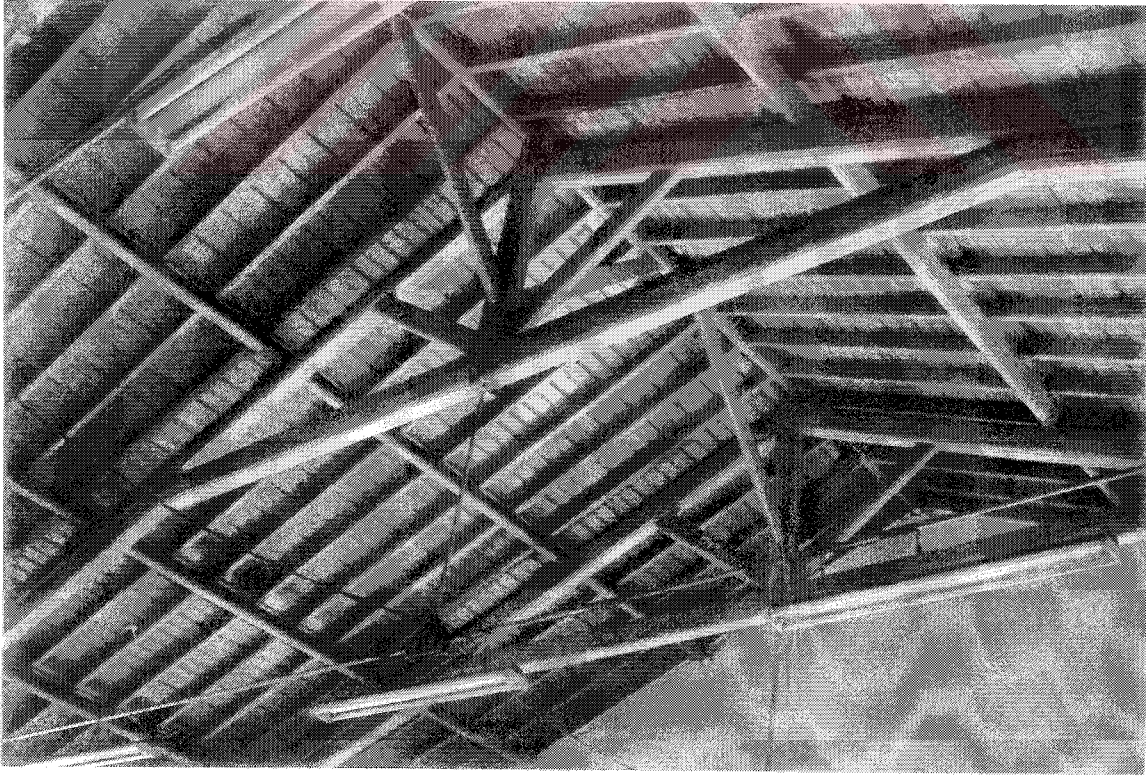
Resim 11 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu giriş kapısı

Resim 12 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu sınıf

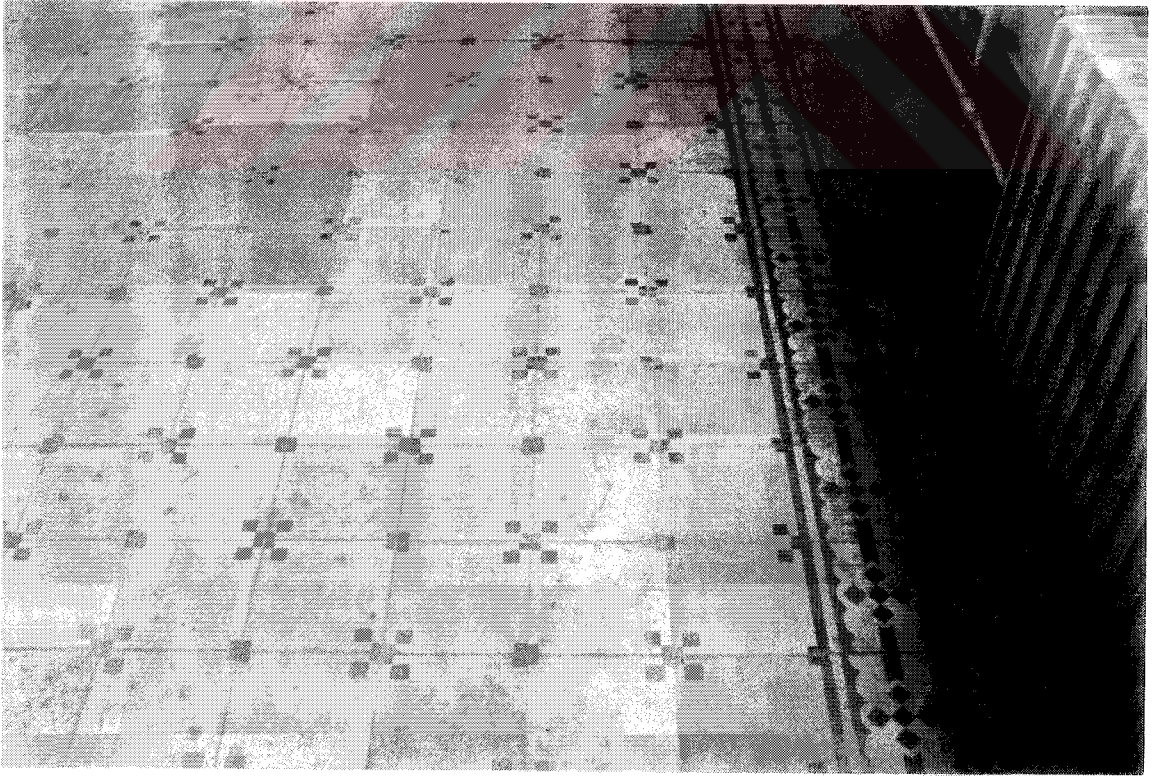
Resim 13 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu çok amaçlı salon

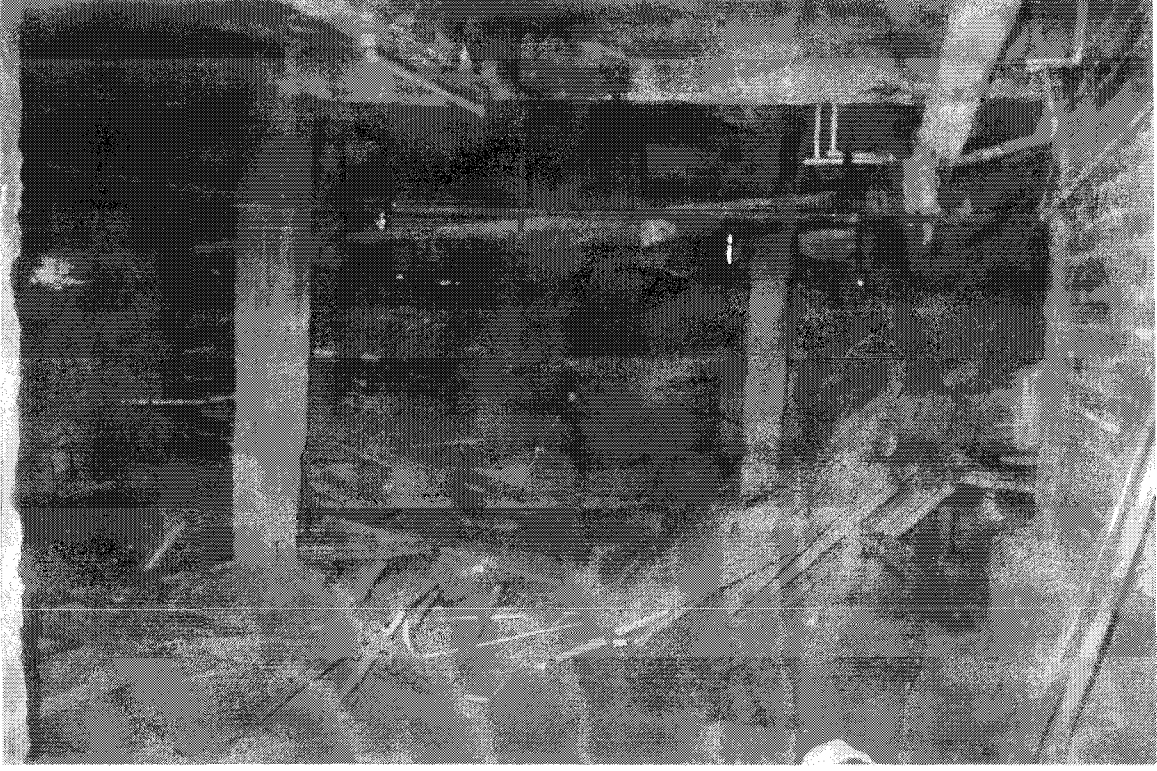
Resim 14 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu çok amaçlı salon çatı detayı

Resim 15 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu merdiven

Resim 16 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu döşeme detayı

Resim 17 Ahmet Emin Yalman İlköğretim okulu Bodrum Kat Kazan Dairesi

Resim 18 Ahmet Emin Yalman İlk. Okulu Bodrum Kat Kolon ve Kirişler

Resim 19 Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu Birinci Kat Koridoru

Resim 20 Ahmet Emin Yalman İlk. Okulu Çok Amaçlı Salon Kapısı

Resim 21 Ahmet Emin Yalman İlk. Okulu Sınıf Kapısı Görünüşü

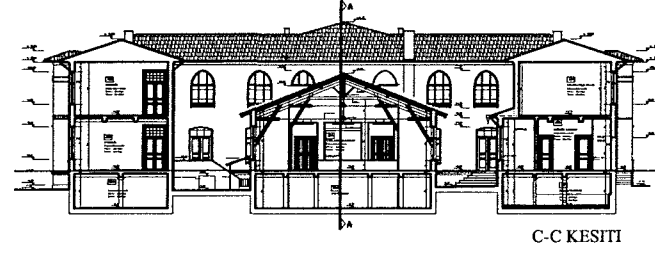
Resim 22 Ahmet Emin Yalman İlk. Okulu Giriş Cephesi Balkon Görünüşü

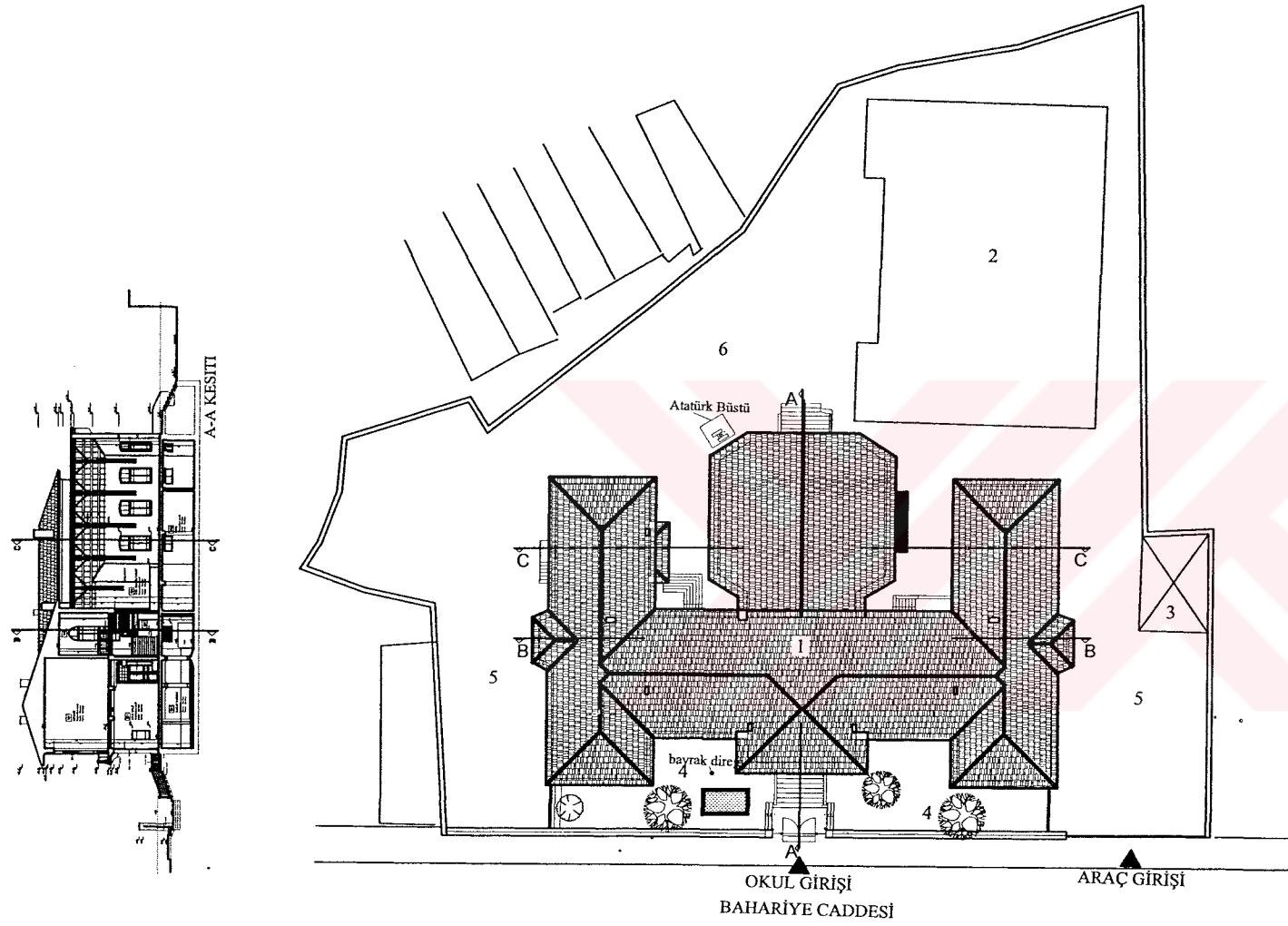
Resim 23 Ahmet Emin Yalman İlk Okulu Pencere Görünüşü

Ek 3: Rölöve

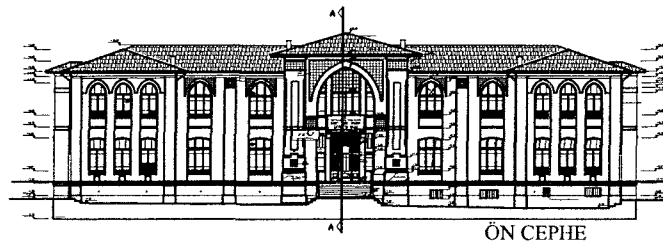
Y.C. YÜREKÖĞRETİM KURULU
BOKSİYASYON MERKEZİ

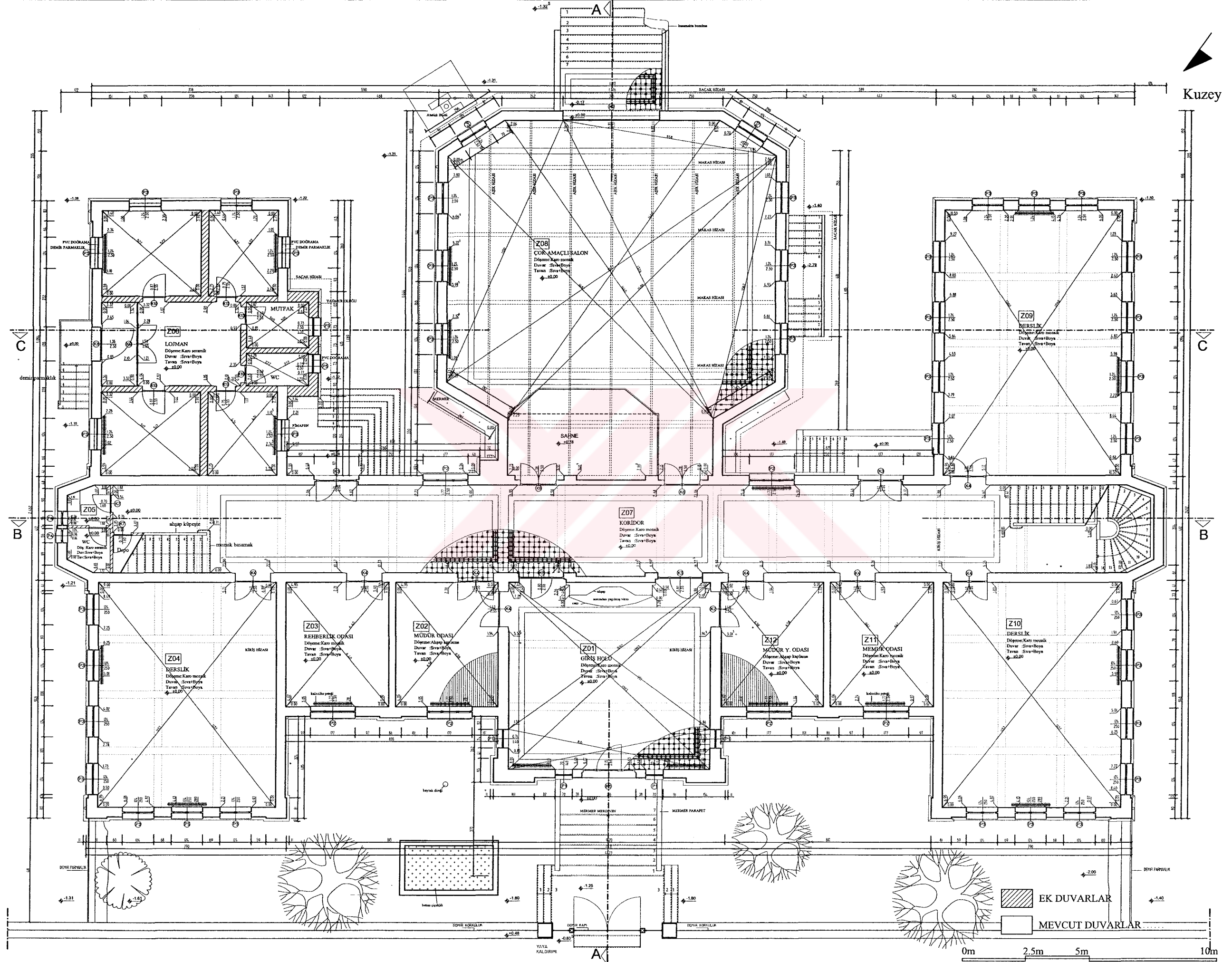
Kuzey

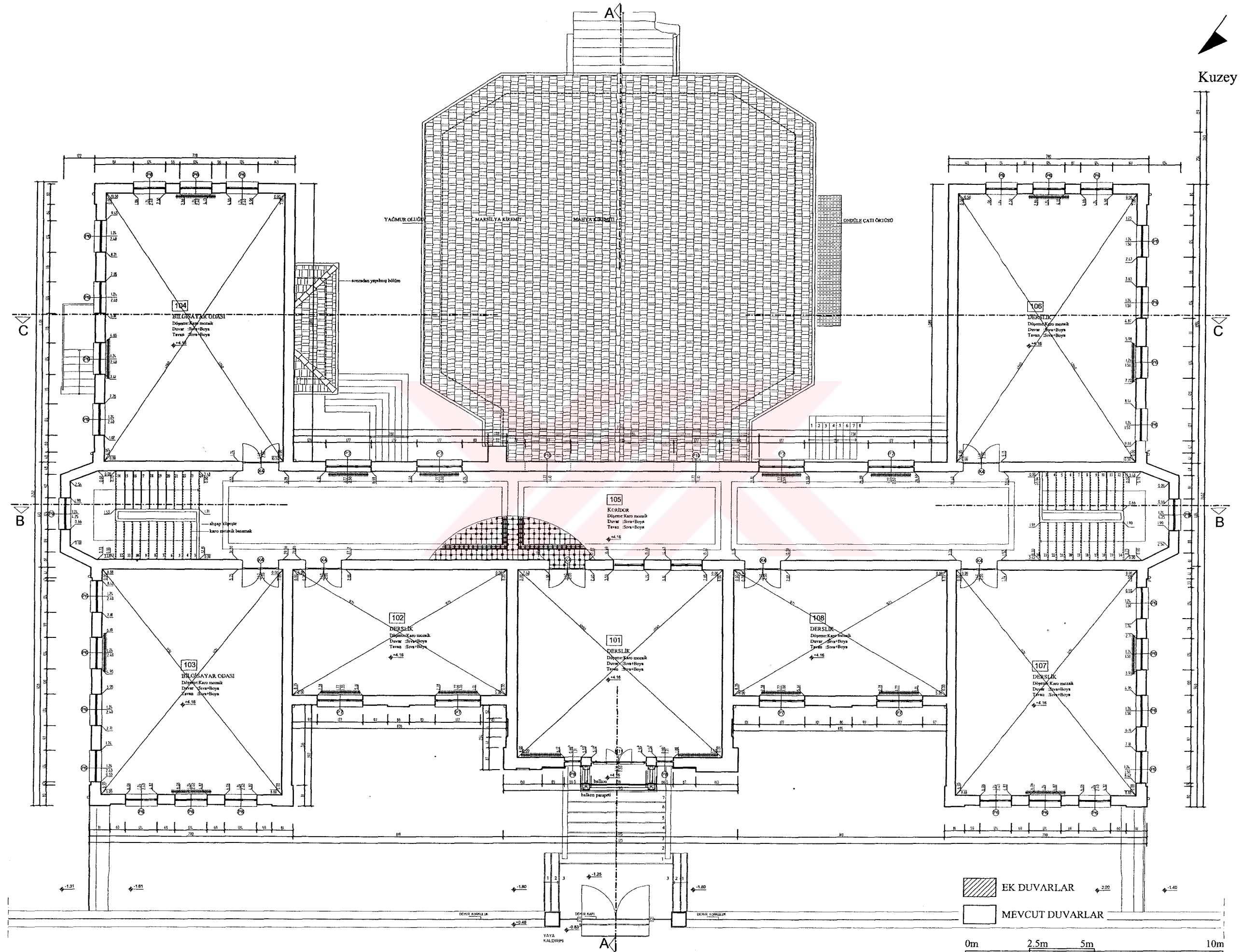

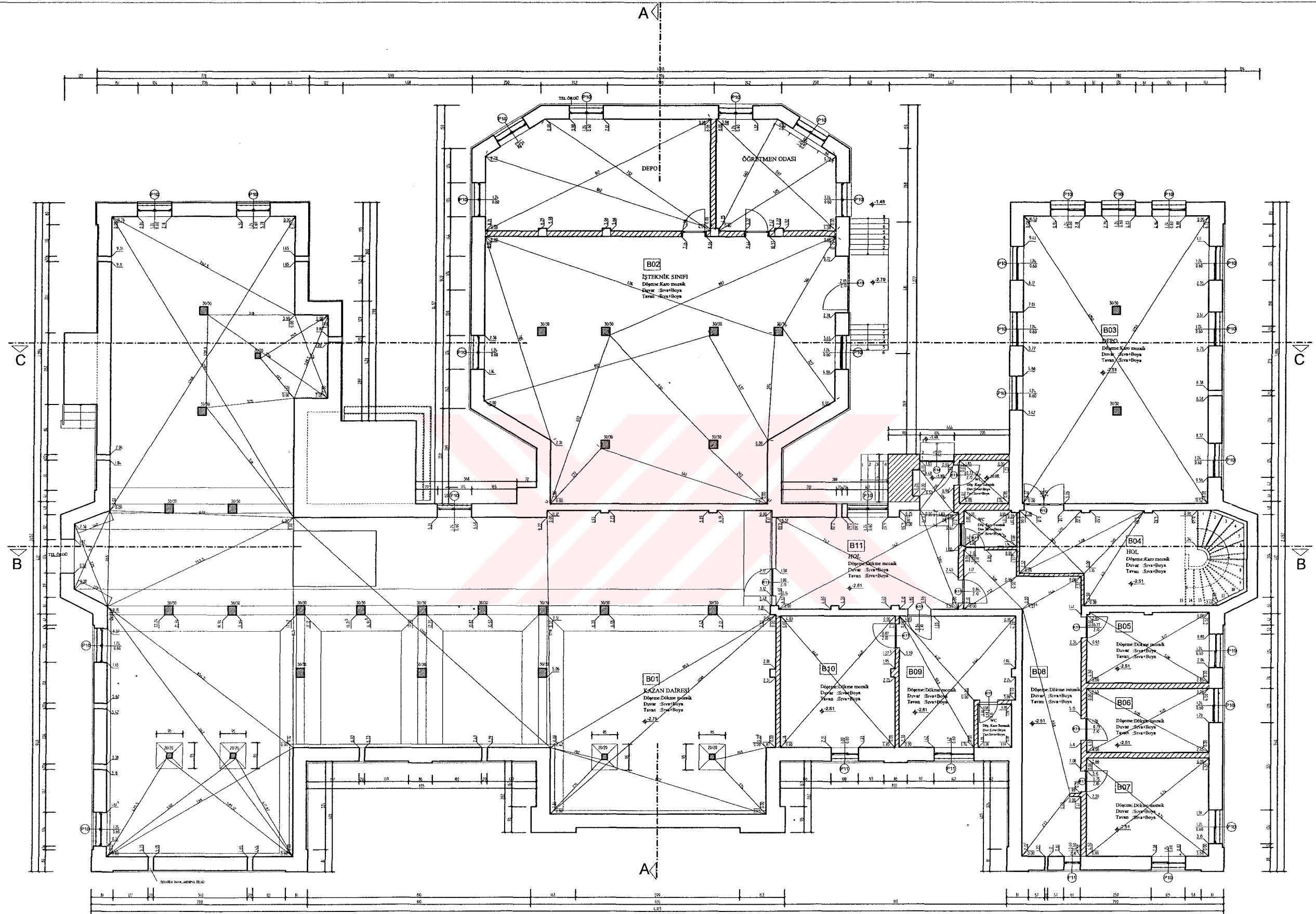
1-Ahmet Emin Yalman İlköğretim Okulu
2-Ek İlkokul Binası
3-Kantin
4-Ön Bahçe
5-Yan Bahçe
6-Arka Bahçe

0m 2.5m 5m 10m

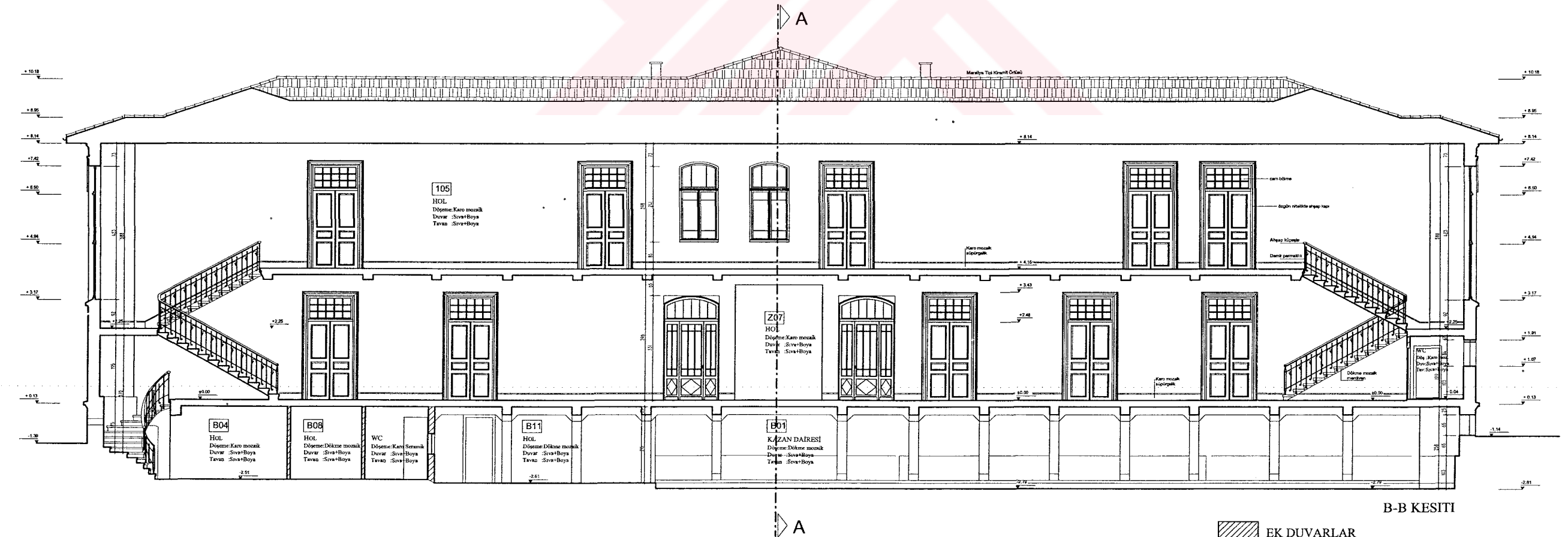
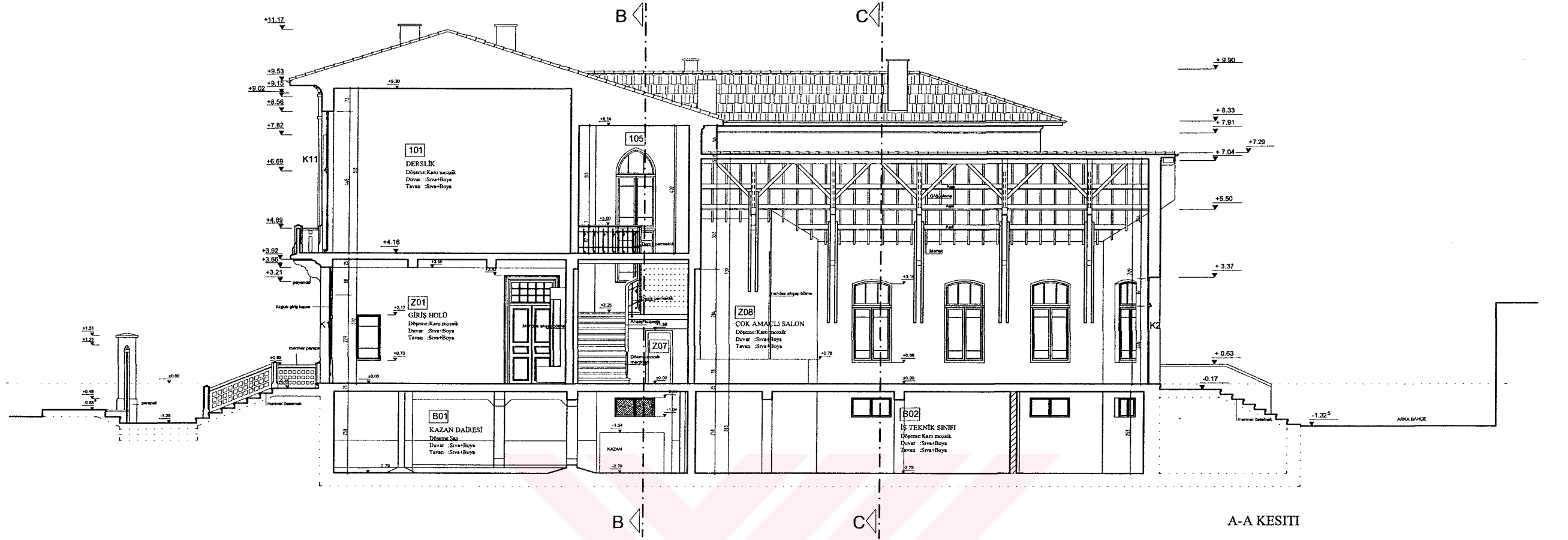

■ EK DUVARLAR

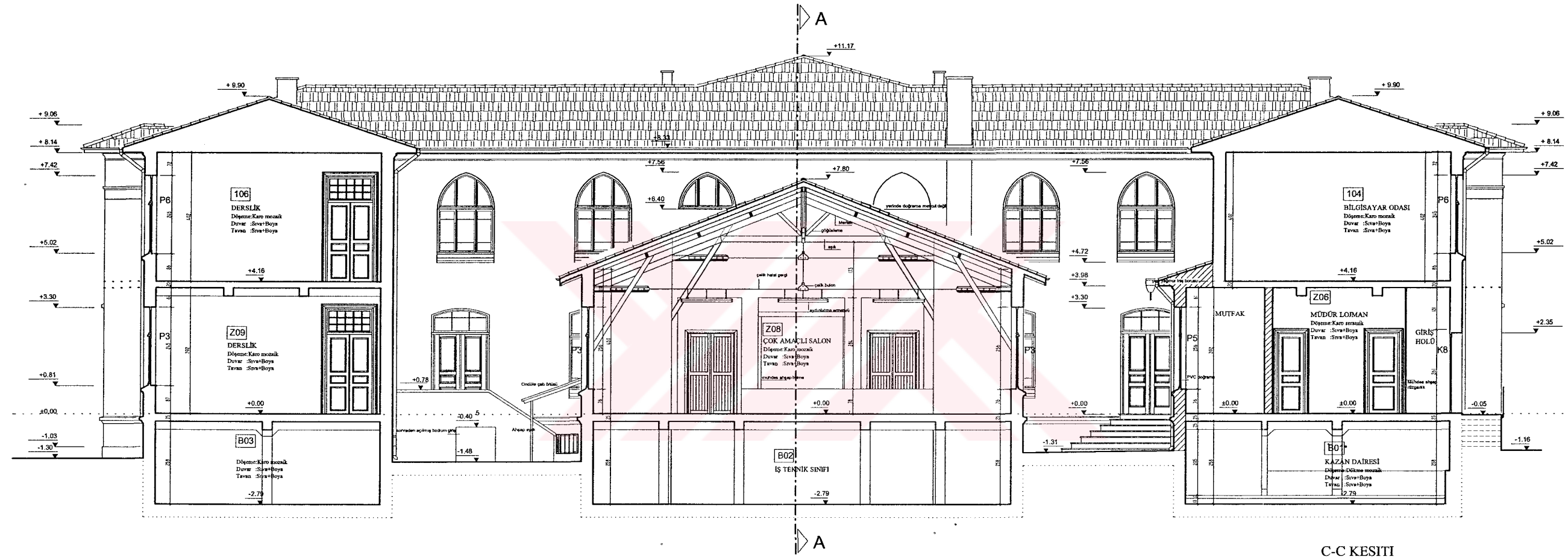
□ MEVCUT DUVARLAR

0m 2.5m 5m 10m

EK DUVARLAR
 MEVCUT DUVARLAR

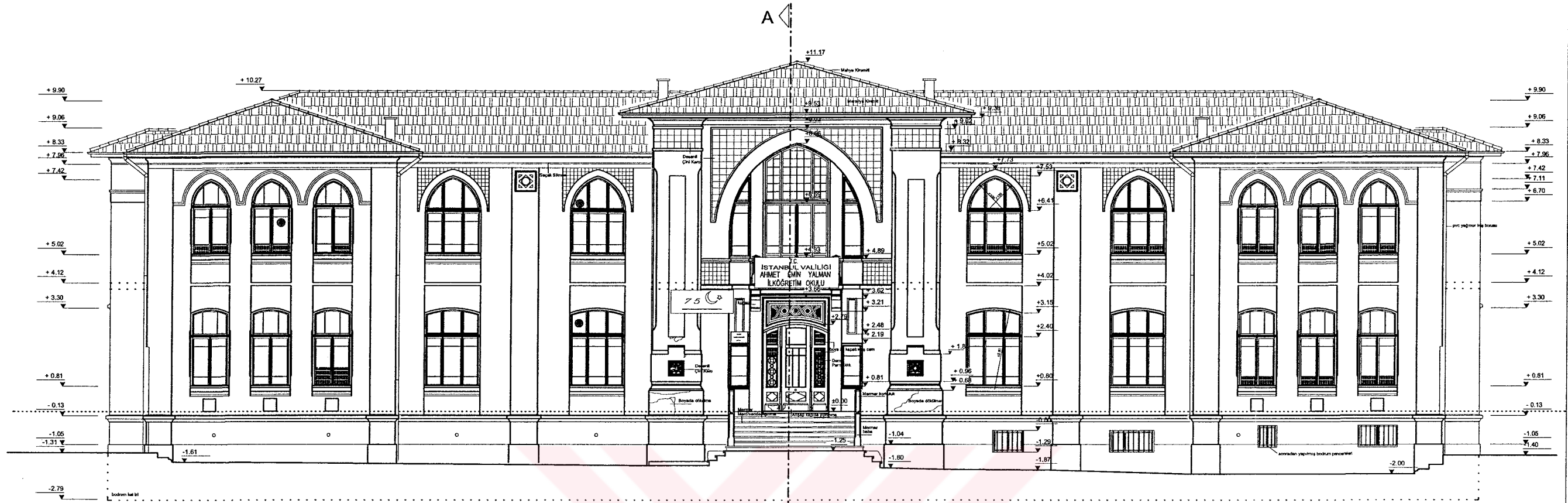
0m 2.5m 5m 10m

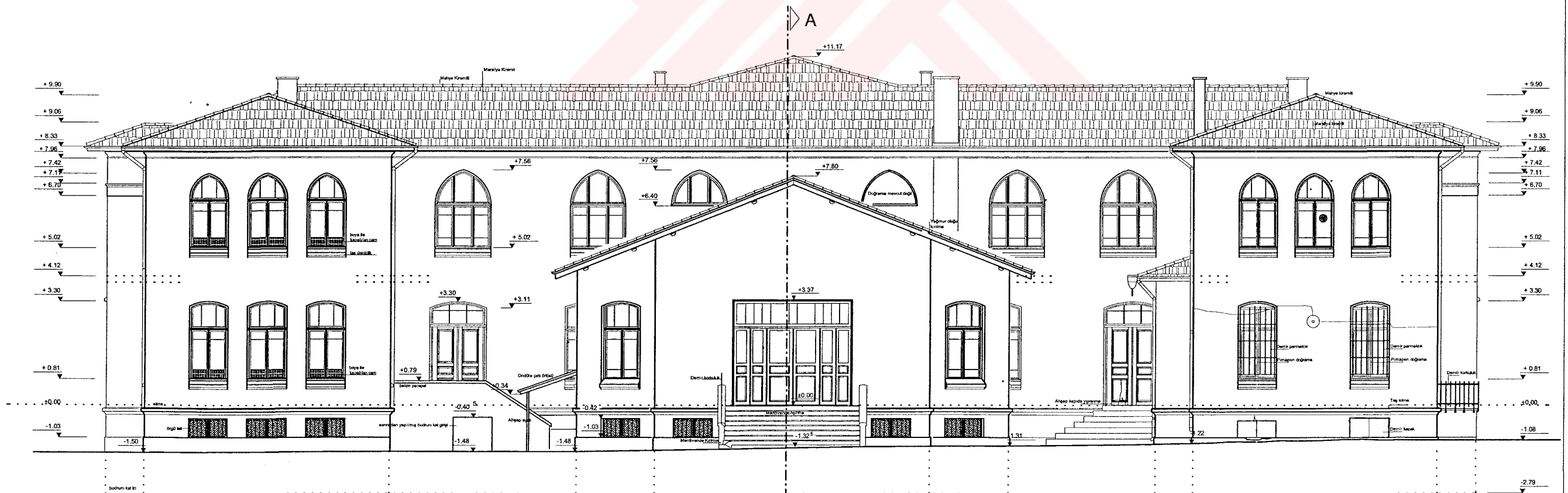
C-C KESİTİ

 EK DUVARLAR
 MEVCUT DUVARLAR

0m 2.5m 5m 10m

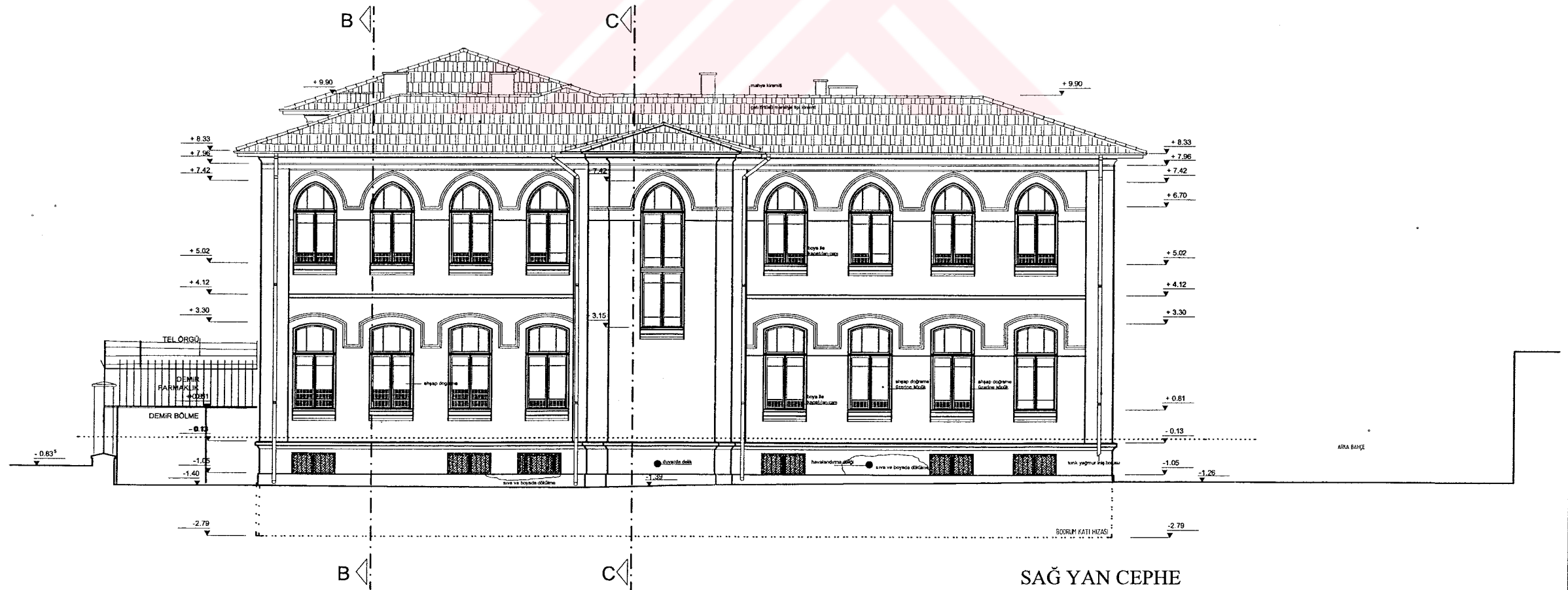
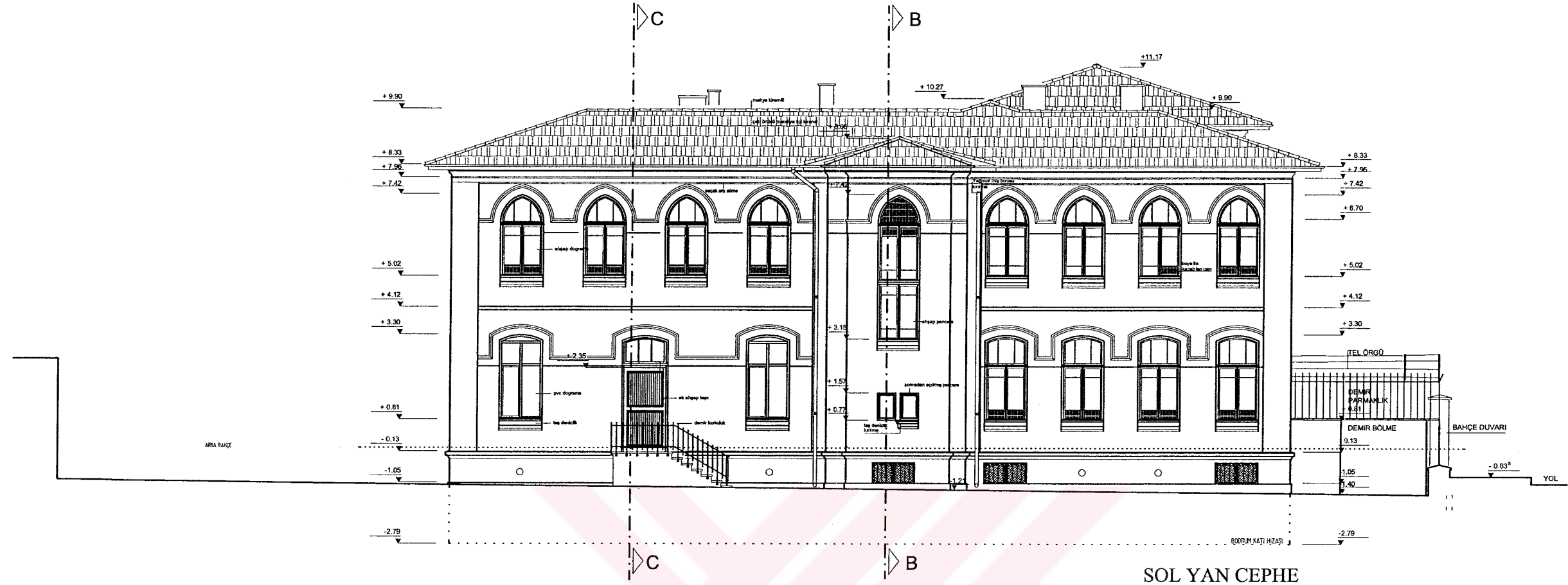

ÖN CEPHE

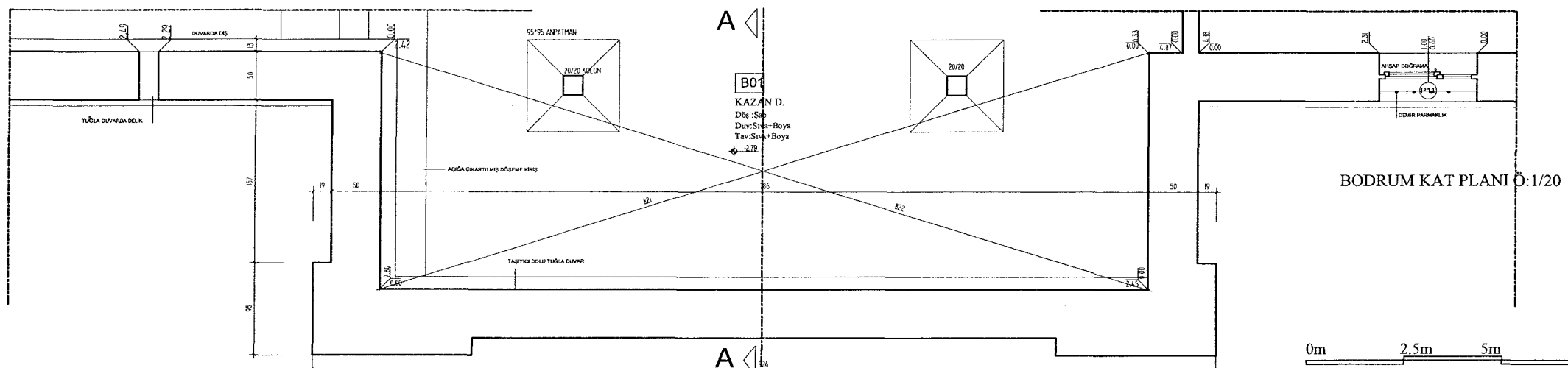
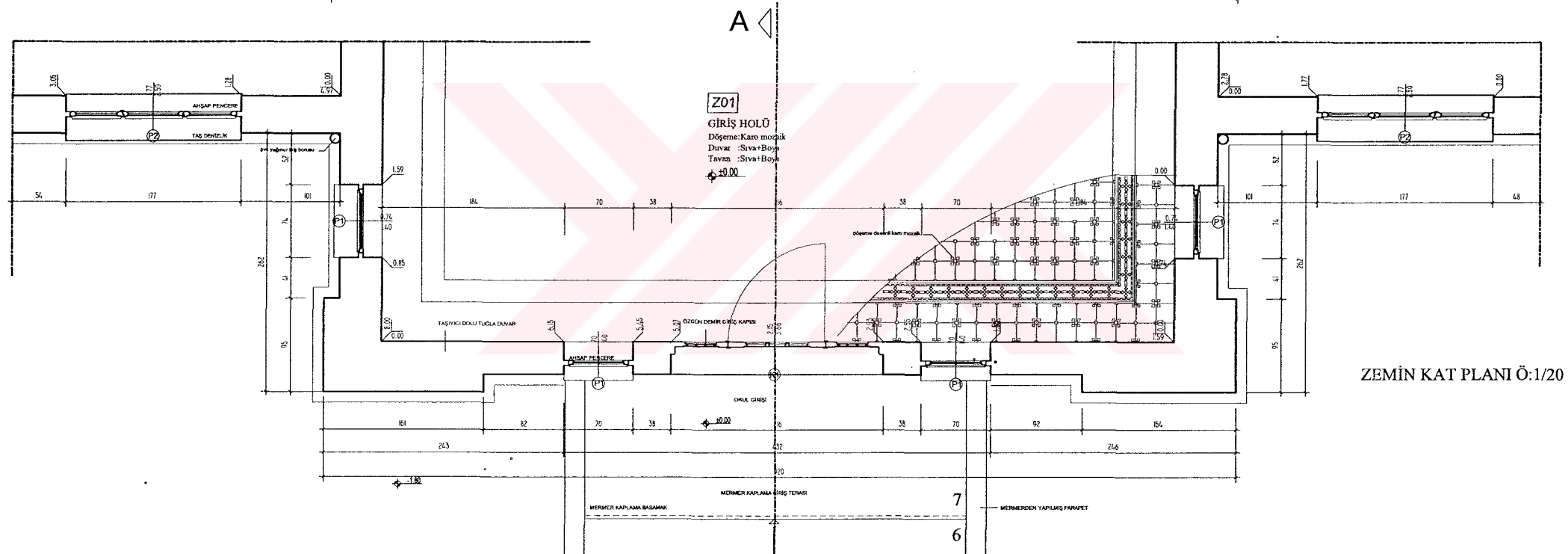
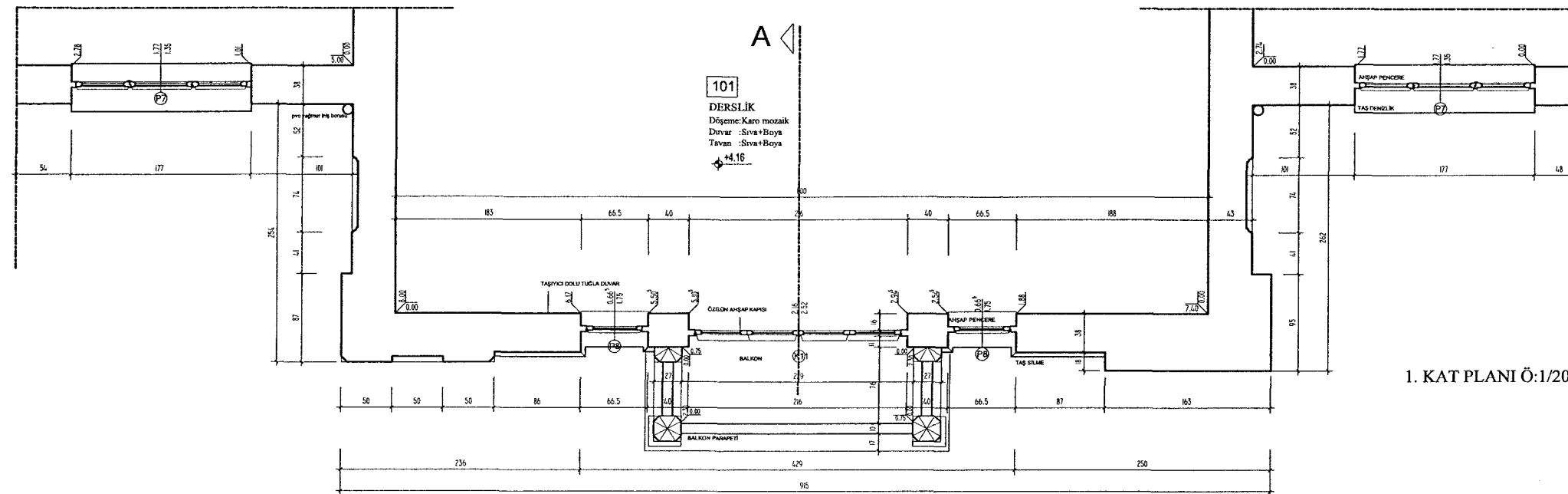

ARKA CEPHE

0m 2.5m 5m 10m

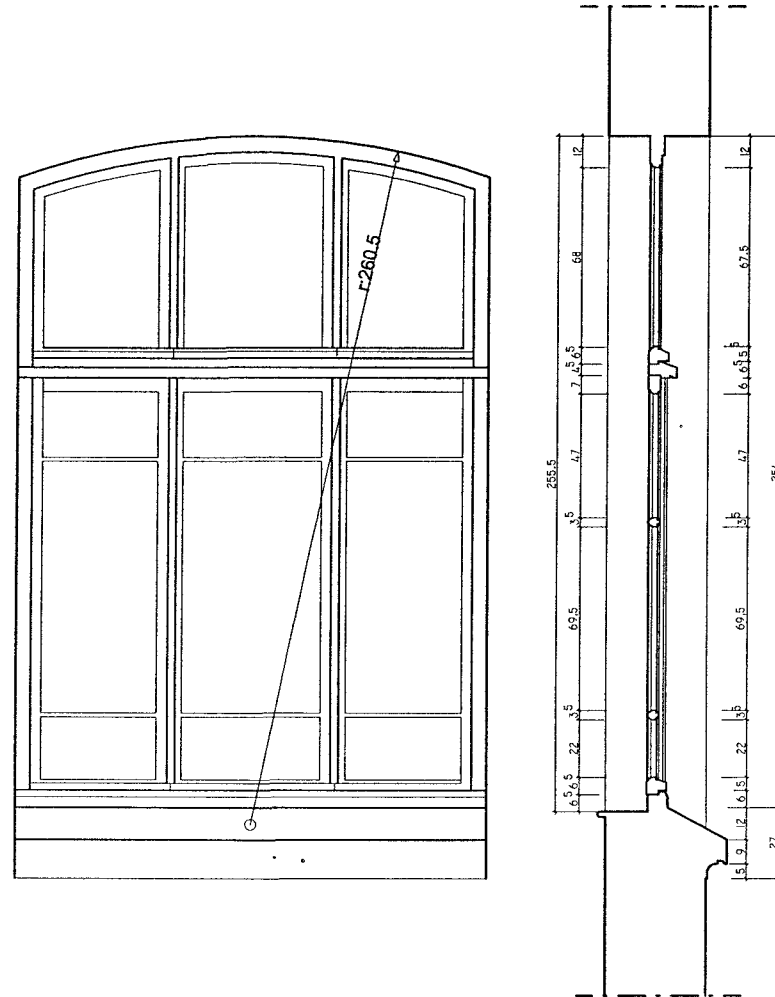

0m 2.5m 5m 10m

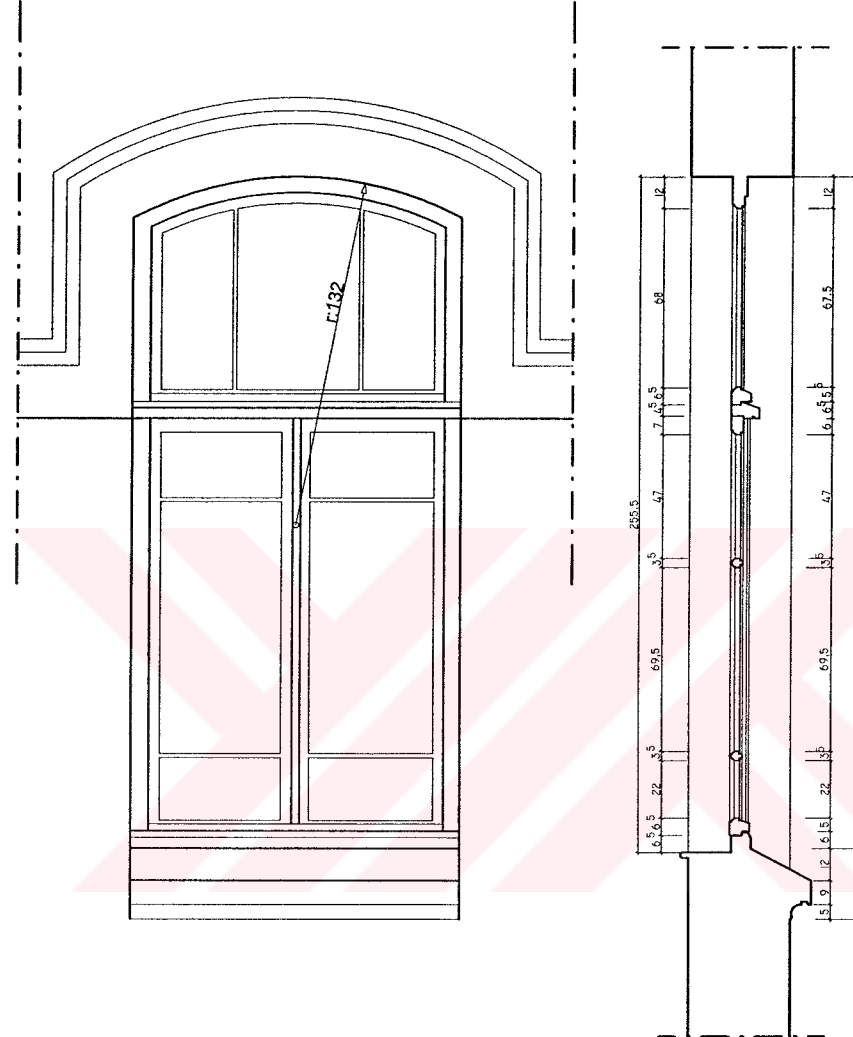
P2 DETAYI

GÖRÜNÜŞ 1/10

KESİT 1/10

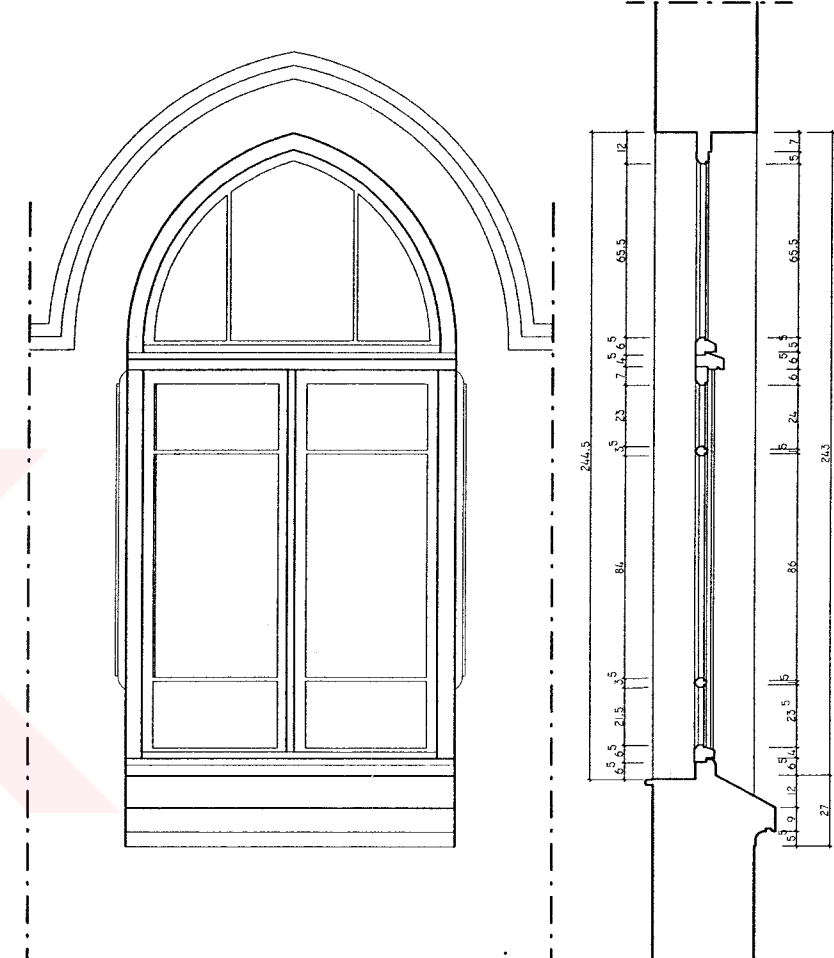
P3 DETAYI

GÖRÜNÜŞ 1/10

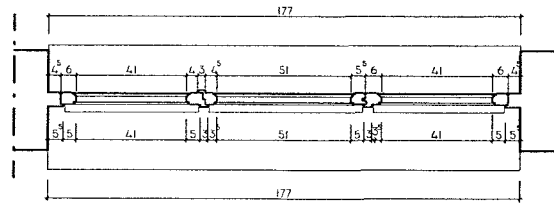
KESİT 1/10

P6 DETAYI

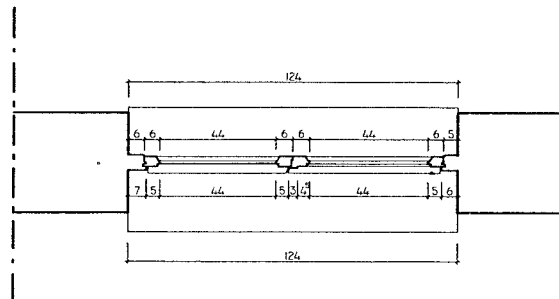

GÖRÜNÜŞ 1/10

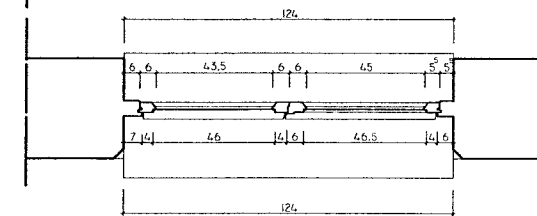
KESİT 1/10

PLAN 1/10

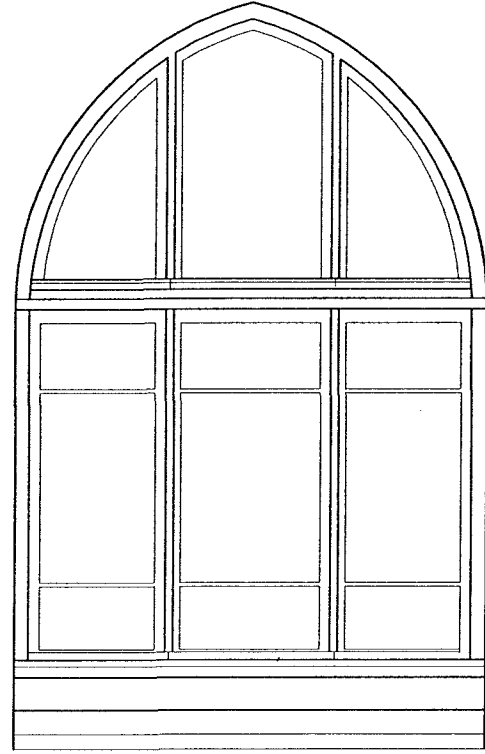

PLAN 1/10

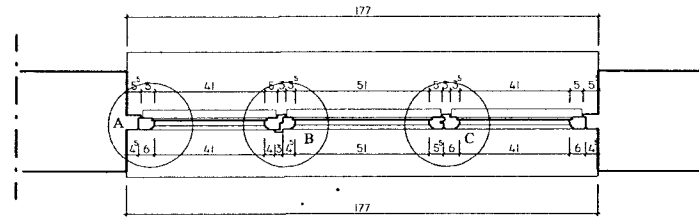

PLAN 1/10

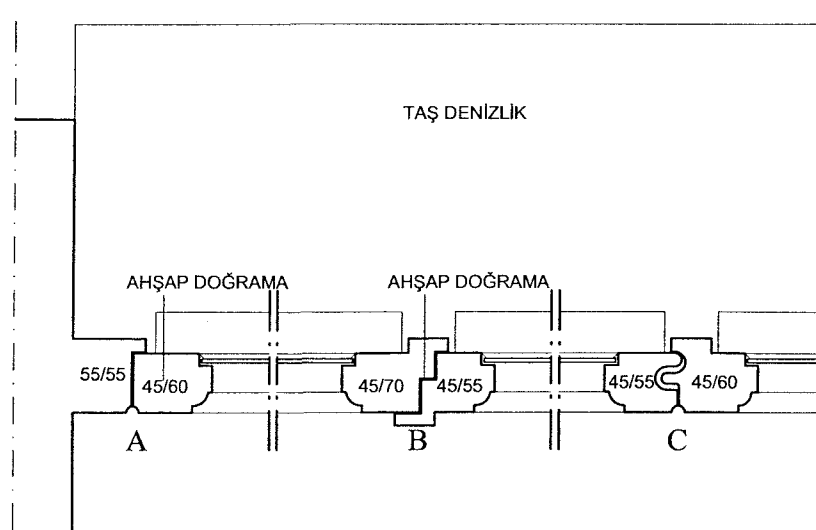
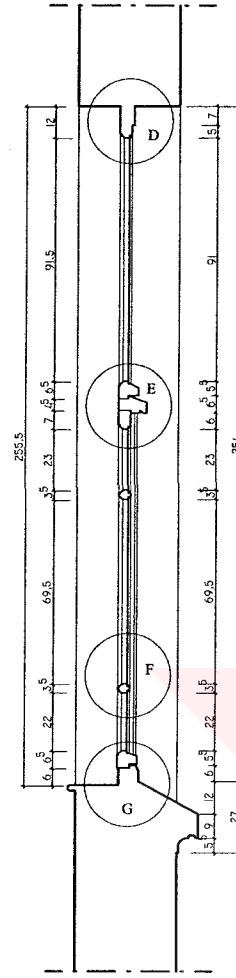
P7 DETAYI

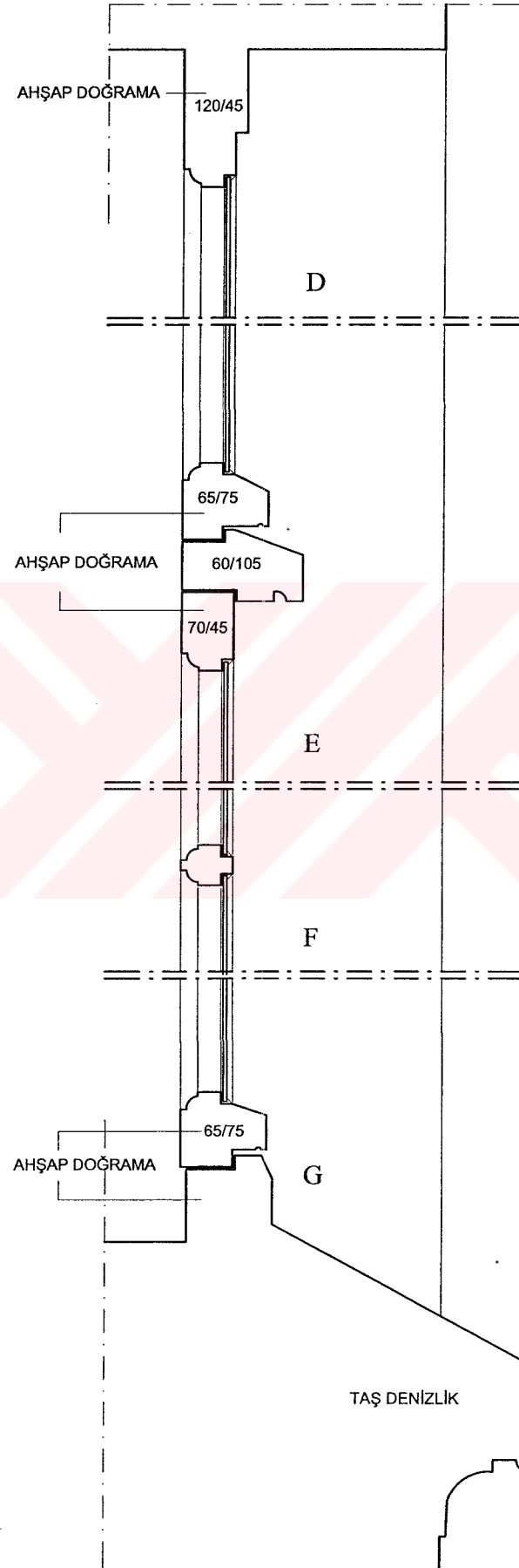
GÖRÜNÜŞ 1/10

PLAN 1/10

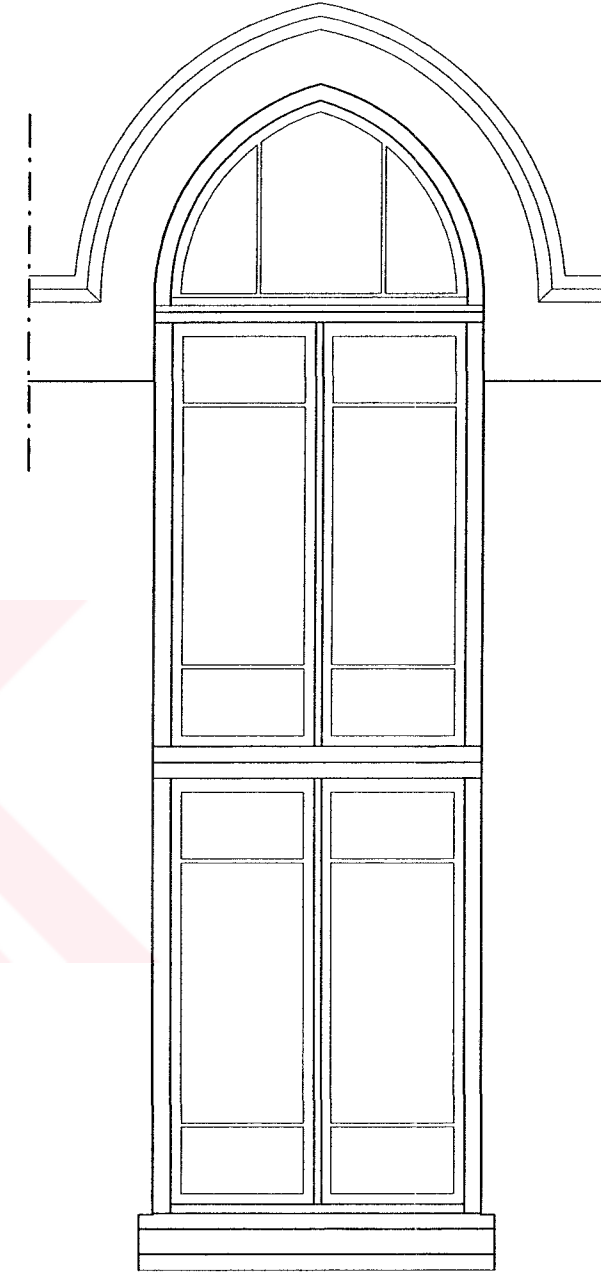
1/2 DETAY
PLAN

KESİT 1/10

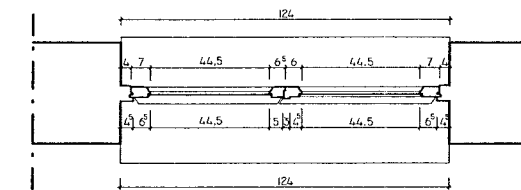

KESİT

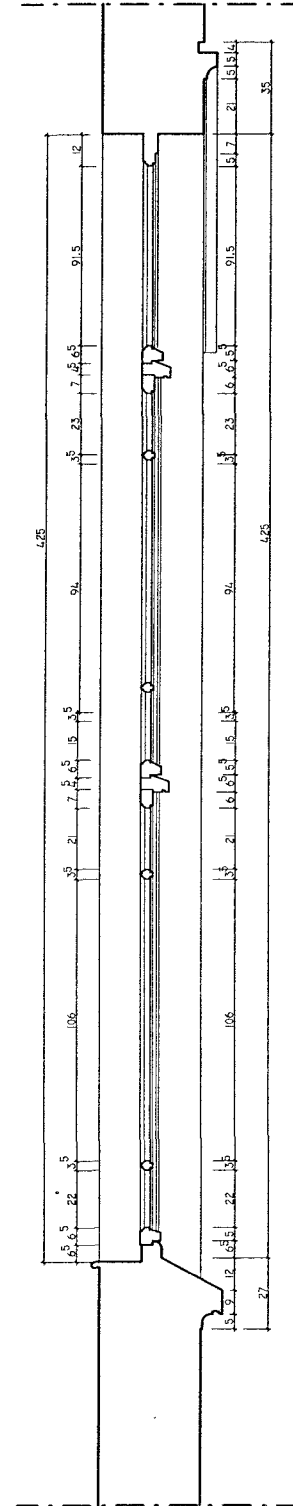
P9 DETAYI

GÖRÜNÜŞ 1/10

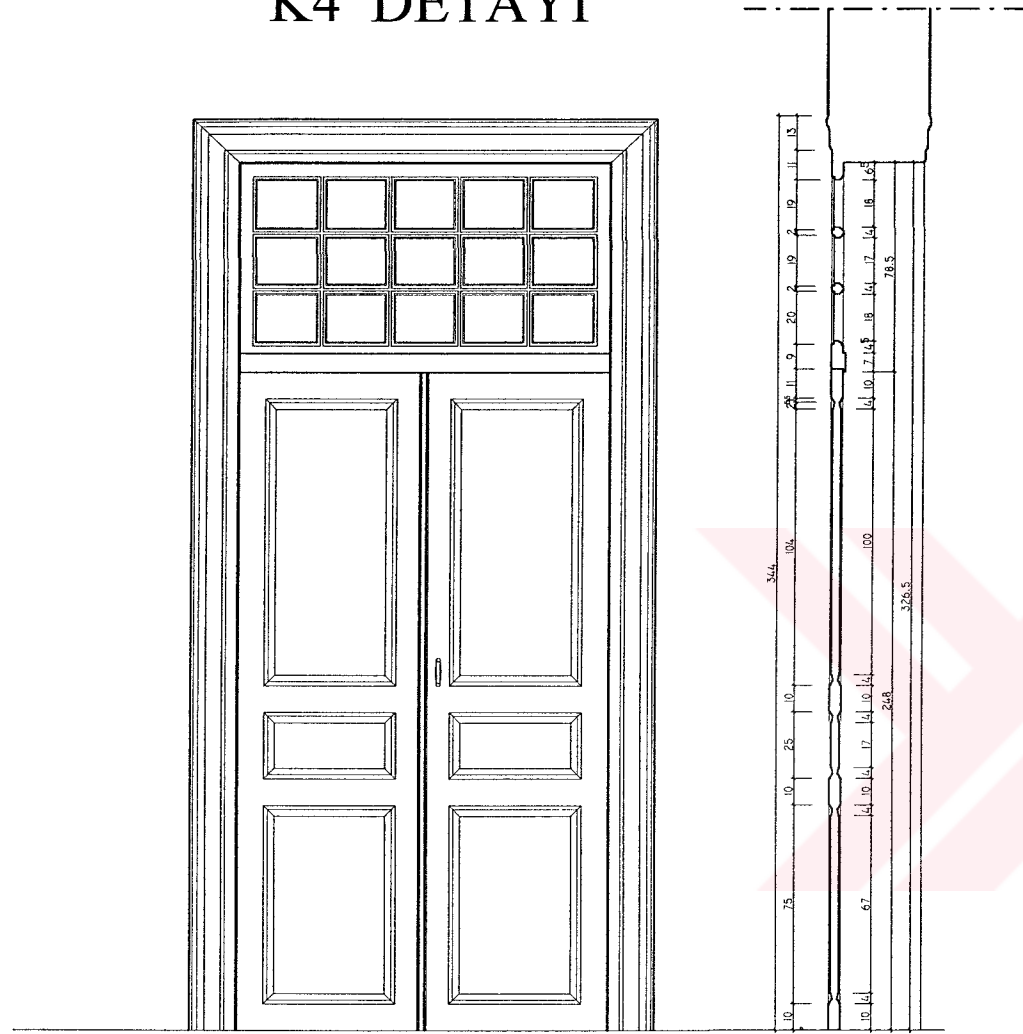

PLAN 1/10

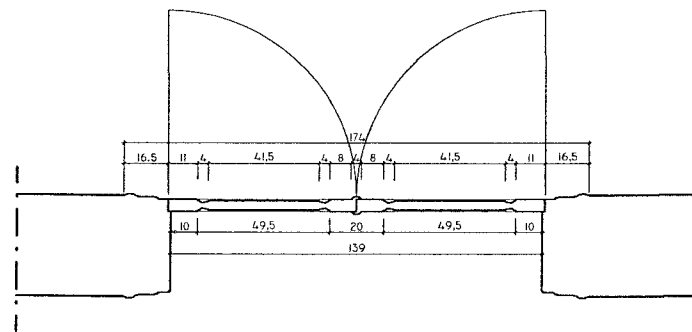
KESİT 1/10

K4 DETAYI

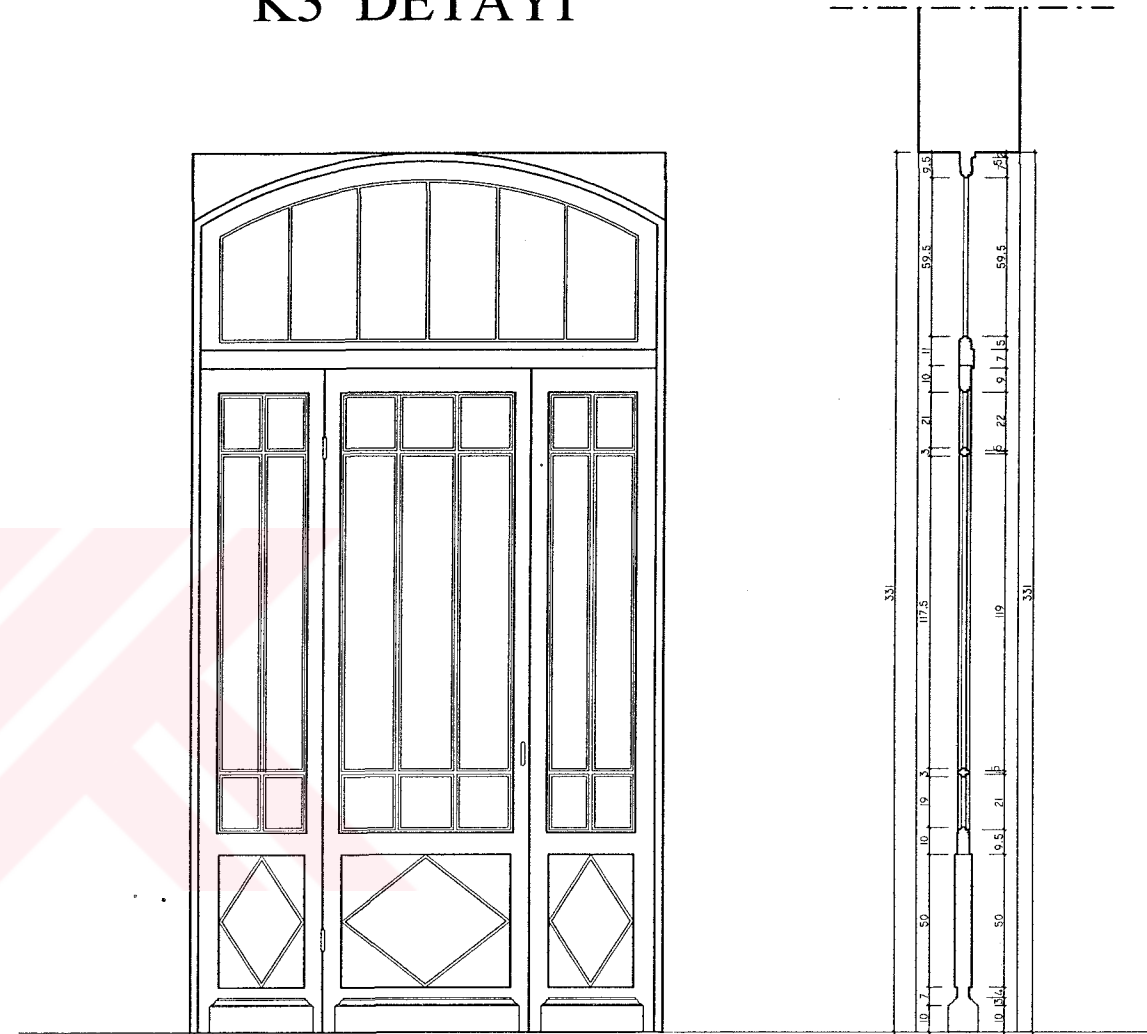
GÖRÜNÜŞ 1/10

KESİT 1/10

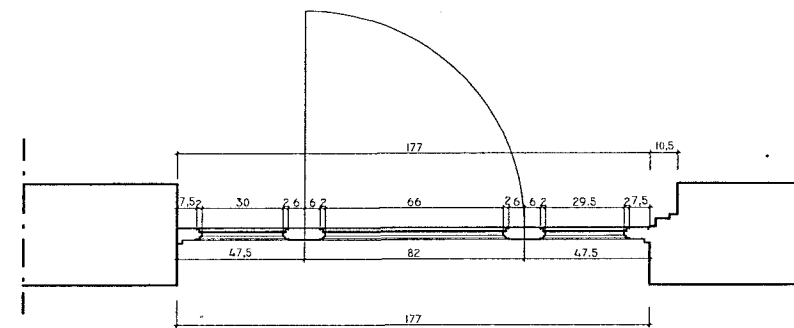
PLAN 1/10

K3 DETAYI

GÖRÜNÜŞ 1/10

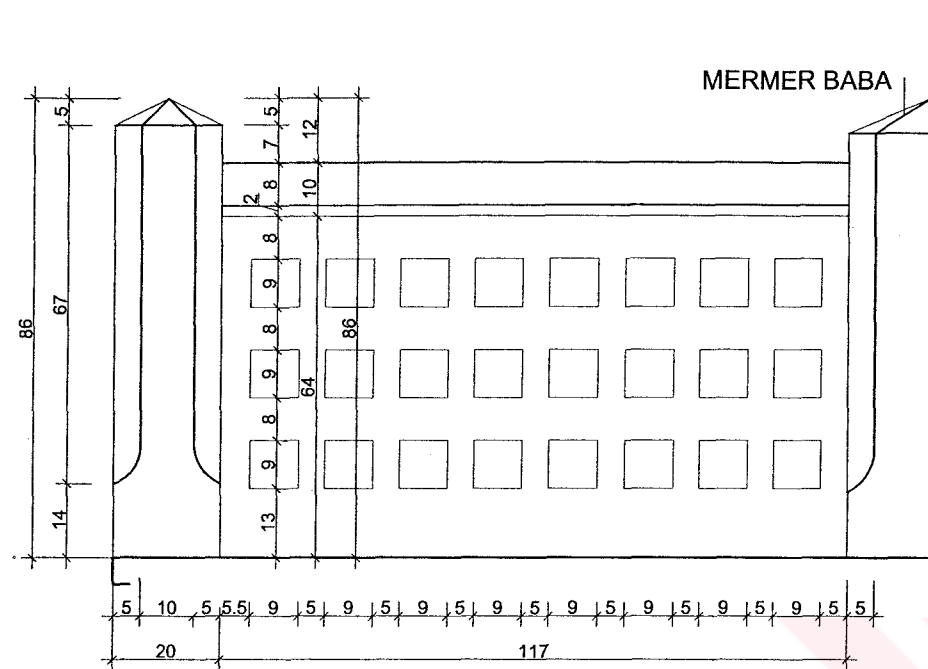
KESİT 1/10

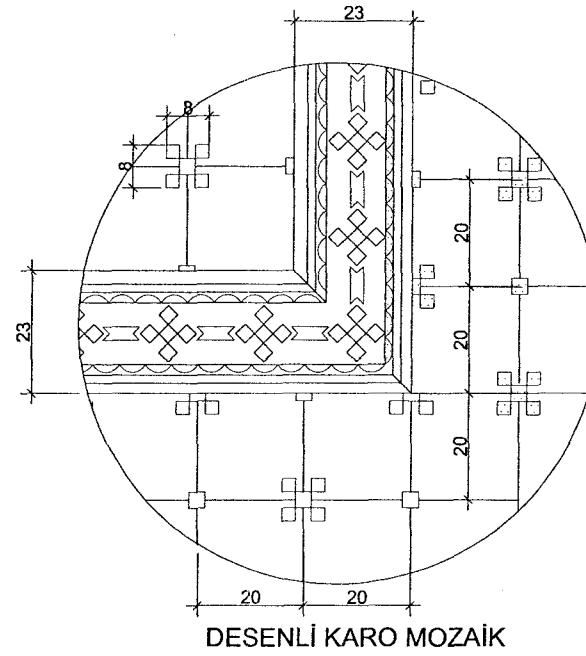
PLAN 1/10

0m 2.5m 5m 10m

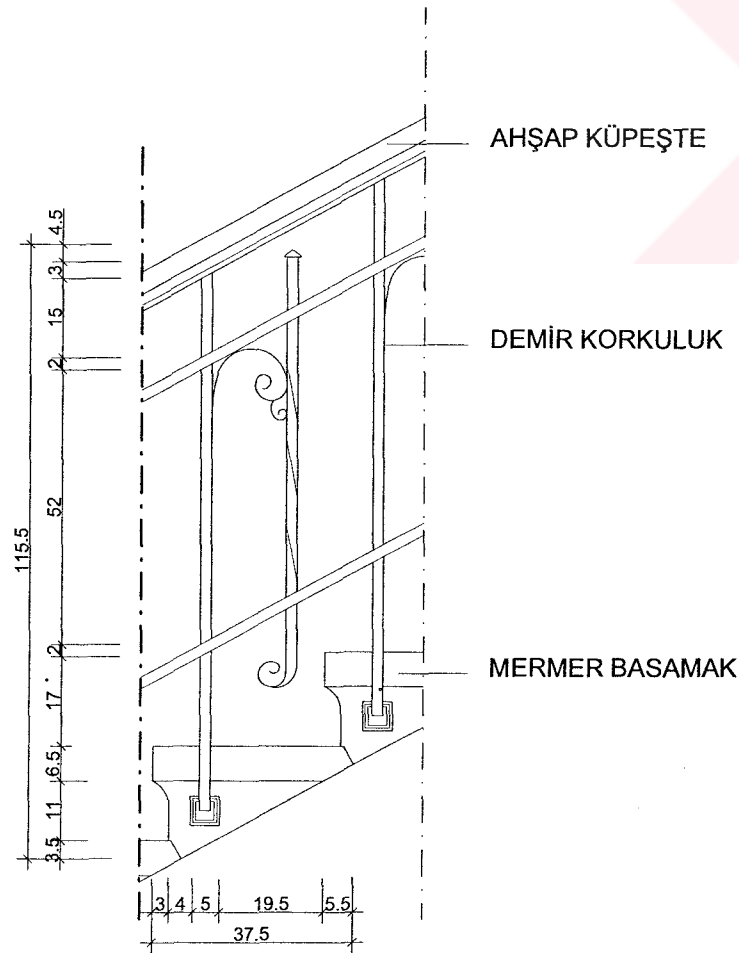
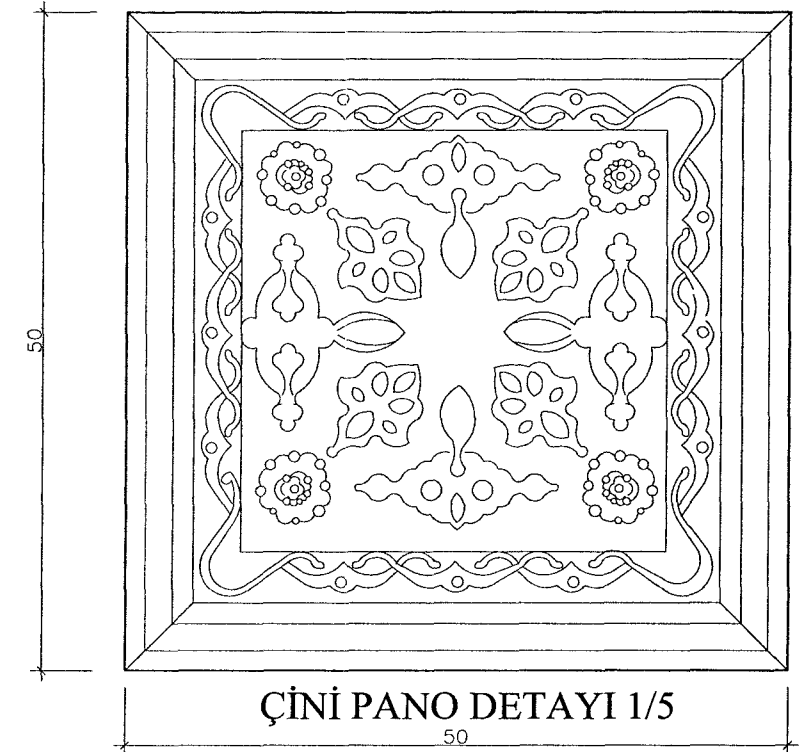
MERMER KORKULUK DETAYI 1/5

DÖŞEME DETAYI 1/5

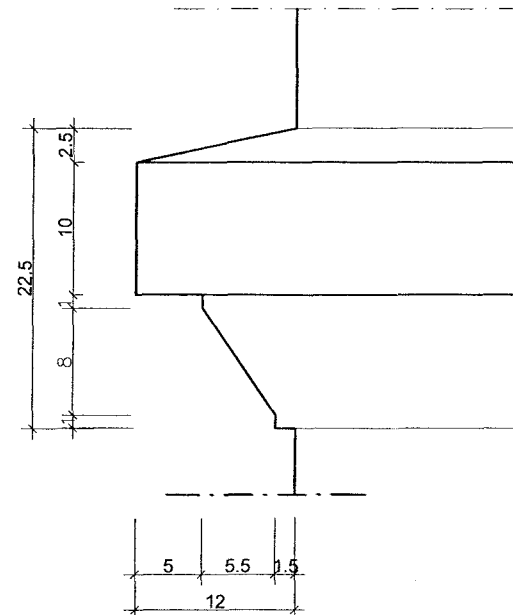

ÇİNİ PANO DETAYI 1/5

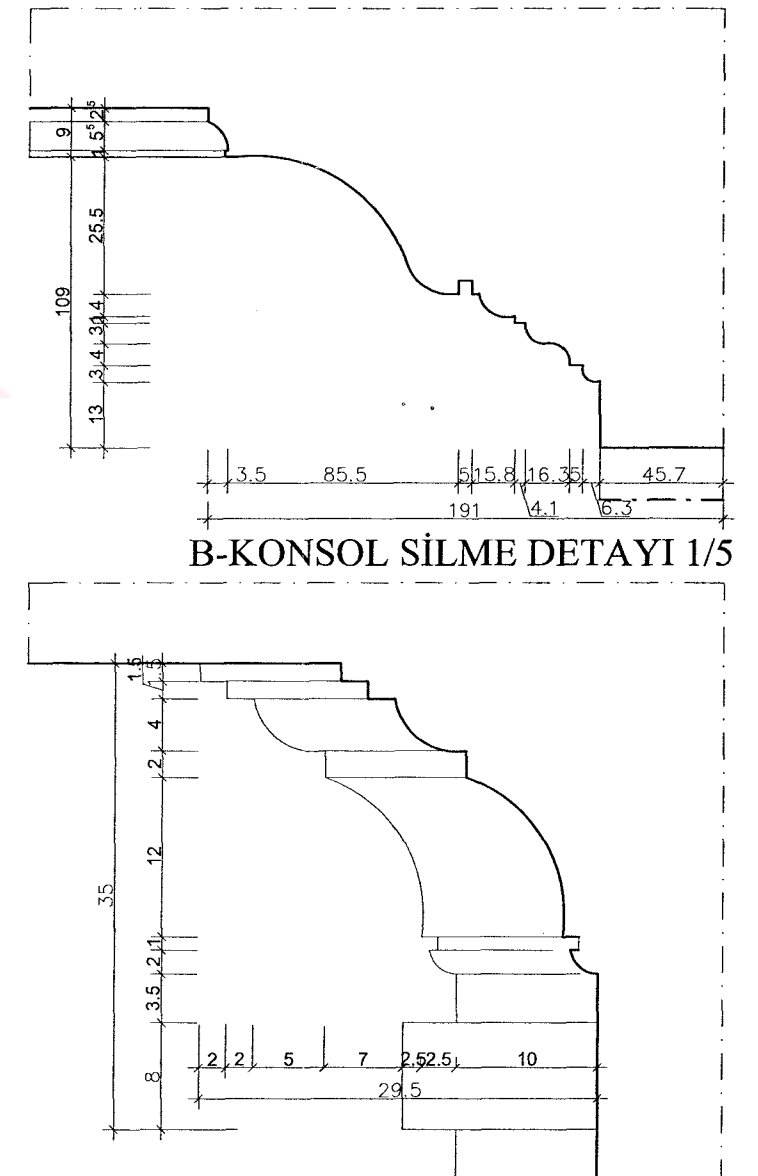
MERDİVEN DETAYI 1/5

A-SİLME DETAYI.1/5

DETAYLAR Ö:1/5

B-KONSOL SİLME DETAYI 1/5

C-SAÇAK SİLME DETAYI 1/5

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Tarihi	25.03.1975	
Doğum Yeri	Antalya	
Lise	1989 – 1992	Antalya Çağlayan Lisesi
Lisans	1993 – 1998	Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fak. Mimarlık Bölümü
Yüksek Lisans	1998 – 2001	Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enst. Rölöve Restorasyon Anabilimdalı

Çalıştığı kurumlar

1995 – 1998	Yenilem Proje Danışmanlık A.Ş.
1998 – 1999	Atasoy Mimarlık Bürosu
1999 – 2000	K,G Mimarlık Ltd. Şti.
2000 – Halen	Borova Yapı Endüstrisi A.Ş.